

Întâlnire prietenească între tovarășii NICOLAE CEAUȘESCU ȘI LEONID BREJNEV

(Comentariu în pagina 2)

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în județul Galați

Miercuri, secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat, a făcut o nouă vizită de lucru în județul Galați. După cum am aflat din transmisiile radiofonice recepționate pînă la închiderea ediției, programul vizitei a cuprins importante obiective economice, îndeosebi de pe marea platformă siderurgică unde, între altele, tovarășul Nicolae Ceaușescu a tăiat panglică inaugurală a unei noi și semnificative capacități de producție pentru oțelul românesc.

Acest eveniment va fi reflectat amplu în numărul viitor al revistei.

Ziua oamenilor din adîncuri

Am revenit la Întreprinderea minieră Rovinari, această platformă-cheie sau matcă a cărbunelui Văii Gorjului, după aproape un an. Aparent, sau cel puțin pentru ochiul nostru, care, deși fără să se blazeze, s-a obișnuit cu prefacerile de anvergură, nemişcând și nuanțele, priveliștea este neschimbată. Aceeași imagine de pustiu selenar, străpuns ici-colo de mari cratere circulare prin care se tirăsc ca niște giganti melci excavatoare-moduli lunari, înalte de zeci de metri, grele de milioane de kilograme, același vid mobilat la distanțe micro-astrale cu particule de energie mișcătoare (sînt benzile transportoare care deversează cărbunele în buncărele marii termocentrale din Rogojelu) prinse într-o ciudată, dar strictă coeziune, care dă sens și relief inteligibil tabloului. Dar ce înseamnă un an în viața unei mari întreprinderi miniere și a oamenilor care-o alcătuiesc? Înseamnă, ne dă a înțelege tov. Mihai Paspre, secretarul Comitetului de partid al I.M. Rovinari, un efort pe care cuvintele, chiar și cifrele ce-l măsoară, se dovedesc înapte în a-l putea lumina la întreaga-i dimensiune. Dacă ridici ideea de înfruntare cu ziua la scara celor peste 3000 de oameni ai Rovinarilor, obții o vagă idee a ceea ce, aici, se cheamă, fizic, efort. Să ne inchipuim, adaugă M. Paspre, o greutate trasă pe scribeți, ceva ca un ascensor minieresc, ca o „colivie”, cum i se spune (care „colivii” nu lipsesc nici aici, în uriașele cariere sau „mine

(Continuare în pagina 4)

ILIE PURCARU ■

ANUL XXIX - Nr. 32 (1313) - 7 AUGUST 1980

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

NUME DE AUR ÎN CRONICA SPORTULUI ROMÂNESC

Nadia Comăneci

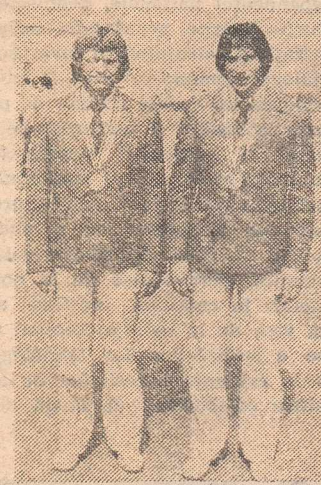
Coraeltu Ion

Stefan Rusu

Sanda Toma

Ivan Patzaichin, Toma Simionov

Fotografii de AUREL NEAGU ■

În miez de august — București, capitala istoricilor de pretutindeni

În zilele de 10-17 august, Bucureștiul va deveni o adevărată capitală a istoricilor de pretutindeni, găzduind cea mai prestigioasă reuniune cu acest profil care a avut loc vreodată în țara noastră: al XV-lea Congres mondial de științe istorice, sub înaltul patronaj al președintelui țării, Nicolae Ceaușescu. Un fapt poate mai puțin cunoscut: cu acest prilej vor ține la București, concomitent, minicongrese sau constatări de lucru zeci de organisme afiliate sau comisii interne ale Comitetului internațional de științe istorice, de la Asociația internațională de studii bizantine și „Instituto

(Continuare în pagina 6)

LIONEL NIȚESCU ■

Mult e dulce

Pastei

În august, Marea e păzită de ciini. Doi de piatră, la miază-noapte, doi de smirnă, la sud. De cînd e lumea așternută în cearcăn de măr, niciodată clipele Dobrogei nu s-au încălțit cu atita lună fragedă ca aseară. Pastele de lut al Bărăganului venise să își scalde caii de purpură în taituul vestitorilor de septembrie. Erau divinitățile în succesiune, straluri de zei peste straluri de griu, și la mijloc, șarpele de aur al casei, învelit cu spice — scutură-te, friu al lucafărului peste îngîmfate depărtări!

Noaptea, în Dobrogea, timpul e gol de memorie, caută mărăcinii de lupi și își înțeapă deștele în cornul fițelilor din stînă. Se luptă adevărul înalt și pierde bătălia cu ploaia de stele. Nestăpînit de zodie, pămîntul de ține cu haimanalele — bea de stingo, fură pepeni, se dă în leagăn pe cumpene de fîtină și se șterge la gură cu vulpi, toarnă otravă în urechi și ne dă în judecata eternității: veniți, veniți cei blestemați de frumos! În Dobrogea, noaptea, inima ia formă de iurimă, gîndul traversează spații închinat pătului, genunchiul se îndoie, rotund muritor, pe legendă de griu, pe straturi de zei, pe înclinată dragostea noastră. Și trec, și-mi sparg coviltirul, și te iubesc cu deznădejde, toate drumurile spre Brăila.

FANUȘ NEAGU ■

TÎRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM ÎNTR-O EDIȚIE-BILANT

La a XI-a ediție, Tîrgul de mostre de bunuri de consum, deschis și în acest an la Complexul expozițional din Piața Științei, revendică statutul unei manifestări cu tradiția consolidată, divulgînd totodată una dintre vocațiile fundamentale ale Bucureștilor: vocația de oraș comercial, afirmată nu numai pe plan intern, ci și pe plan internațional.

În 17 pavilioane, cu o suprafață de peste 42.000 mp, sînt etalate în această ediție peste 200.000 produse și saltul realizat de industriile noastre de profil, evident, va fi cu atît mai revelator cînd vom reamînti cititorilor noștri că ediția inaugurală a acestei manifestări de prestigiu nu a oferit vizitatorilor mai mult de 2.700 produse. Fiind vorba despre un salt realizat pe

(Continuare în pagina 11)

P. MIHAI ■

UN MOMENT DE ÎNSEMNĂTATE DEOSEBITĂ ÎN DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ROMÂNNO-SOVIETICE

Recenta întâlnire prietenească din Crimeea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Suprem al U.R.S.S., constituie un moment de însemnătate deosebită în dezvoltarea relațiilor româno-sovietice. Aceste relații, al cărui cadru îl constituie Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală, precum și Declarația comună, semnată la nivelul cel mai înalt cu prilejul vizitei efectuate de tovarășul Leonid Brejnev în 1976 în România, se bazează pe principiile deplină egalități în drepturi, suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, solidarității și intrajutorării tovarășești.

Dialogul româno-sovietic la nivel înalt a prilejuit un rodnic schimb de păreri cu privire la stadiul și perspectivele de dezvoltare a relațiilor româno-sovietice, subliniindu-se caracterul larg, multilateral și temeinic al acestor relații, precum și necesitatea dezvoltării lor și mai ample în viitor. În ceea ce privește colaborarea economică, pornindu-se de la potențialul economic în continuă creștere al celor două țări, de la cerința folosirii mai depline a realizărilor lor tehnologice, s-a scos în evidență necesitatea de a se intensifica colaborarea de lungă durată în

domenii de vîrf ale tehnicii moderne, cum sint energetica, construcțiile de mașini, electronica, precum și în alte sectoare de interes comun. Concomitent cu extinderea și diversificarea conlucrării pe plan bilateral, cele două țări vor adînci și dezvoltarea colaborarea în cadrul C.A.E.R.

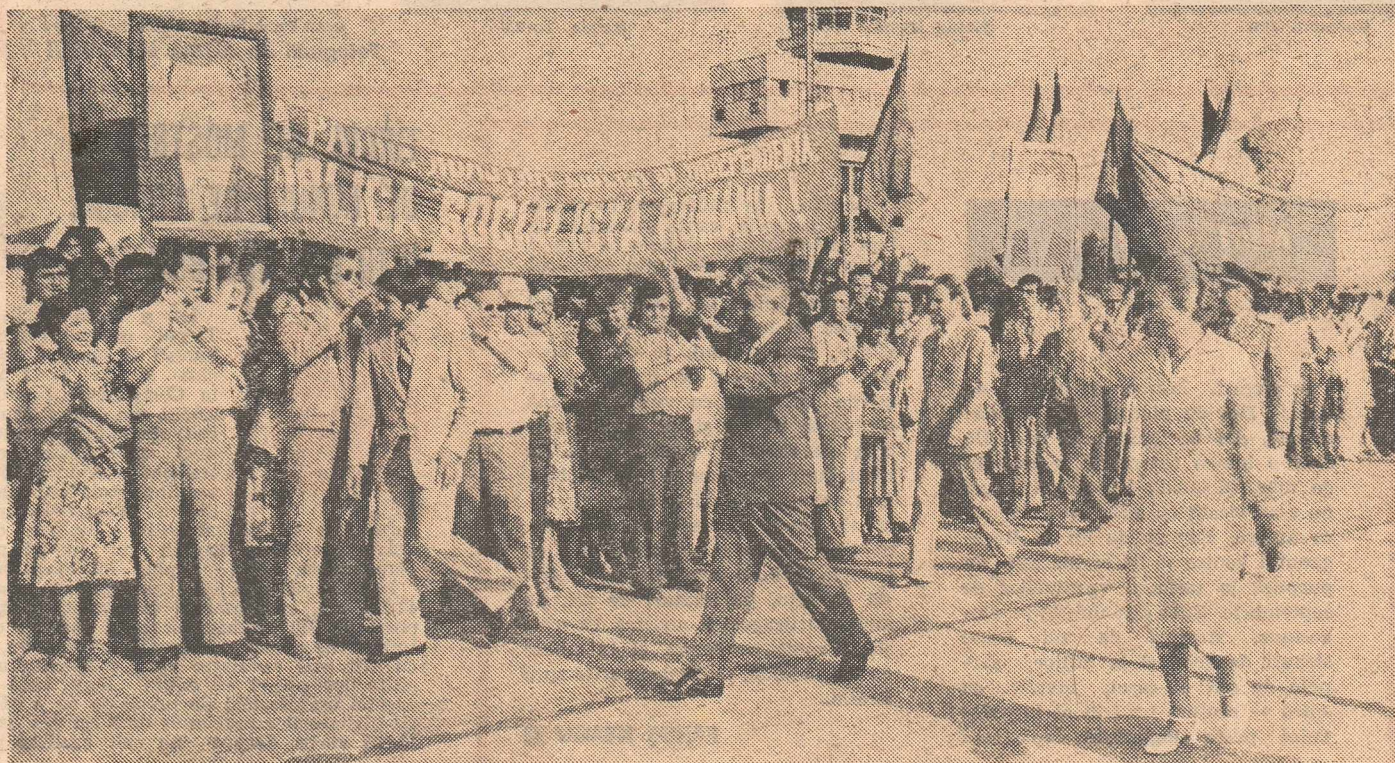
Întîlnirea de la 4 august dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev a prilejuit și un schimb de opinii cu privire la evoluția vieții internaționale actuale, la un șir de probleme ce frămîntă omenirea în zilele noastre. Reliefînd însemnătatea concluziilor și aprecierilor din documentele Consfătuirii din mai a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, cei doi conducători de partid și de stat și-au exprimat hotărîrea de a milita și în viitor pentru destindere, pentru întărirea încrederii și dezvoltarea dialogului politic între state cu orînduiri sociale diferite, pentru continuarea politicii de pace și colaborare, de apărare a dreptului tuturor popoarelor la o dezvoltare independentă — condiție fundamentală a făuririi unei păci trainice pe pămînt.

Avînd loc la puțină vreme după aniversarea a cinci ani de încheierea Conferinței general-europene de la Helsinki, întrevăderea din Crimeea a constituit un prilej pentru abordarea unor probleme

legate de viitoarea reuniune de la Madrid. Cei doi conducători de partid și de stat s-au pronunțat pentru desfășurarea acestei reuniuni într-un spirit de lucru constructiv, considerînd că lucrările acestei reuniuni trebuie să fie concentrate în direcția elaborării de măsuri practice menite să slujească întăririi securității, colaborării și păcii pe continentul european. În cadrul dialogului s-a subliniat importanța deosebită pe care ar avea-o adoptarea la reuniunea de la Madrid a unei hotărîri politice privind convocarea unei Conferințe general-europene pentru dezangajare militară și dezarmare.

Aducînd o contribuție de cea mai mare însemnătate la întărirea colaborării prietenești dintre cele două partide, țări și popoare, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii, destinderii și conlucrării internaționale, recenta întrevădere din Crimeea a pus încă o dată în evidență rolul hotărîtor pentru dezvoltarea relațiilor româno-sovietice al întîlnirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev, întîlniri care, prin bogăția temelor abordate, prin înțelegerile convenite, au dat de fiecare dată impuls conlucrării dintre România și Uniunea Sovietică în cele mai diverse domenii.

P. NICOARA ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința ținută pe data de 2 august, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat și a dat o deosebită apreciere rezultatelor vizitei oficiale efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Franța, în perioada 23-26 iulie. Potrivit aprecierii Comitetului Politic Executiv, această vizită, prin bilanțul său bogat, s-a înscris ca un nou și important moment în dezvoltarea multilaterală a relațiilor româno-franceze, ca un eveniment cu profunde semnificații în sfera vieții internaționale. În cadrul ședinței a fost reafirmată înalta prețuire față de activitatea deosebită desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucit ilustrată și cu ocazia recente vizite în Franța, pentru promovarea neabătută a politicii externe de pace, prietenie și colaborare a țării noastre. După cum se subliniază în comunicatul ședinței Comitetului Politic Executiv, această politică realistă, constructivă, la elaborarea și înlăptuirea căreia conducătorul partidului și statului nostru are un rol determinant, precum și realizările remarcabile obținute de poporul român în edificarea noii orînduiri au sporit considerabil, cu deosebire în ultimii 15 ani, prestigiul României pe toate meridianele globului.

Comitetul Politic Executiv a relevat că noul dialog româno-francez la nivel înalt stimulează puternic dezvoltarea în continuare a relațiilor dintre România și Franța, relații de strînsă prietenie și colaborare, cu îndelungate și bogate tradiții, care au cunoscut în ultimii ani un curs mereu ascendent. În cadrul ședinței s-a subliniat cu satisfacție că în timpul convorbirilor a fost reliefată dorința ambelor părți de a acționa pentru ridicarea pe un plan superior a conlucrării româno-franceze, pe baza principiilor egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Pe linia colaborării rodnice româno-franceze, de o apreciere deosebită s-au bucurat — din partea Comitetului Politic Executiv — înțelegerile convenite privind valorificarea mai deplină și eficientă a posibilităților pe care le oferă potențialul economic și tehnico-științific al României și Franței, în vederea dublării, în perioada 1980-1985, a schimburilor comerciale dintre cele două țări, în vederea intensificării cooperării în sectoare de vîrf ale producției materiale, precum și pe terțe piețe. Au fost apreciate, de asemenea, măsurile preconizate pe linia colaborării cultural-artistice.

În cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. au fost evidențiate, de asemenea, rezultatele schimbului de păreri româno-francez la nivel înalt cu privire la unele probleme esențiale ale actualității politice internaționale. Marcînd hotărîrea României și Franței de a întări conlucrarea pe arena internațională pentru afirmarea politicii de destindere și pace, schimbul de păreri dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing a reliefat necesitatea ca toate statele lumii să acționeze energic pentru diminuarea tensiunii internaționale, pentru soluționarea exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, a problemelor litigioase, pentru eliminarea cu desăvîrșire din relațiile interstatuale a forței și a amenințării cu forța, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere și colaborare, de respect al independenței și suveranității naționale. Remarcînd atenția acordată de cei doi șefi de stat problemelor securității și colaborării în Europa, Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere hotărîrii președinților Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing de a întări conlucrarea dintre România și Franța pe arena mondială, în vederea bunei pregătiri a reuniunii de la Madrid, astfel încît aceasta să răspundă așteptărilor popoarelor, dorinței lor de a trăi și conlucra într-un climat de pace și securitate; a fost apreciată, de asemenea, hotărîrea celor două țări de a conlucra activ, împreună cu celelalte popoare, pentru a-și aduce contribuția la soluționarea prin mijloace pașnice a stărilor de încordare și conflict existente în diferite regiuni ale globului, la lichidarea fenomenului subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, la democratizarea relațiilor internaționale, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

Relevînd profundul eou și adeziunea deplină, entuziasată a întregii noastre națiuni la rezultatele vizitei oficiale în Franța a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, precum și largul eou pe plan internațional al vizitei, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru realizarea în cele mai bune condiții a obiectivelor de colaborare și cooperare româno-franceze, pentru dezvoltarea și întărirea continuă a tradiționalelor relații prietenești dintre cele două țări și popoare, în folosul și spre binele lor, al cauzei generale a înțelegerii și păcii pe continentul nostru și pe tot globul.

La cinci ani după Helsinki, în întâmpinarea reuniunii de la Madrid, România lansează, printr-o Declarație-apel către guvernele și popoarele țărilor participante la Conferința general-europeană

UN CUPRINZĂTOR PROGRAM DE ACȚIUNE CONCRETĂ PENTRU ÎNFĂPTUIREA SECURITĂȚII ȘI PĂCII

„Avem ferma convingere că stă în puterea popoarelor ca, acționind unite, să pună cu desăvîrșire capăt politicii de forță și dictat, politicii imperialiste și colonialiste, să asigure promovarea unei politici noi, de destindere, independență națională și pace”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Oamenii muncii din țara noastră au luat cunoștință cu profundă satisfacție de lucrările Sedinței comune a Biroului Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Biroului Executiv al Guvernului Republicii Socialiste România, consacrate împlinirii a cinci ani de la semnarea Actului final al Conferinței general-europene de la Helsinki. Un viu interes au suscitat lucrările ședinței comune și în rindul opiniei publice internaționale. Cuvîntarea rostită cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Declarația-apel a Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România către toate parlamentele, organele supreme și șefii de stat, către guvernele și șefii de guverne, către toate popoarele țărilor participante la Conferința general-europeană de la Helsinki, adoptată la ședința comună, constituie documente de o excepțională valoare teoretică și practică, în care cetățenii patriei noastre văd o nouă și puternică manifestare a politicii partidului și statului nostru, îndreptată cu neabătută consecvență spre crearea unui climat nou de colaborare și securitate în Europa, spre asigurarea păcii în lumea întreagă.

Atît cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, cît și Declarația-apel dau o înaltă apreciere Conferinței general-europene de la Helsinki, pe care o considerăm eveniment de importanță istorică în viața

continentului nostru. Conferința, se arată în Declarația-apel, a stabilit pentru prima dată, la nivelul șefilor de stat și guvern, obiectivele fundamentale ale edificării securității și păcii în Europa, ale făuririi unui climat nou, de încredere, prietenie și pace între toate națiunile de pe continent.

Cele două documente realizează o analiză pătrunzătoare a evoluției situației internaționale în ultimii cinci ani. Această evoluție se prezintă deosebit de complexă. Pe de o parte, s-a dezvoltat activitatea statelor și popoarelor împotriva politicii imperialiste, de forță și dictat; noi popoare și-au cucerit independența. Popoarele, forțele antiimperialiste, progresiste, de pretutindeni, au demonstrat că sint hotărîte să facă totul pentru a-și asigura dezvoltarea liberă, pentru a fi pe deplin stăpîne pe destinele lor. Pe de altă parte, pe arena mondială au avut loc evenimente care au dus, mai ales în prima parte a acestui an, la o încordare extremă în viața internațională. „Acestea au demonstrat — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — că politica de destindere este la început, că sint necesare eforturi susținute din partea popoarelor europene, a popoarelor întregii lumi pentru promovarea politicii de destindere, colaborare, independență națională și pace”.

De o importanță excepțională sint, în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și în Declarația-apel, problemele referito-

re la pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid, astfel încît aceasta să permită reluarea politicii de destindere, să dea un nou impuls înfăptuirii neabătute a documentelor semnate la Helsinki. Evidențînd necesitatea de a se acționa cu fermitate, cu înalt spirit de răspundere pentru oprirea accentuării încordării, pentru diminuarea acesteia, cele două documente scot în evidență importanța primordială pe care o au dezangajarea militară și dezarmarea în Europa, precum și dezvoltarea unei largi cooperări, pe toate planurile, între țările continentului nostru, pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțarea cu desăvîrșire la folosirea forței și la amenințarea cu forța, respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a se dezvolta liber și a-și alege de sine stătător regimul politic, calea propășirii economico-sociale.

Importanța deosebită pe care țara noastră o acordă Conferinței general-europene de la Helsinki rezultă și din propunerea, cuprinsă în documentele Sedinței comune a Biroului Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Biroului Executiv al Guvernului Republicii Socialiste România, de a se asigura continuitatea Conferinței de la Helsinki în diferite forme, cu un caracter cît mai organizat, în așa fel încît popoarele europene, statele continen-

tului să se poată consulta și acționa în comun în vederea soluționării diferitelor probleme ce apar în Europa sau în alte zone ale lumii. Remarcabilă este, totodată, și propunerea forurilor supreme ale puterii de stat din România privind sărbătorirea, an de an, a zilei de 1 august ca zi a solidarității și luptei tuturor popoarelor europene pentru edificarea securității și păcii pe continentul nostru.

Pătrunse de la un capăt la altul de un înalt spirit de răspundere pentru viitorul continentului nostru, al întregii omeniri, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și Declarația-apel a Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România constituie o pregnantă ilustrare a voinței neclintite de pace și colaborare a poporului român, voință care își are în secretarul general al partidului, președintele republicii, un strălucit și neobosit promotor. În același timp, cele două documente, de certă și amplă semnificație internațională, constituie un vibrant și constructiv îndemn la acțiune pentru reușita viitoarei reuniuni de la Madrid, pentru înfăptuirea telurilor securității, destinderii și cooperării în Europa și în întreaga lume, în concordanță cu interesele popoarelor, cu cerințele cauzei generale a socialismului, colaborării și păcii pe planeta noastră.

ION D. GOIA ■

Prioritatea priorităților: dezangajarea militară și dezarmarea

mări în 1980, estimate la 500 de miliarde de dolari, circa 80 la sută revin statelor semnatare ale Actului final. Aceste țări dețin aproape 50 la sută din efectivele militare de pe glob, circa 70 la sută din totalul tancurilor, 62 la sută din cel al avioanelor de luptă.

Se înțelege, prin urmare, de ce problema privind dezangajarea militară și dezarmarea în Europa are, în contextul eforturilor pentru transpunerea în viață a documentelor de la Helsinki, o însemnătate decisivă, constituind însăși temelia pe care se poate clădi întregul sistem de securitate, colaborare și înțelegere în Europa. Referindu-se la aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Sint necesare eforturi susținute în direcția dezangajării militare și dezarmării. Noi considerăm că trebuie să se facă totul — și în acest sens ne adresăm tuturor statelor participante la conferință — pentru trecerea la măsuri concrete de dezarmare. Ne pronunțăm ferm pentru organizarea unei conferințe europene consacrate acestui obiectiv”.

În deplin acord cu aceste principii, România a prezentat, în perspectiva tocmai a reuniunii de la Madrid, un program amplu, concret, coerent și unitar de dezangajare militară și dezarmare în Europa. Iată cîteva din cele mai impor-

tante prevederi ale acestui program:

înghețarea cheltuielilor militare, a efectivelor armate și a armamentelor și reducerea lor, într-o primă etapă, pînă în 1985, cu cel puțin 10—15 la sută față de nivelurile actuale;

asumarea de către toate statele europene a unor angajamente ferme privind reducerea și încetarea manevrelor militare, a oricărui demonstrații de forță la granițele altor țări;

reducerea, pînă în 1985, cu 10—15 la sută a trupelor și armamentelor străine aflate pe teritoriile altor state europene concomitent cu diminuarea, în aceeași proporție, a trupelor naționale ale tuturor țărilor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa;

crearea unei zone demilitarizate în aria geografică dintre cele două blocuri militare, pe o lățime de 80—100 kilometri, în care să nu fie amplasate nici un fel de armate și armamente și unde să nu aibă loc nici un fel de manevre și demonstrații militare;

desființarea bazelor militare străine, în primul rînd a bazelor nucleare, și retragerea tuturor trupelor în interiorul granițelor lor naționale, în așa fel încît Europa să devină un continent în care să nu mai existe forțe și instalații militare

dislocate pe teritoriul altor state; trecerea la negocierile pentru desființarea concomitentă a blocurilor militare, a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia, în condițiile unor măsuri care să garanteze securitatea și suveranitatea tuturor popoarelor din Europa;

încheierea unui pact general-european conținînd angajamentul renunțării la forță și la amenințarea cu forța.

Esența acestor prevederi constituie parte integrantă a Declarației-apel a Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România către toate parlamentele, organele supreme și șefii de stat, către guvernele și șefii de guverne, către toate popoarele țărilor participante la Conferința general-europeană de la Helsinki.

Pentru realizarea dezangajării militare și dezarmării pe continentul nostru, o însemnătate deosebită prezintă propunerea României, cuprinsă și în Declarația-apel, că reuniunea de la Madrid să hotărască

convocarea unei conferințe consacrate dezarmării europene, care să stabilească măsuri concrete de oprire a cursei înarmărilor, de diminuare a potențialului militar existent pe continent.

De o importanță decisivă în asigurarea securității și păcii atît în Europa, cît și în întreaga lume, înfăptuirea dezangajării militare și a dezarmării pe continentul nostru constituie problema de competență pe agenda reuniunii de la Madrid. De pașii înainte care se vor marca anume în această direcție depinde însuși succesul reuniunii.

ION DUMBRĂVA ■

„Oamenii spun că sînt sever, eu zic că nu, deși n-aș putea să mă caracterizez exact”

Omul din fotografie se numește Francisc Fazakas, are 37 de ani și s-a născut în comuna Bozieș din Sălaj. Ideea de a-l cunoaște mi-a fost sugerată de un panou aflat în holul Întreprinderii miniere Paroșeni, un fel de panou al săptămînii pe care sînt trecuți îndeobște un număr de trei fruntași, este trecut adică numele lor, însoțit de cîteva date personale și de performanța obținută în muncă. Fazakas este departe de a fi menționat aici pentru întia oară.

L-am cunoscut imediat după ieșirea din schimb — schimbul unu — făcuse omul baie și se pregătea tocmai să plece către casă, discuția noastră s-a înfiripat firesc și am remarcat încă de la început un lucru, asta din felul în care îl salutau minerii, anume acela că Francisc Fazakas este cunoscut de toți și este pur și simplu o bucurie să vezi un om care e salutat nu numai din politete, ci cu un zîmbet, ceea ce nu înseamnă numai cunoștință, ci și dragoste.

„Am ajuns miner pentru că mi-a plăcut munca” mi-a spus încă din capul locului iar acest cuvînt, munca, avea să revină sistematic în timpul discuției, indiferent dacă se referea la munca lui, la activitatea din subteran, sau la tineret, sau la viața pur și simplu.

Inițial a fost forjor, a lucrat și în electrot mecanică, iar în 1962 a ajuns în Valea

Jiului ca vagonetar la Întreprinderea minieră Lupeni. După satisfacerea stagiului militar, în 1965, intră ca vagonetar la Paroșeni („după atîția ani de muncă, mina Paroșeni mi-a devenit a doua casă — prima rămînd Bozieșul, unde imi sînt bătrîni”), apoi ajutor de mirer, miner și, în sfîrșit, ceea ce este astăzi: miner, șef de brigadă, din toamna anului 1976.

„Noi avem o muncă robustă, cum să spun eu, grea. Și nu numai de muncă e vorba, ci și de faptul că trebuie să conduci munca asta, să conduci oamenii, să organizezi mersul producției. Contează enorm colaborarea dintre membrii brigăzii, noi lucrăm în acord: cu cit depășim planul, cu atît cîștigăm mai mult, pot să vă spun că la noi în brigadă un simplu vagonetar necalificat poate cîștiga pînă la 6 000 de lei, ei, dar pentru asta trebuie efort, înțelegere și, repet, colaborare. Oamenii spun că sînt sever, eu zic că nu, deși n-aș putea să mă caracterizez exact. Ceea ce știu precis este faptul că de la ora 6 dimineața, cînd trebuie să fiu la locul de muncă, și pînă la 12, cînd vine schimbul, trăiesc și muncesc într-un colectiv, muncesc deci cu niște oameni, pe care însă trebuie să-i și conduc. Un șef trebuie să fie, ca să zic așa, în mai multe feluri, trebuie să fie ca și fiecare, pe rînd, să-l înțeleagă, cu fiecare munca se poate duce cu severitate, dar și cu un zîmbet”.

În cei 13 ani de cînd lucrează în mină, comunistul Francisc Fazakas a trăit și văzut multe. S-au schimbat multe, și în bine. „Condițiile de trai și de învățămînt pe care le au tinerii de astăzi sînt incomparabile cu cele pe care le-am avut noi. Munca se învață, nu le doresc tinerilor decît atît, să învețe să muncească. Ca să ajungi om, trebuie să fii crescut de mic. Din păcate, observ că o parte dintre tinerii noștri nu mai sînt crescuți de mici! Nu e vorba aici să fie învățați cu greul — ci cu munca, să stăpînească toate cunoștințele meseriei pe care și-au ales-o pentru că ea e cea care constituie atît rostul nostru cit și bucuria noastră”.

„Ați putea spune că ați avut o viață fericită?”

„...Între!”

„Totuși, o bucurie mai deosebită?”

„Două. Prima, în 1976, cînd am luat brigada, am fost declarat fruntașul Văii Jiului. Nu-i puțin. Iar a doua a fost anul trecut, cînd i-am oferit un buchet de flori

tovarăsei Elena Ceaușescu, sosită pe me-leagurile noastre cu ocazia vizitei pe care ne-a făcut-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu”.

„Portretul unui om deosebit — pentru că brigadierul fruntaș Francisc Fazakas este un om deosebit — rareori se încheagă din date spectaculoase. Mi s-a părut de pildă caracteristic un fapt aflat, anterior cunoștinței noastre, de la conducerea întreprinderii: acum o lună Fazakas și-a luat o mașină „Dacia-1300”. Pînă aici nimic deosebit, atîta doar că a avut dificultăți la conducere, strîngea prea tare volanul, obișnuit, din mină, cu manevrarea unor utilaje ca perforatorul „P.R.-8” sau ciocanul de abataj „C.A.-14”, utilaje deloc obișnuite cu gingășia.

Odihna și lectura sînt cele două preocupări ale lui Fazakas în timpul liber. „De fapt, odihnit sînt numai în concediu. În schimb călătoresc. Acum, de cînd am mașina, am colindat într-o lună cit altădată într-un singur an, și atunci numai în concediu. Am făcut Clujul, Porțile de Fier, ne-am repezit și pe la părinți („ne-am”, adică împreună cu Margareta, soția, care lucrează tot la întreprinderea minieră, și cu Attila, băiatul în vîrstă de 12 ani), sînt insetat de frumusețile țării mele și, într-adevăr, din acest punct de vedere, al călătoriilor, mașina este o binefacere”.

„La ora cînd închei aceste rînduri, omul din fotografie se pregătește să iasă din subteran. Acolo, jos, sudoarea și cărbunele îi marchează brațele și chipul. Un om dintre miile, dintre zecile de mii de anonimi a căror muncă poartă evident pecetea eroismului. Îi trimit și pe această cale, din suflet, un gînd bun.

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografie de ȘTEFAN NEMECSEC ■

Ziua oamenilor din adîncuri

(Urmare din pagina 1)

la zi”, ele fiind acele cabine-nacele ale comandanților de excavatoare, minuscule în raport cu coloșii metalici, de fapt, crede M. Pasere, de proporția ideală a creierului în făptura unei ființe care gîndește) să ne închipuim acest obiect tras pe scripeti, sporind în greutate cu fiecare centimetru, cu fiecare treaptă a ascensiunii, prin acea lege a fizicii prin care kilogramul, la o anumită altitudine, devine tonă, să ne închipuim această greutate (apăsînd tot mai mult cu tonela ei de cărbune!) împinsă mereu mai sus, printr-un zilnic și aprig efort întins pe 365 de zile; să ne închipuim că între această greutate și cei ce o împing spre lumină, spre suprafață, se creează o teribilă tensiune, care crește cu cit povara urcă mai sus, care crește în proporții geometrice cu fiecare din cele 365 de trepte; să ne închipuim toate acestea și vom avea imaginea vie a ceea ce înseamnă, la Rovinari, efortul de muncă al unui an. Dacă împarti la 365, după ce în prealabil ai înmulțit cu 3 000, deci cu cifra celor implicați în acest efort, obții echivalentul de eroism al unei zile.

Să ne oprim deci la o zi, la această dimineață de august premergătoare Zilei minerului și aniversării Eliberării, zi de efort, de întrecere, fragment de an și fragment de muncă și viață de o intensitate a clipelor cum nu întîlnesc oriunde. Însăși ziua, aici, în aceste gigantice cariere adîncite mereu de excavatoare, se naște altfel, vine altfel, vine subit, ca prin răsucirea unui comutator electric gigantic. Într-un tablou din care orice altitudine, mai mult, orice curbură a scoartei au disabăruit (fiindcă dealurile au fost dislocate, fiindcă întreg acest peisaj a fost aplatizat, scufundat, teșit, scobit, ca să se facă loc marilor cariere-crater). Soarele, diminețile, se suprapune, violent, dinamînd noaptea, ocupînd toate golurile cîmpiei, ca printr-un contact sumar de fiit aprins. L-a aprins un miner, poate M. Pasere, poate altul, și s-a făcut, iată, ziua. Seara, la fel: a suflat un miner în uriașa-i lampă de carbid, care altminteri luminează întreg universul, și s-a făcut noapte. Totul încremenește, într-o tăcere deplină de univers care se regenerează. Așa trebuie să fie ziua și noaptea în Cosmos.

Cuprînsă în acest grandios al rotației și al revoluției universale, cariera Gîrla, cea mai mare „mină la zi” din Gorj și din țară, este ea însăși o lume a spațiilor largi, cu fruntarii pierdute în zări, punțile între ele, între aceste zări, punîndu-le benzile transportoare, kilometri și kilometri de covoare aeriene în perpetuă undulare vie, fierbinți riuri negre (negre de valurile cărbunelui) ivite seismice nu-din pămînt, ci din trupul și din efortul giganticele excavatoare. La o astfel de bandă este cuplat și excavatorul condus de unul dintre cei mai renumiți mineri gorjeni, Grigore Ionașcu, om „vechi” aici, venit la Rovinari în acea vreme a adolescenței lui și a adolescenței industriale a Gorjului cînd strigă „există cărbune!” (ca altădată: „există aur!”) a străbătut

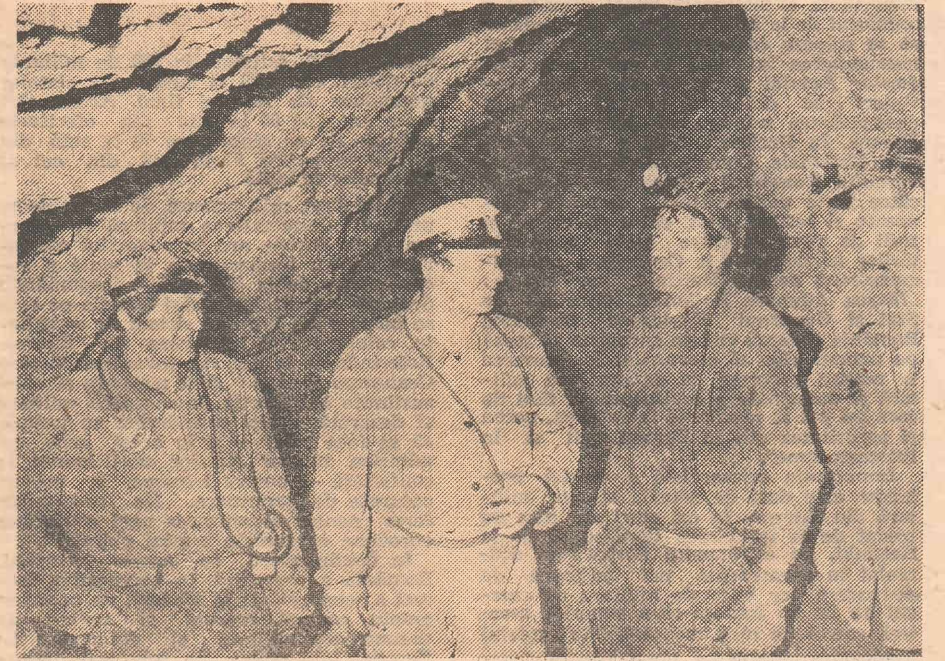
ca un fulger cerul țîntului, declanșînd o explozie de vitalitate, de energie, de foame de afirmare, de speranțe de muncă și de viață cum niciodată istoria locurilor n-a cunoscut. Cel cu care stăm de vorbă în cabina-creier de comandă a excavatorului, acest Grigore Ionașcu, îns încă tînăr, dar cu trăsături puternic marcate, adunînd în cutele și în asprimile lor o întreagă istorie zbucimată a devenirii omului și a locului, ne spune, în timp ce conectează „pilotul automat” al mașinii-uzină (astfel încît aceasta „să se conducă singură” și să putem discuta în voie), că o singură oră de stagnare a utilajului ar însemna 1 000 de tone de cărbune în minus. Deci marea, covârșitoarea grijă a lui și a tuturor este ca utilajele de săpat să funcționeze perfect, la fel și benzile, care trebuie să meargă „ca unse”, în pas cu mașina ce taie cărbunele și cu foamea omului de mai mult. Drept pentru care întreținerea utilajelor și a benzilor, înlocuirea promptă a elementelor uzate, adoptarea „din mers” a acelor soluții care să le imprime putere, continuitate și ritm, se constituie, clipă de clipă, în problema numărul unu, care încruntă 3 000 de frunți, care provoacă sute și mii de nopți fără somn. O rezolvă — trebuie s-o rezolve! — ei, acești oameni tineri, acești oameni de-ai locului, ingineri, meșteri sau muncitori, mineri, electricieni sau mecanici, cei mai mulți foști țărani, oameni ce, învîndînd cu rîvnă, cu zel, cu aspre tatuări de inițiere o profesie dintre cele mai grele și ca efort, și ca tehnică, și ca solicitare tehnică, evoluînd în salturi spectaculoase pe treptele muncii, perforînd în răstimp de ani ierarhiile specializării, au pătruns în teritoriul noului nu numai cu ambiția de a-l descifra, ci și de a-l stăpîni, de a-l guverna. Cine ar mai reușea azi, sub înfățișarea matură dăltuită a lui Gheorghe Ionașcu, pe fața-i cu cercăne ce ascund insomnii, grijii, răspunderi, chipul flăcăului cu sapa pe umăr de pe dealurile gorjene, purtînd acum un discret zîmbet de satisfacție pentru munca lui, pentru împlinirile ei? Comandanți de excavator ca el sau ca Grigore Ceaușeanu, ca Emil Rusu (promovat între timp, trimis la școala de maștrii) și ca mulți alții, fac azi, ne spune M. Pasere, „treabă inginerască”, nu numai sub raportul ireproșabilei execuții tehnice, ci sub cel al efortului de concepție. Ei sînt muncitori-specialiști, muncitori-inovatori, muncitori-ași ai noului, cu biografiile ale căror evenimente, în acești ani, au dus, practic, la veritabile recristalizări ale personalității, le-au modificat însăși pasta umană, conferindu-i o calitate nouă. Cel ce ne vorbește este el însuși un om de-ai locului, fost țaran, astăzi stăpîn de cîteva meserii (de excavatorist, de buldozerist, de macaragiu și de sofer), absolvent de liceu seral, apoi de facultate astăzi economist și profesor la liceul cu profil miner din Rovinari. A urmat facultatea, ne povestește, „constrîns de niște nevoi”, de niște somații ale producției, care-i pretind celui aflat într-un post de răspundere cunoștințe superioare de economie, de organizare și conducere a producției. Așa cum minerului de azi al Gorjului, adaugă interlocutorul nostru (și Grigore Ionașcu confirmă), i se pretinde să fie stăpîn pe cunoștințe de tehnică, de mecanică, de electronică, de fizică, de geologie, de hidrolică etc. cu care, cîndva, doar inginerii se făleau.

Sînt biografiile ce țîn, de fapt, nu numai de niște nume proprii, ci de însuși noul destin al locurilor. Din niște sate încremenate în mișcarea lor milenară s-au trezit, iată, niște oameni, niște flăcăi, frîngînd lanțul de piatră al tăcerii, sărînd, practic, cu niște veacuri peste condiția strîmtă a locului și a destinului lui uman, 3 000 de destine noi doar în carierele Rovinarilor, zeci de mii în Gorjul carbonifer, dar fiecare cu o anumite culoare expresivă — nu știți pe care să-l alegeți! — se adună într-un unic tumult de energie, cel ce transformă din temelii bătrînul țînt, dînd sunet plin istoriei sale. Ei conduc excavatoare-gigant, extrem de complexe și foc de scumpe (sînt unele care costă cite 500 de milioane de lei, deci cit o fabrică!), ei muncesc cu eforturi aprige, ei învață cu aceleași eforturi, ei, nopțile, se trezesc deseori din somn, sculdați în sudoarea rece a unor griji și răspunderi supreme (oare or merge benzile, oare s-o fi îndeplinit planul zilei?...), ei se găsesc, în fiecare dimineață, într-un punct al muncii, al existenței sau al istoriei care le dă o altă reprezentare asupra timpului, dacă nu sînt indiferenți față de timp, și n-au cum fi. Este, de fapt, un punct intermediar între ieri și mine, între succesele cucerite și exigențele viitorului, între certitudin și întrebări, este (și trebuie să fie astfel, în fiecare zi!) o treaptă nouă în marea, vertiginosă, abruptă escaladă de trepte ce se așază zilnic în fața lor, ce crește parcă odată cu fiecare cotă atînsă. Ei trebuie să dea, conform sarcinilor Congresului al XII-lea al partidului, trei sferturi din cărbunele României, ei trebuie ca în bătălia pentru cărbune, deci pentru energie, pentru forța țării, pentru independența ei energetică, să dea tot, să-și dea zilele, nopțile, competența, abnegația, eroismul. Încă nu toate merg cum trebuie

ne spune ing. Gh. Borcean, directorul I.M. Rovinari; între dezerate și fapte, între posibilitățile existente și cerințele planului, deci ale țării, se mai interpun uneori (chiar deseori!) niște praguri sau, dacă vreți, niște abstracțiuni, prea multe abstracțiuni, prea multe decizii, proiecte, programe, prea multe hirtii, prea multe ocoluri (care, ca toate ocolurile, riscă abaterarea de la axa întregului, deci haosul) prin hățșul problemelor lătrălnice, în dauna muncii vie, a organizării eficiente, a inițiativelor izvoirite din miezul vieții și întoarse la el, ca să-l facă mai rodnic. Vizitele de lucru ale secretarului general al partidului în acest ardent și de excepțională însemnătate perimetru al muncii și al creației românești s-au constituit pe această linie, adaugă interlocutorul nostru, ca tot atitea momente de redresare calitativă a muncii, sub incidența fertilității a unor indicații și orientări de extremă eficiență.

Există, ne spune excavatoristul Gr. Ceaușeanu, toate condițiile pentru atingerea exemplară a cotelor viitorului. Se muncește cu o tehnică ultramodernă, se creează mereu și mereu o calitate nouă a muncii, ca și a vieții (pentru minierii Gorjului se edifică, la ceasul de față, la Rovinari, Treștișoara și Mătăsari, trei mari orașe, trei uriașe ansambluri arhitectonice, dotate, aflăm, cu toate subtilitățile confortului citadin), cresc oameni și cresc conștiințe, cresc idei și cresc fapte. Încestați în marea, dramatică luptă cu pămîntul, pe care-l scufundă mereu sub tălpile lor și sub tălpile giganticelelor mașini, ei, acești oameni, sînt, de fapt, niște oameni ai altitudinilor. Ei desființează pe zi ce trece opoziția dintre cer și pămînt, ridicînd pămîntul mereu mai sus, ridicîndu-l cu etaje de fapte, ridicîndu-l la înălțimea cifrelor zilei de mine. Fără să aibă timp să vadă că de acolo, de sus, de la înălțimea cerului (pe care ei nu-l privesc, ei fiind ocupați doar cu adîncurile), pămîntul pe care-l transformă arată neobișnuit de frumos.

Ei, acești oameni, sînt minierii Gorjului, oameni eroici ai străfundurilor, oameni de marcă ai altitudinilor.

La Bod lupta contracronometru o duc oameni care se numesc Gheorghe, Walter sau Imre

Săptămîna aceasta a început și la Bod cu zile însorite și cer senin, fără ploi, așa cum se cuvine pentru bunul mers al campaniei agricole. Fapt îmbucurător pentru cooperatorii și mecanizatorii de la C.A.P. Bod care, scăpați de vremea rea și de condițiile improprie muncii pe cîmp, cum a fost cazul în ultimele săptămîni, pornesc cu maximă eficiență și eforturi îngemănate la recuperarea întârzierilor, la stringerea recoltei și grabnica ei depozitare în magazii. Este o luptă pașnică dar dîră pentru ziua de mîine, dusă cu hotărîre, cu pricepere și dăruire de oamenii de azi, care se numesc Gheorghe, Walter sau Imre.

Luni, 4 august 1980. Prognoza meteorologică anunță o vreme călduroasă și în general frumoasă, temperatura maximă între 24 și 34 de grade. Deci, cîmpul devine teatrul operațiunilor de recoltare. Combinatele se răspîndesc în lanuri, urmate de tractoare, de preșe de balotat, de căruțe chiar. Organizatorii acestei desfășurări de forțe, ingineri, președintele C.A.P., primarul comunei Bod sint, firește, la fața locului. Se impart sarcini, se stabilește planul de atac și, brusc, liniștea și nemiscarea holdelor se risipesc în văzduh, alungate de motoarele și șneurile combinelor. Berzele își iau zborul. În locul lanurilor unduitoare apar șiruri paralele de paie, apoi baloturi. Aflați și noi în focul luptei, ca altădată marii pictori în mijlocul celebrelor bătălii, am dori să realizăm cîteva tablouri vii, avînd ca subiect oameni, caractere, conștiințe.

„Anul acesta avem o recoltă frumoasă, spice mari, dar am avut și o afurisită de ploaie care nu ne-a slăbit. Numai ieri nu a plouat, în rest, cam de două-trei ori pe zi ploaie și ploaie! Să sperăm că de acum ne lasă în pace, că de lucru nu ne plin-

gem. Avem 625 de hectare cultivate cu cereale pe care, pînă sîmbătă, dorim să le recoltăm și mai ales să nu pierdem nimic!”, ne spune primarul comunei, Nicolae Botoradu.

Pentru a transforma dorința în realitate este nevoie de concentrare maximă a forțelor de care dispune Bod, de folosirea din plin a fiecărei ore prielnice secerișului. „Practic, la noi secerișul începe cam pe la nouă dimineața și durează pînă la nouă-nouă și jumătate seara, din cauza umidității foarte crescute în lanuri, fapt ce face imposibil recoltatul mecanizat înainte și după aceste ore”, explică inginerul șef al cooperativei, Alecu Tîrțălaș. „Dar facem tot posibilul ca să compensăm timpul mai scurt printr-o muncă intensă, fără stagnări, ceea ce pentru noi este vital. În felul acesta am strîns orzul de pe cele 175 ha, și nu oricum, ci realizînd 4370 kg boabe la hectar, depășînd planul cu peste două sute de kilograme la fiecare hectar secerat. Au muncit cot la cot români, maghiari și germani, atît din Bod, cît și din satele învecinate. A fost, și încă mai este, o luptă contracronometru. Orzul și orzoaica s-au cîntat foarte bine și orice oră pierdută înseamnă diminuarea recoltei. Acum, pe tarlaua aceasta se treieră orzoaica.”

Tarlaua Credin, cum îi spun localnicii, se întinde pe 30 ha, pe partea dreaptă a șoselei ce duce spre Sinpetru. Nouă combine apar și dispar pe rînd după coama tarlalei semănate cu orzoaica. La marginea ei, o cisternă cu carburanți și două combine defecte. Lingă ele, doi combineri montează curele noi în locul celor rupte.

„Combinatele sînt cam obosite — arată Ion Sasu, președintele C.A.P. Bod — ele au deja în spate o campanie de recoltat în

sudul țării, de unde s-au întors nu chiar așa cum au plecat, și citeodată ne mai lasă în mijlocul cîmpului și ne dau bătaie de cap. Norocul nostru este însă că avem o elită de mecanizatori, fruntași și la remedieri și la recoltare, oameni cu experiență și dragoste de meserie. Unul dintre ei, Martin Klusch, 51 de ani, lucrează pe aceeași combină din 1971. Pierde el un sfert de oră dimineața pînă și-o aranjează, dar pe urmă nu se mai oprește pînă seara”.

Ceea ce urmează este un microreportaj în cabina unei combine Gloria, ieșită pe poarta fabricii în urmă cu zece ani. Cît timp combina face un ocol află că Martin Klusch a recoltat în 1972 cu această combină peste 1200 t atît în sudul țării cît și la Bod, și asta în timp de o lună de zile. Atunci, la Căzănești, județul Ialomița, a recoltat 640 t în 20 de zile, deci cam 30 t zilnic. Nici acum nu este mai prejos, a reușit 36 t pe zi și crede că e destul de bine. În timpul campaniei nu și repară niciodată combina, pentru că nu este nevoie. Prevăzător, are grijă ca mașina să fie pusă la punct cu mult înainte. După el nu trebuie să meargă nici președintele, nici brigadierii, nici inginerii. Așa cum ne spunea Ion Sasu, Martin Klusch este o mare speranță a cooperativei. Alături de el, alți combineri pun umărul la această dificilă campanie: Bernard Tiberiu, de la secția Bod, care tocmai s-a întors din sudul țării, unde a strîns griu la Brezoaia și orz la ferma Bildana. Acum face același lucru bun pe tarlaua Credin. De la secția Sinpetru lucrează aici combinerul Nicolae Burcă, om care se includează pe combină și n-o mai lasă toată ziua, chiar dacă se mai împotmolește în noroiul format de bălțiri în unele părți ale terenului. Dealtfel, urme groase de roți infundate în pămînt moale se văd pe cîmp la nici un metru de drum de acces, plin de praf. Pe acest drum pornesc camioanele cu boabe către bazele de recepție. Orzoaica ajunge la baza Stupini în mai puțin de o oră. Fiecare șofer predă la întoarcere inginerului-șef avizul de expediere prin care se certifică primirea grinelor în magazii. La șapte seara, pe tarlaua Credin munca încetează, toată suprafața a fost recoltată. Ultimele combine își golesc bucărele în remorci și

camioane, apoi cele zece combine pornesc spre lanul alăturat, în șir indian.

Cîmpul de sus este semănat cu griu. Griul este cîntat, boabele mari. Pe partea cealaltă, la Filipoaie, asistăm la o premieră. După cum spune Gheorghe Dima, director în Direcția agricolă a județului Brașov, prezent la fața locului, la C.A.P. Bod începe recoltarea primelor hectare de griu din întreaga Țară a Birsei. Este luni, 4 august, ora șapte seara. Soarele este înspre apus, zăpușeala zilei a trecut. Alături de combine sînt pregătite tractoarele cu remorci de la S.M.A. Sinpetru, Prejmer, de la I.A.S. Prejmer, ferma „Tractorul”, din parcul I.T.A. și din parcul propriu, de la Bod. În total 14 mijloace de transport care vor duce griul la bază. Alte unsprezece remorci sînt folosite la eliberarea terenurilor de paie. Primul care intră în lanul de griu este combinerul Ion Mastan, de la secția de mecanizare I.A.S. Prejmer. După cîteva metri se oprește pentru a vedea cum treieră mașina. Boabele nu trebuie să cadă cu paiele, nici să fie sfărîmate.

„Modificarea combinelor s-a făcut imediat după terminarea lucrului la orzoaica”, explică Alecu Tîrțălaș. Turația tobelor a fost reglată pentru recoltatul griului. Priviți, în urma combinelor nu rămîne nici un bob de griu. În citeva ore terminăm de strîns griul de pe Cîmpul de sus; tot griul va fi în seara aceasta la bază, mîine vom ști ce producție am scos la hectar. Astăzi spun numai că scontăm pe cel puțin 3100 kg la hectar. Și putem stringe 50-60 ha pe zi cu cele 11 combine pe care le avem.”

Se lasă seara. La Bod munca este însă în toi, pentru că mîine sînt alte lucruri de făcut. Din cauza umidității care începe să crească în plante, în unele combine griul nu mai intră în șneurii. Oamenii se dau jos și trag paiele cu mîna din „gura” combinelor. Apoi reiau lucrul. Pe șosea ies primele remorci cu griu, îndreptîndu-se către bază. Faptele se suprapun peste vorbe într-o coeziune cinstită și bărbătească. Pe cîmpurile cooperative agricole de producție 70 de bărbați încleștați la volane, cu ochii mereu înainte, pun la adăpost grînele comunei lor și ale țării. Cu ce cuvinte spun ei asta copiilor lor?

GEORGE CUȘNARENCO ■

Între truda-trudă și o muncă oarecare, cei din Geoagiu au ales truda-trudă...

Cînd am ajuns în satul Bozeș, la poarta gospodarului Romulus Buda, și nici strigătele, nici bătăile noastre în stîlpi nu au smuls vreun ecou de sub umbra îngrămădită sub nuci, primarul Aurel Doboș nu a mai stat mult pe gînduri, a strecurat o mină printre ulucile rare, către cheia pe care ar fi găsit-o și cu ochii închiși, a rîsucit-o în broasca scrisnită și, curînd, ne-a trecut dincolo de pragul din piatră. Ajunsesem la capătul călătoriei noastre printre crescătorii de vite și fel de fel de animale din Geoagiu, ne promiseseră că ne va arăta cea mai frumoasă pereche de boi din comună și nu mai putea renunța. Cînd s-a ivit și gospodarul în curte, chemat de o femeie de la locul numit La Dumbravă, unde Romulus Buda întorcea finul — era chiar mîndru că va pătrunde în toamnă și iarnă cu vreo douăzeci și cinci de care de care de fin încercate și cu vreo patru-cinci de otavă! —, lucrurile s-au așezat de la sine într-o matcă firească. Legîndu-și trupul vinjos, gospodarul a dat ușile grajdului de perete, puternic, ni se spusese, dintr-o dată, a început să articuleze o limbă ciudată, o colecție stranie de onomatopee melodioase, sub al căror îndemn, boii, iată, s-au urnit greu dintr-un spațiu care nu-i mai încape. Stăpînul, ni se spusese, ținea la ei ca la ochii din cap, ca la sufletul său de om necăjit, cu o fiică neîndurîndu-se să-l mai vadă și cu un nepot care l-a făcut de rușine pe undeva, prin Călan. Erau falnici, înalți cît un stat de om croit fără pic de zgîrcenie, într-un cuvînt, cuvînt rostic chiar de Romulus Buda, erau chistăși, adică frumoși, rupți din soare.

Pe Aurel Curuș, alt crescător de animale din Bozeș, l-am aflat chiar în mijlocul bătăturii, mesterînd cu mîinile a-fundate pînă la coate în măruntăiea unui tractor cu motorul demontat și ridicat pe

o capră din lemn. Și am făcut o socoteală simplă: dacă a dat cît a dat pe rabla aceea reformată pe undeva prin județul Timiș, dacă a cheltuit și vreo 20000 lei numai ca s-o transporte pînă aici, între dealurile Mălăiești și Dos, înseamnă că, într-adevăr, a avut nevoie de această dihanie... Pentru căratul finului, al altor furaje, pentru alte munci tot de trebuințele vitelor innodate. I-ar mai trebui acum o aripă de capotă și masca motorului, cele vechi chiar nu sînt bune acum de nimic, deja a ochit un tractor reformat și dosit printr-un cotlon din apropierea Liceului agricol din Geoagiu și primarul Aurel Doboș, desigur, îl încerdîntă că se va face luntre și punte să-i înlesnească „afacerea” propusă pe șleau. Cu atît mai mult cu cît și Aurel Curuș e un crescător de vite care contează în Bozeș, cu atît mai mult cu cît, iată, priceput la mecanică, omul a pus pe picioare, numai prin istețimea lui și din numai cîteva vechituri reformate și ele, și o moară fărănească de uruială, care s-a arătat a fi de folos și familiilor de sur-impresur. Și Elena, soția gospodarului nostru, între timp a scos și vitele familiei din grajd, și nu doar așa, ca să fie fotografiate, ci pentru că pur și simplu sunase ceasul împlinirii unei trebuințe a lor. Și ni s-au ivit în privire altă pereche de boi chistăși, alți viței chistăși.

În sfîrșit, Simion Rusu, organizatorul comuniștilor din acest sat cu numai o sută de fumuri, ultimul nostru interlocutor din această vatră de oameni care nu pot concepe viața fără vîș și grajd, fără truda legată de vite și grajd, era dus de vale, la seceră. Tocmise de alaltăieri vreo două femei și secerau cu nădejde în griul răsărit pe o fișie din lunca îngustă, zgîrcită a apei zîsă a Geoagiului. Și așa s-a arătat și la întîlnirea cu noi, cu seceră petrecută pe sub curea, cu ascuțitoarea de seceră

legată și ea de curea, cu cămașa îmbubuzată de scaieți adunați de prin bălării, asudat, frînt din mijloc ca orice om care a tras și mai trage din greu. Și la început a încercat să ne toarne în pahare o țuică, dar cine s-ar mai fi încumetat să guste măcar din otrava aceea prefriptă, cînd afară, sub cerul liber, aerul se învăpăia la peste 37 de grade? Nici el n-a bătut, de teamă să nu-i cadă țuica în cap, cînd va fi să se aplece din nou, acolo, la seceră. Și ne-a invitat în sufragerie, el însuși, stăpînul a toate, așa cum era echipat, cum venise el de la seceră, prăfuit și încălzit de opinteala începută în zori, pîrînd un străin între mobilele lustruite, covoarele, bibelourile, tablourile și lustra de el însuși agonisite. Și ne-a spus: este greu, dar se face. Adică se cîștigă, adică munca aceasta are un preț, păcatul fiind că el însuși nu vede cam cine ar mai afla în sine și puterea și plăcerea de a o lua de la capăt. Pentru că tinerii din sat, iată, au întors demult spatele trudei acesteia. Tot muncă se numește, este drept, și o indelnicire sau alta care-i cheamă pe ei mai la vale de sat, însă, iată, între trudă și muncă s-ar părea că există o ușoară deosebire. Probabil a trudi înseamnă a cîștiga un bănuț mai cu greu. Probabil a munci înseamnă a cîștiga un bănuț și o stare a casei intrucitva mai ușor. Sînt necazuri? Nu prea mari. Însă chiar dacă nu este întru totul precum vor, ei, crescătorii de animale din Bozeș, au mîndria lor, tin la onoarea lor: lui de pildă, lui Simion Rusu, chiar în anul trecut i-a murit un porc contractat, a murit pur și simplu, spre rușinea lui a murit. Și el, Simion Rusu, deși ar fi putut chema acasă un funcționar oarecare să constate moartea de moarte bună a porcului și să-l scutească de obligația contractului, a preferat să cumpere un porc nou din vecini și să-și achite în acest fel datoria, păstrîndu-și obrazul nepătat, mai ales față de el însuși. Necazuri? Da, mai sînt și altele. Spre o altă pildă, în familia Rusu se va petrece peste cîteva zile un botez, va primi un prenume de purtat pentru totdeauna, chiar nepoata interlocutorului nostru. Și cu prilejul acesta, cum lesne se înțelege, se va întimpla o petrecere. Și atunci ce ar fi de făcut în gospodăria aceasta, în care stau pe picioare nu mai puțin decît trei-patru tone de carne de toate felurile, în picioare, în viu? Să tăiem un vițel contractat, să tăiem un porc și el contractat? Pînă la urmă, cum decurge discuția, se pare că tot primarul Aurel Doboș va descurca lucrurile, el, care a ajuns să-și cunoască pe dinafară comuna, să știe și unde își țîn oamenii cheile...

De la această margine a lucrurilor, a portul țărănilor din comuna hunedoreană Geoagiu la asigurarea hranei noastre comune se cere amănunțit. Numai în gospodăria lui Simion Rusu găsim două vaci, un vițel, doi porci, 20 găini, 80 pui de găină și șapte-opt rațe. Și stăpînul tuturor, în fiecare lună, e prezent la centrul de colectare din sat cu cel puțin 240 litri de lapte. Aurel Curuș, pe la care am avut vreme să trecem, oferă în fiecare an

statului, la prețurile cunoscute, fie una, fie două tone de carne. Romulus Buda, la rîndul său, cel puțin în ultimii ani, nu a oferit la contract sub cinci tone de carne, numai boii surprinși de noi în obiectiv atîrînd la cîntar, împreună, vreo 2400 kg. Și ar scoate-o la un cap, toți aceștia, și cu oile, încă puține în sat, dar de vreo cîteva ani încheiați n-au cioban și se pare că tot primăria va afla acestei hibe un leac, pe curînd. Nu de parte de ei, în Valeni-Mermezu, Vălean și Viorel Borza, sau Ispas Pascu, lucrînd cu aceleași măsuri, cresc fiecare cite patru viței. Tot acolo, Sabin, Rusan crește șase viței și chiar s-au înțeles împreună să-i adune într-o tabără cumsecade. La fel își petrece timpul Ioan Borza din Geoagiu, cu o vacă, opt viței și un porc, sau Nicolae Boldor din Homorod, cu trei viței, o vacă, un porc și mai multe oi, sau Cornel Borza din Homorod-Susenii, cu patru viței și un porc. Toate animalele înșirate de noi fiind contractate ferm și urmînd să ia drumul abatoarelor și al antrepozitelor frigorifice la timpul potrivit, fără doar și poate. Și oamenii nu duc lipsă nici de ceea ce le trebuie lor, trecînd peste o neprevăzută sau alta. Numai la ultimul recensămint al viețărilor din comună, gospodăriile lor au înfățișat la numărătoare 2099 taurine, 1479 porcine, 2106 ovine, 25260 păsări, 162 caprine, 252 iepuri de casă și 472 familii de albine. Socoteală în care, desigur, nu intră și efectivele celor trei cooperative agricole de pe teritoriul comunei. Și ar mai fi de spus că nici principalele instituții din Geoagiu, din acest punct de vedere, nu stau cu mîinile în sin, nu așteaptă să le pice carnea din cer. Stațiunea de cercetare și producție pomicolă din Geoagiu are gospodăria ei anexă: 100 de vite și 80-90 porci. Liceul agricol din localitate, de asemenea, își are ferma lui zootehnică, 112 porci, 17 vite și 8 viței, 150 de oi. Una peste alta, cei din Geoagiu oferă țării cîteva sute de tone de carne pe an și nu mai transcriem pe hîrtie, în cifre exacte, măsura acestui efort exemplar.

Morala acestei povești adevărate, adunată de noi dintre întîmplările vieții de zi cu zi a țărănilor județului Hunedoara: cei din Geoagiu își fac datoria, deși au în coastă o stațiune vestită, în barurile căreia s-ar putea suge o băutură ceva mai acătării decît țuica lui Simion Rusu, în ștrandurile căreia, de asemenea, e mai ușor și mai plăcut să-ți petreci ceasurile fierbinți ale zilelor. Deși turmele lor se încumetă uneori să cam incurce șoselele bătute de vilegiaturisti. Și, probabil, alții nu-și fac datoria. Și ar mai fi o morală, la care inimosul primar Aurel Doboș subscrive: între truda-trudă și o muncă oarecare s-ar părea că există o ușoară deosebire. Probabil, a trudi înseamnă a cîștiga un bănuț mai cu greu. Probabil, a te agăța de o muncă oarecare înseamnă a cîștiga un bănuț și o stare a casei intrucitva mai ușor...

MIHAI PELIN ■

ÎN MIEZ DE AUGUST — BUCUREȘTI, CAPITALA ISTORICILOR DE PRETUTINDENI

(Urmare din pag. 1)

Panamericano de Geografia y Historia" la Federația internațională de studii asupra Renașterii și Comitetul internațional de istoria celui de-al doilea război mondial, de la Asociația istoricilor africani la Comisia internațională de istorie a Revoluției Franceze, de la Comisia internațională de istorie a orașelor la Uniunea istoricilor arabi, Comisia internațională a istoriei universităților și Comisia internațională a presei — pentru a nu cita decât câteva. Așadar, la figurat vorbind, putem spune că va avea loc la București un **congres al congreselor**, o dezbateră liberă și atotcuprinzătoare între istoricii lumii asupra trecutului și prezentului.

Da, și asupra prezentului, fiindcă, după cum subliniază Ștefan Ștefănescu, directorul Institutului de istorie „Nicolae Iorga” și vicepreședintele al Comitetului național al istoricilor români: „O atenție deosebită se va acorda în lucrările congresului marilor schimbări din lumea contemporană, care nu pot lăsa indiferentă cercetarea istorică. Interesul pentru trecut apropiat și foarte apropiat este subliniat nu numai de ponderea importantă a secției de istorie contemporană, ci și de **predominanța problemelor contemporaneității** în dezbaterile celor două secții plene ale congresului: Marile teme și Metodologia”.

Astfel, ca mari teme figurează „Europa de est, arie de convergență a civilizațiilor”, raportul general la această temă fiind încredințat unor români: academișianului Emil Condurachi și profesorului doctor Răzvan Theodorescu. Alte mari teme: „Forme și probleme ale păcii în istorie”, „Statele federaliste și pluraliste”, „Femeia în societate”. În secția de Metodologie vor fi dezbătute: „Locul și rolul predării istoriei, în special în cadrul învățământului secundar, în formarea omului secolului XX” (coraportor, Ștefan Ștefănescu), „Probleme și metode de istorie orală”, „Limbaajul istoricului” (coraportori: Eugen Stănescu și Aron Petric) și „Demografie, epidemie, ecologie” (coraportor: academișianul Ștefan Pascu).

— Simpla enumerare a acestor teme — arată Ștefan Ștefănescu — evidențiază pregnant caracterul de interdisciplinaritate a congresului, la care, alături de istorici, urmează să-și aducă o contribuție politicieni, filozofi, sociologi, etnologi, juriști ș.a. De subliniat că pentru prima oară în istoria congreselor internaționale de istorie (precedentele au avut loc, în perioada postbelică, la Paris, 1950, Roma, 1955, Stockholm, 1960, Viena, 1965, Moscova, 1970 și San Francisco, 1975) o temă specială este consacrată femeii în societate, ca expert din partea țării noastre participând tovarășa Maria Groza.

„Un omagiu adus României de azi și locului ei în lume, un omagiu adus istoriografiei române”

Printre cele patru mari teme ale congresului, cea care deschide seria rapoartelor este „Europa de est, arie de convergență a civilizațiilor”, rapoartori generali fiind, așa cum am arătat, doi oameni de știință români.

— Cum apreciați, tovarășe Emil Condurachi și tovarășe Răzvan Theodorescu, această deosebită cinste făcută țării noastre?

— Ca un omagiu adus României de azi și locului ei în lume, de asemenea ca un omagiu adus istoriografiei române (cu tradiții atât de strălucite, de la Cantemir pînă la Nicolae Iorga) și nivelului atins de știința istorică românească de azi.

Această temă de largă respirație, „Europa de est, arie de convergență a civilizațiilor”, a putut fi realizată — adăugăm noi — și datorită personalității lui Emil Condurachi, savant cunoscut pe plan internațional de decenii, neobosit animator al cercetărilor istorice sud-est europene și, de la întemeierea Asociației internaționale de studii sud-est europene, secretarul ei general. El tratează în raport problemele preistoriei și ale anticității, iar Răzvan Theodorescu, epocile medievală și modernă. De subliniat că este pentru prima oară că această problemă se discută la un congres într-un cadru atât de larg și de reprezentativ (în afara raportului general, vor lua cuvântul coraportori din Bulgaria, Finlanda, Uniunea Sovietică și Statele Unite). Dar să revenim la interlocutorii noștri.

— Idei noi?

— Sunt câteva care, sperăm, vor prezenta interes. Iată-le:

● În civilizațiile est-europene pot fi găsite permanente din timpurile cele mai vechi, din neolitic chiar, pînă în zilele

noastre, de pildă în cultura populară a Europei de est. Același filon, același repertoriu decorativ, același limbaj!

● În această parte a Europei, în diverse momente ale istoriei, s-au creat **sinteze culturale cu valoare continentală și mondială**, de la celebra olărie de Cucuteni și civilizația traco-dacică pînă la sinteza culturală medievală creată de popoarele din răsăritul Europei și la cunoscuta avangardă literar-artistică a secolului XX.

— **Deschiderea culturală a României de azi, umanismul ei** — continuă Emil Condurachi și Răzvan Theodorescu — **reprezintă o constantă, pentru că în toate epocile istoriei, românii, acești latini ai Răsăritului, moștenind și tradițiile unei îndepărtate istorii, și ea de sinteză — cum era aceea a dacilor — au deținut în estul Europei un loc aparte.** Iată motivul pentru care spre țara noastră au privit multe din popoarele din această parte a lumii.

Anticipând asupra raportului care va fi prezentat la congres, interlocutorii noștri exemplifică deschiderea către toate orientările culturale și marile sinteze culturale înfaptuite pe aceste meleaguri prin trei momente istorice de referință.

● Un capitol nou în istoria civilizațiilor din Europa orientală l-a constituit, după cum bine se știe, epoca întemeierii și înfloririi coloniilor grecești din bazinul Mării Adriatice și cel al Mării Negre, capitol care va duce nu numai la un intens schimb de bunuri materiale, dar și la pătrunderea în mediul indigen iliric în zona de apus a Balcanilor, scito-sarmatic în nordul Mării Negre, geto-dac și trac în zona carpatobalcanică, a unor tehnici și forme noi de civilizație proprii societății grecești, ajunsă la nivelul cel mai înalt, pentru acea vreme, al civilizației europene. Ar fi însă o eroare dacă am considera că aceste contacte și schimburi s-ar fi desfășurat într-un sens unilateral, de la grecii dinamici în activitatea lor economică și creatori în activitatea lor culturală și artistică la indigenii sau nedrept considerați, multă vreme, ca beneficiari pasivi ai acestor contacte. Procesul a fost și a continuat să rămână secole de-a rindul foarte complex, deoarece puține au fost domeniile de activitate economică, politică și chiar culturală în care echilibrul dintre cele două elemente componente ale noii sinteze — greci și indigeni — să nu se fi potențat reciproc, menținându-se permanent la nivelul unor adevărate vase comunicante. Mai mult, confruntarea dintre civilizația rafinată a grecilor pontici — ce aduceau cu ei întreaga experiență mediteraneană — și cea nu mai puțin variată și inaripată a scitilor, care purtau cu ei lumea plină de reprezentări fantastice a Orientului, a condus aici, în Europa de răsărit, la una dintre cele mai strălucite sinteze culturale, exprimate înainte de toate prin arta zoomorfă greco-scitică.

● Umanismul românesc al secolului al XVII-lea și al începutului celui de-al XVIII-lea, nedesprins încă în totalitate de lumea medievală, avea să fie atent cu precădere — este o trăsătură definitorie a sa! — la **destinele colectivității, avea să fie deschis tuturor orizonturilor culturale.** Este străbătut de principii morale (regăsite în texte de epocă), de sentimentul acut al istoriei — îl întâlnim în opera lui Udriște Năsturel, a lui Miron Costin cu a sa „De neamul moldovenilor”, ce afirma limpede originea latină a românilor, a unui Constantin Cantacuzino Stolnicul, cel ce studiasse la Padova, a unui Gheorghe Brancovici, preocupat de istoria popoarelor balcanice... Era o civilizație către care s-au îndreptat cu interes călători și cărturari străini, o epocă de maximă înflorire culturală românească pe care a exprimat-o cel mai bine personalitatea de dimensiune europeană a principelui cărturar Dimitrie Cantemir.

● În zilele noastre, **tradițiile militante și politice, legătura artiștilor și a oamenilor**

de cultură din această parte a Europei cu folclorul și istoria patriei lor — prelungind prin aceasta o moștenire progresistă, o constantă a secolelor precedente — sint evidente în toate formele de manifestare ale civilizației secolului XX în Europa de est, de la subtila interpretare a unor forme de plastică și de muzică populară arhaică — în sculptura, de început încă, a unui Brâncuși („Cumînțenia pământului”), în pictura lui Chagall, în muzica lui Stravinski („Sărbătoarea primăverii”) și a lui Bartok — la clasicismul profund, rafinat și cultivat, impletit cu cea mai modernă viziune și morfologie, la istorici-gînditori, muziceni și poeți ca Vasile Părvan, George Enescu, Serghei Prokofiev, Georgios Seferis, Lucian Blaga și Tudor Arghezi. De aici transfigurarea acelei dramatice permanențe care a fost pentru Europa răsăriteană istoria în limbajul artei, al cinematografiei la Serghei Eisenstein, și în cel al frescei românești la Mihail Sadoveanu și Ivo Andrić, în cel al sculpturii, cu vechi rădăcini protoistorice și clasice în această parte de Europă, la Ivan Mestrovic — celebrînd într-un proiectat „templu național”, cel al „Vidovanului”, eroismul poporului său în evul mediu și la Constantin Brâncuși, unul din innoitorii recunoscuți ai expresiei plastice moderne, omagînd prin ansamblul monumental de la Tîrgu Jiu jertfa compatrioților săi în primul război mondial. Astfel mesajul civilizației est-europene din veacul care stă să se încheie este cel al omenescului profund și al inserției în cea mai dinamică istorie. Europa răsăriteană de astăzi, dincolo de apartenența popoarelor ei la sisteme politice și sociale diferite, rămîne prin civilizația sa, prin experiențele culturale, științifice și tehnologice ce se petrec în toate compartimentele vieții sale istorice, continuatoarea acestor tradiții ale trecutului apropiat, în perspectiva unei colaborări intereuropene și intercontinentale cu vechi rădăcini istorice, în spiritul unei sinteze de civilizație în care **estul european vine cu particularitățile sale de neconfundat** — oferind exemple de neclintită specificitate politică și culturală națională întregii lumi contemporane — cu deschiderea sa milenară spre toate zărilor geografice, cu destinul său istoric de luptă și de speranță.

Unitate în diversitate

— **Tovarășe doctor în istorie Alexandru Duțu, împreună cu profesorul doctor Teodor Pompiliu prezentați la congres unul din cele trei rapoarte principale ale secției de istorie modernă, și anume „Umanismul în centrul și sud-estul Europei și implicațiile lui politice”.** După cite știm, această problemă a fost rar sau deloc atinsă în congresele internaționale de istorie. De ce acum, de ce la București?

— De fapt, tema la care vă referiți nu numai că n-a intrat pînă acum în „circuitul” congreselor, dar nici măcar în marile sinteze publicate asupra iluminismului, și care se opreau, de regulă, la occidentul Europei sau atingeau, cel mult, reformele Mariei Tereza și ale lui Iosif al II-lea. Europa răsăriteană era, ca să spunem așa, uitată. Este un merit al distinsului istoric francez Pierre Chaunu, care prezidează lucrările secției de istorie modernă a congresului, că a atras atenția încă mai de mult asupra necesității de a se ieși din bipolaritatea Anglia-Franța. Așadar, congresul va căuta — și prin intermediul rapoartelor români — să repare nu o nedreptate istorică, mai curînd să umple o lacună, să confere o nouă dimensiune geografică și spirituală iluminismului european.

— Dealtfel, după cite știm, asistăm azi la o reerudescență marcată, pe plan mondial, a interesului istoricilor față de iluminism.

— În adevăr, se constată o deplasare de interes de la Renaștere către secolul XVIII, al Luminilor. Există și congrese care se reunesc din trei în trei ani pentru a dezbate numai această temă! De ce? Fiindcă în **Secolul Luminilor s-a născut lumea noastră, în care trăim și azi.** Este perioada marilor revoluții populare (America de Nord, Franța), care au dezlănțuit un șir întreg de revoluții europene culminînd cu cele din 1830. Apoi, este veacul înfloririi concepțiilor materialiste, al căror ecou amplificat a marcat puternic, pe plan spiritual, și secolul nostru. Tot atunci s-au stabilit noi raporturi între puterea politică și cetățeni, oamenii de rînd, deschizîndu-se calea spre afirmarea plenară a națiunilor. În sfîrșit, la sfîrșitul secolului XVIII demarează industrializarea. Este ceea ce a făcut pe unul din cei mai mari istorici francezi contemporani, Emanuel Le Roy Ladurie, să considere istoria lumii pînă în secolul XVIII drept o **istorie imobilă**, firește în sensul că pînă la acea epocă schimbările se petreceau lent, industrializarea și revoluția demografică respectivă dînd un impuls tot mai accelerat evoluției umanității.

— Raportul dumneavoastră se concentrează asupra Europei centrale și de sud-est. Care sint ideile de bază?

— Noi pledăm pentru necesitatea extinderii cercetărilor privind iluminismul și spre această vastă regiune, ignorată sub acest aspect. Sint certitudini care îngăduie să se vorbească azi cu mult mai multă îndreptățire, și într-o altă accepțiune, de **universalitatea Luminilor**, evidențindu-se ipostazele diferite în care această lume ni se infățișează. Înainte de toate, o extraordinară bogăție de manifestări care invalidează mai vechile concepte de Europă franceză sau altele care rezultaseră dintr-o viziune occidonto-centrică. Tocmai pentru aceste rațiuni, cercetarea nouă dă temei ideii că secolul XVIII reprezintă o unitate a Luminilor la cote foarte diferite, deci un **secol care reflectă o unitate în diversitate.**

— Ce alte idei-forță se regădesc în raportul prezentat împreună cu Pompiliu Teodor?

— Cerința de a se trece de la optica exclusivistă centrată pe politica oficială și pe elite, pe aristocrație, la un studiu mai larg, înglobînd fenomenele apărute în masele largi în acea vreme. Cum au pătruns ideile iluministe în popor? Unii istorici de prestigiu au considerat că Imperiul otoman a rămas, secole de-a rîndul, absolut imobil și că țările legate de el — cum au fost Țările Române, bunăoară — nu au cunoscut schimbări importante în viața lor culturală care să justifice „incorporarea” lor în iluminism. Mai mult, acest curent era echivalent doar cu operele a vreo zece mari filozofi și cu ideile preconizate de ei, fără a se urmări în amănunțime ecoul în mase, impactul social pînă în straturile cele mai de jos. Nu este intîmplător faptul că tocmai doi cercetători români, reprezentanți ai unei istoriografii reinnoite, care se apleacă atent asupra maselor, asupra luptei și năzuințelor lor de progres de-a lungul veacurilor, vor prezenta această problematică, în conexiunea ei cu iluminismul, la congresul de la București.

Istoria nu este numai o știință a trecutului

— În cele de mai sus nu am putut cuprinde nici pe departe toate contribuțiile majore ale istoricilor români la marele congres internațional care își va deschide porțile peste câteva zile la București. Nu am amintit, de pildă, de raportul pe care-l va prezenta Hadrian Daicoviciu despre „Dacii și civilizația lor”, prilej de a informa comunitatea internațională a istoricilor, în chiar anul în care se sărbătorește împlinirea a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent, asupra cercetărilor celor mai recente privind una din componentele de bază ale formării poporului român. La închiderea lucrărilor, Virgil Căndea va vorbi despre rolul românilor în istoria universală. Sint numai două exemple.

Accentul pus de congres asupra raporturilor dintre Est și Vest și, pe un plan mai larg, asupra contribuției diferitelor popoare la patrimoniul civilizației mondiale pledează pentru angajarea istoricilor pe linia unor eforturi tot mai susținute pentru a face din știința lor un mijloc de mai bună cunoaștere și de cultivare a respectului între popoare. Istoricii noștri se prezintă în acest mare forum internațional cu lucrări concepute în spiritul îndemnului dat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la întîlnirea de lucru cu reprezentanții oamenilor de știință din domeniul istoriei consacrată pregătirii acestora în vederea congresului de la București. Ei au fost îndemnați să contribuie, de pe poziții științifice, la clarificarea problemelor de istorie în care există puncte de vedere diferite și să abordeze „în așa fel încît să ducă nu la așteptarea divergențelor și contradicțiilor, ci la găsirea a ceea ce a fost și este comun, la sublinierea învățămintelor pe care trebuie să le tragem în prezent și viitor”.

Tematica marelui congres de la București o dovedește din plin: istoria nu este, nu trebuie să fie numai o știință a trecutului, ci să privească și spre societatea de azi, și spre viitor, contribuind, prin învățămintele pe care le oferă, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

BRĂDUȚ COVALIU — „Fată cu basmaua galbenă”

Un dialog de vară la Universitatea București

— Do you speak English? — Da, dar învăț și românește!

S-au desfășurat la București, între 10 iulie și 5 august, lucrările cursurilor de vară și ale colocviilor științifice de limba, literatura, istoria și arta poporului român, organizate de Universitatea din București și ajunse anul acesta la a 21-a ediție.

„Incepute la Sinaia în urmă cu două decenii — ne spune profesorul Al. Piru — aceste cursuri reuneau un număr restrins de participanți, care de regulă erau specialiști în domeniul filologiei române; treptat, cursurile au căpătat un caracter mai larg datorită interesului manifestat pe toate meridianele lumii față de istoria, literatura, folclorul și arta poporului român precum și față de politica atît de originală desfășurată de România în contextul lumii contemporane. Datorită înaltei tinute științifice, caracterului deschis și colegial, cursurile noastre se bucură de frumoase aprecieri, iar cea mai elocventă dovadă o reprezintă numărul cursanților care sporește an de an, reunind reprezentanți din țări de pe toate meridianele lumii. Cu justificată mîndrie putem spune că Universitatea bucureșteană este o autentică reprezentantă a spiritualității românești. Mai mult, la aceste cursuri se dovedește o dată în plus că România, prin politica sa intelectuală, este cunoscută și prețuită în toată lumea.”

După cum ne spune din partea organizatorilor lectorul Florin Popescu, anul acesta au fost prezenți 123 de cursanți din 17 țări (din Australia, S.U.A., Japonia și din Europa: Finlanda, Grecia, Iugoslavia, Olanda, U.R.S.S., Franța, Cehoslovacia, Bulgaria, Spania, R.D.G., R.F.G., Austria). „Spre deosebire de primele ediții ale acestor cursuri — adaugă în continuare lector univ. Eugen Marinescu — preocupările și interesele cursanților s-au diversificat foarte mult. Prima categorie este reprezentată de lingviști, care au ajuns la concluzia că nu se mai poate face lingvistică romanică și lingvistică comparată fără a cunoaște temeinic limba română. O altă categorie de cursanți sînt interesați de literatura română, pentru a face

traduceri. Alții studiază folclorul nostru iar alții istoria României, îndeosebi contactele și schimburile culturale dintre țara noastră și țara sau zona lor de cultură. Mulți au făcut sau fac lucrări de licență ori doctorat privind toate aceste aspecte. În fine, nu puțini se interesează de politica noastră pe care o definesc drept o politică de mare originalitate, inteligență și eficiență, o politică a destinderii, a păcii și colaborării în lume.”

Ca în fiecare an, programul didactic și științific al cursurilor a fost alcătuit în funcție de nivelul cunoștințelor, ținîndu-se totodată seama de propunerile făcute în cadrul edițiilor anterioare de către cursanți, astfel încît aceștia să dobîndească temeinice cunoștințe în cele mai diverse domenii ale culturii și civilizației românești. Ținîndu-se seama de nivelul cunoștințelor, cursurile s-au desfășurat pentru grupele de începători în seminarii speciale de 4 ore zilnic în care au fost explicate și însușite diferite aspecte ale limbii române, iar pentru grupele medii și de avansați ele au constat, pe lângă lecțiile practice, din audierea unor expuneri și conferințe precum: „Evoluția literaturii române” (prof. dr. docent Al. Piru), „Actualitatea operei eminesciene” (lector dr. Nicolae Manolescu), „Curenți literare românești — clasicism, romantism, realism” (prof. dr. docent Dimitrie Păcurariu), „Mihail Sadoveanu scriitor național și universal” (prof. dr. Pompiliu Marcea), „Tudor Arghezi, poet european” (conf. dr. Eugen Simion), „Critică literară românească — momente principale” (lector dr. Mircea Martin). De asemenea, grupul de profesori ai Universității bucureștene a cuprins și citiva dintre cunoscuții noștri lingviști care au conferențiat despre „Originea romanității românești” (prof. dr. Al. Niculescu), „Elemente autohtone traco-dace în limba română” (prof. dr. Grigore Brâncuși), „Sistemul fonetic și fonologic al limbii române” (prof. dr. docent Emanuel Vasiliu), „Probleme de istorie a limbii române” (acad. Ion Coteanu), „Probleme actuale

ale lexicului limbii române” (conf. dr. Florica Dimitrescu). În timpul orelor libere cursanții au fost invitați ai unor spectacole susținute de corul „Song”, Ansamblul folcloric al C.C. al U.T.C., „Rapsodia română”, de echipa teatrului studentesc „Podul”, au fost oaspeții Institutului de cercetări etnologice și dialectologice și au vizitat câteva dintre marile muzee ale Capitalei.

Tuulikki Sulander, farmacistă la Helsinki, ne mărturisește că vrea să învețe limba română dintr-o dragoste pe care de vreo cîțiva ani a descoperit-o, sufletului său, pentru România, și totodată pentru a contribui cît mai eficient la activitatea Asociației de prietenie finlandezo-română, numărîndu-se printre membrii consiliului de conducere al acesteia. La rîndul său, Christian Schneider din Brunn am Gebirge (Austria) ne spune că a descoperit farmecul limbii române în timpul unei călătorii turistice prin România, în urmă cu doi ani, cînd s-a și hotărît să învețe această limbă a cărei cunoaștere îi va fi necesară, crede, în specialitatea în care se pregătește, pentru că studiind istoria la Universitatea din Viena este deosebit

de interesat de capitolul relațiilor care, prin timp, s-au statornicit între Austria și România.

„Am venit la cursurile de vară de la București pentru a învăța limba română care îmi e foarte necesară pentru lucrarea mea privind politica externă a României de după 1965. România m-a interesat pentru politica deschisă pe care o promovează. O altă problemă care mi s-a părut foarte interesantă, de data aceasta în ceea ce privește politica internă, este modul strălucit în care România a rezolvat problema naționalităților conlocuitoare, problemă care frămîntă și viața politică

spaniolă”. (Rosario de Mateo Perez, Spania).

Todici Vesna (studentă a Facultății de filologie din Belgrad): „Mă simt minunată în această atmosferă de destindere și deplină colegialitate. Capitala României m-a încîntat iar cursurile pe care le urmăresc sînt pentru noi o punte de cunoaștere, o fereastră spre viitor. Despre profesorii de aici am aflat multe lucruri frumoase de la profesorul meu dr. Radu Flora și de la numeroșii studenți care an de an vin să studieze în România. Pentru Eminescu am o adevărată pasiune și am încercat să-i traduc fermecătoarele versuri. N-am simțit nici un moment că mă aflu departe de casă și acest gînd l-am auzit exprimat în numeroase limbi.”

Janice și Steve Friesen (S.U.A.): „Mă aflu pentru prima dată în România. Am venit aici împreună cu sotul meu și dorim să învățăm limba română, să vizităm și să cunoaștem cît mai multe locuri din țara dumneavoastră. Eu sînt profesoară la o școală generală și cred că aceste cunoștințe despre limba, istoria și folclorul românesc îmi vor fi de folos în activitatea mea didactică. Anul viitor vom reveni cu aceeași plăcere pentru a continua studiul început acum” — „Vreau să arăt în plus față de ce a spus sotia mea că, pentru mine, aceste cursuri înseamnă mai mult, fiindcă doresc să continui la Sibiu studiile începute aici, la București. Mă interesează îndeosebi cultura medievală românească.”

Junichi Jokota (Japonia): „Deși pentru mine e foarte greu să învăț românește, cred totuși că aceste eforturi îmi vor fi mai tirziu de un mare folos. Mă interesează foarte mult geografia României și este o mare plăcere pentru mine să vin aici pentru a cunoaște această minunată țară cu oameni buni. Voi reveni la aceste cursuri în anii următori.”

„Am venit anul acesta patru studenți din Cehoslovacia: Irina Kolajikova, Hana Novotna, Katerina Stepankova și eu, Hana Hermannova. Toate studiem la Facultatea de litere „Karel IV” din Praga și învățăm limba română numai de un an. Știm că nu am atins un nivel ridicat de cunoștințe, de aceea trebuie încă să studiem foarte mult. Este motivul pentru care ne bucurăm foarte mult participarea la cursurile de vară de la București. Ne interesează de istoria limbii române, de istoria României și de literatura și arta țării dumneavoastră. După terminarea studiilor dorim să predăm limba română în Cehoslovacia sau să lucrăm ca traducători. Este și acesta un pas pentru dezvoltarea relațiilor culturale dintre țările și popoarele noastre.”

O foarte bună cunoaștoare a limbii române este Teresa Ferro, studentă a Facultății de litere clasice a Universității din Catania. Pentru a patra oară, ne spune, frecventează cursurile de vară organizate de Universitatea din București iar acum a venit pentru a-și perfectă cunoștințele și a putea aduce ultimele retusuri lucrării de licență despre substratul traco-dacic al limbii noastre, lucrare pe care o va prezenta în această toamnă, în cadrul lectoratului de limbă română condus de profesorul Giuseppe Piccillio, prezent de asemenea, la aceste cursuri. Retinem din partea Teresei Ferro un gînd clar, ca să zicem așa, ca lumina soarelui în Sicilia: „Pentru noi, cei 123 de cursanți, limba română a fost în aceste săptămîni limba internațională în care ne-am înțeles unii pe alții și totuși, la un loc, ne-am străduit să înțelegem această mîndră și frumoasă țară care ne-a primit în inima ei.”

E. DUMITRU
LIVIU GROZA

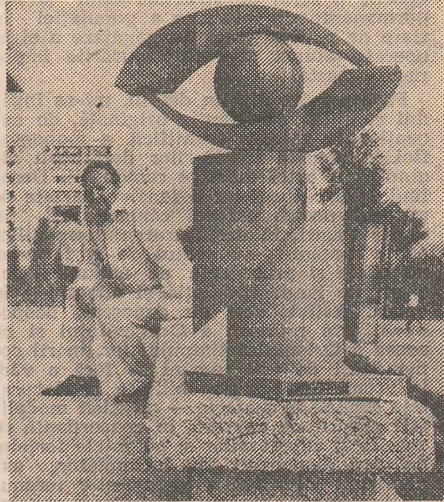
Monumentele lui Eremia Grigorescu

Eremia Grigorescu este de fel din Focșani, dar de peste 20 de ani trăiește în Orașul Gh. Gheorghiu-Dej, ca pictor-decorator, activitate pe care o desfășoară cu seriozitate dar nu și cu toată abnegația. Pasiunea de căpătii a lui Eremia Grigorescu este arta monumentală. Întrebat ce este, monumentalist ori sculptor, artistul se află în incurcătură, — gîndește, sau ar dori să gîndească, ca monumentalist, dar muncește ca un sculptor.

Pasionat pentru arta monumentală, artistul urmează o cale oarecum paradoxală: face machetele, fără să le cunoască destinația și apoi, în cazul cînd sînt achiziționate, le restudiază în funcție de mediul ambiant pentru a se integra perfect în peisajul unde vor fi ridicate. Este o muncă grea, foarte grea. Dar atunci cînd la baza ei stă dragostea de frumos și nu interesul material imediat, munca depusă nu i se pare lui Eremia Grigorescu istovitoare. Din tot ce a realizat în ultimii ani, artistul a făcut o selecție cu care cutreieră orașele țării.

„Fac acest lucru deoarece contactul cu publicul mi se pare suprema confruntare a unui artist”, îi place să spună lui Eremia Grigorescu, Răsfoim împreună cartea de impresii care i-a însoțit expoziția la Brăila și Slobozia. Printre semnături, nume din lumea artei și a culturii, vizitatorii fiind unanimi în a-i recunoaște harul și, fără îndoială, remarcînd ce ar însemna toate acestea la dimensiuni monumentale. Soacote cu modestie, și pe bună dreptate, că el nu poate sta în concursuri pentru monumentele țării alături de alți artiști consacrați. Nici nu este membru al uniunii și, deocamdată concursurile mari nu-i stau în puteri. Dar, cum se întîmplă de multe

ori în viață, aceste stavile nu-l descurajează, ci, dimpotrivă, îl ambiționează, fiind convins că pînă la urmă arta sa va triumfa. Noi nu putem decît să salutăm această îndărătnicie, cu atît mai mult cu cît isto-

ria artelor este plină de asemenea exemple.

Îi privesc expoziția itinerantă, alături de care peregrinează țara, din dorința intimă de a sonda opinia publică. „Dacă aceste confruntări ar însemna un eșec, atunci aș da foc lucrărilor mele, ne mărturisește

artistul, dar publicul nu numai că nu mă respinge, mă și încurajează.”

Aproape toate expozitiile lui Eremia Grigorescu abordează teme istorice, izvoarele din mitologia și tradiția poporului nostru. Iată cîteva lucrări ce se intitulează: Voievodul, Miracol, Ciprian Porumbescu, Mesterul Manole, Păstoritul. În opera sa, Eremia Grigorescu se străduiește, caută, să împletească linia clasică cu linia modernă, din dorința de a realiza opere cît mai expresive, dinamice și estetice. Această frămîntare lăuntrică își găsește materializarea în marea majoritate a lucrărilor, în linia modernă la care apelează artistul.

Din machetele pe care le privim, Voievodul ne reține în mod deosebit atenția datorită rezolvării fericite și inspirate pe care a găsit-o. Chipul Voievodului, cu aerul său intransigent care ne reamintește de marii noștri conducători, ne privește senin, din ori ce parte l-am observa.

Procesul de creație la Eremia Grigorescu cunoaște un drum pe cît de sinuos, pe atît de limpede. O dată ideea definitivată încep schițele în sute de variante pe care, de obicei, le poartă în buzunar pînă cînd acestea sînt macerate de numeroasele modificări, survenite pînă la finisarea ei. „Ideile, spune interlocutorul nostru, vin fulgerător și nu ai voie să le amîni. Pe loc se cer așternute pe hîrtie”. Faza următoare este cioplirea în poliester, material foarte familiar, pe care îl prelucrează cu mare ușurință. Apoi urmează cioplirea în lemn. De la această machetă pînă la realizarea unei lucrări monumentale calea este grea și lungă.

Dar dacă stăm și ne gîndim bine, Eremia Grigorescu are motive să fie și mulțumit. Lucrarea sa *Canotorul*, executată din țevi de diferite mărimi și grosimi, străjuiește intrarea dinspre lacul Belci, lac aflat la cîteva kilometri de orașul de pe Trotuș. Tot în oraș se află plasată, pe unul din

pereții exteriori ai sălii de gimnastică, o gimnastă în plin avînt, lucrare care vrea să amintească un lucru binecunoscut, și anume că de aici și-au luat zborul marile performere mondiale care au capulțat gimnastica feminină românească pe cele mai înalte culmi. Alte două lucrări sînt plasate în curtea combinatului. La Moldova Nouă din Caraș-Severin este ridicat un obelisc, iar la Slobozia, alte două lucrări ale lui Eremia Grigorescu vin să întregescă peisajul arhitectonic al orașului ialomișean. E mult? E puțin? Iată cîteva întrebări cărora nu ne încumetăm a le afla răspunsul, nu pentru că ar fi greu de găsit, ci pentru că Eremia Grigorescu are convingerea că este de-abia la începutul drumului.

Cel mai mare regret al artistului este acela de a nu fi studiat arhitectura. Felul său de a se manifesta reflectă, pe lângă o gîndire artistică și una tehnică, fapt care, sîntem siguri, l-ar fi ajutat în executarea unor lucrări interesante. Dar cum viața sa a cunoscut o altă turnură, nu ne rămîne decît să facem public un gînd intim al artistului, acela de a obține o sală în București, pentru a se putea verifica și cu publicul și cu critica bucureșteană.

În zilele cînd l-am vizitat în liniștitul său oraș, artistul ne-a arătat ultima sa lucrare, în curs de finisare, lucrare care, speră artistul, peste puțin timp să fie inaugurată. Este vorba de *Omul*, statuie înaltă de 4 metri, ce surprinde un om urcînd cîteva trepte, ținînd în mînă simbolul civilizației noastre: Atomul. Credem că sculpturile lui Eremia Grigorescu pot să trăiască plenar și să-și împlinească menirea dorită de artist, numai aduse la dimensiunile la care au fost gîndite, altfel ele rămîn niște copii ce-și așteaptă actul de naștere, pentru a-și câștiga dreptul la existență.

DAN BIRLĂDEANU

Bătălia pentru noile surse de energie

Energia geotermală
își caută consumatorii (III)

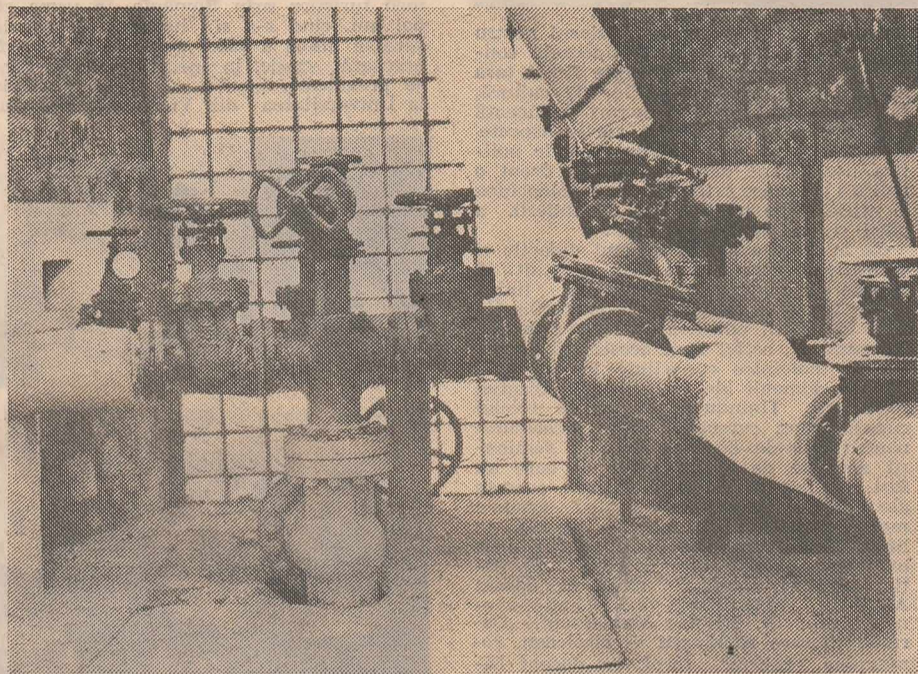
Intr-un prim articol dedicat energiei geotermale spuneam că principala problemă a acestei noi surse de energie este cea a consumatorilor. Adică, după aproape 10 ani de la primele cercetări și experimentări incununate cu un deplin și promițător succes, iată, numărul consumatorilor, al beneficiarilor, este încă mult prea scăzut față de uriașele rezerve de apă caldă depistate în mai toată Cimpia de Vest a țării. Și mai spuneam, în finalul aceluși articol, că vom efectua un raport-anchetă la fața locului, în județul Bihor, județ în care apele geotermale sînt, cum s-ar spune, la ele acasă. Și iată-ne, deci la Oradea, într-un prelungit dialog cu inginerul Ioan Cohut, directorul centrului Grup geotermal Oradea, o filială a Întreprinderii de foraje și lucrări geologice speciale din București, întreprindere sub patronajul căreia au demarat începuturile valorificării industriale a apelor geotermale din această zonă a țării.

„Intr-adevăr, avea să precizeze inginerul Ioan Cohut, nu se poate să nu recunoaștem că, deși primele cercetări au dat rezultate deosebit de încurajatoare, s-a cam bătut totuși pasul pe loc. S-a instaurat, după opinia mea, un fel de rețineră alimentată și de zvonul că oricare întreprindere ce ar fi apelat la energia geotermală va fi radiată total de pe lista consumatorilor de combustibili clasici. Circulînd un astfel de zvon, plus mărturisirea specialiștilor de pretutindeni, nu numai de la noi din țară, că energia geotermală nu poate înlocui total consumul de combustibili clasici, s-a întâmplat că numeroase întreprinderi și instituții nu s-au prea înghesuit să ne solicite. Iar dacă s-a făcut totuși în pofida acestor temeri cîte ceva, acest lucru se datorează curajului de care au dat dovadă cîteva conducători de unități industriale sau agricole, oameni cu o pronunțată receptivitate la nou. Să apreciem, aș zice eu, faptul că astfel de oameni au făcut ca în județul Bihor să se înregistreze, prin utilizarea celor 31 de sonde existente, o economie de 15 512 tone combustibil convențional, cifră care, tot datorită lor, se va dubla pînă la finele acestui an“.

Nu, inginerul Ioan Cohut n-a pus punct dialogului nostru, ci, dimpotrivă, a ținut să-l exemplifice, să-l concretizeze. Anul trecut, de pildă, cam prin decembrie, imediat după încheierea unor lucrări de foraj la o sondă de cercetare, Alexandru Czege, șeful C.A.P.-Salonta, s-a interesat dacă nu cumva ar putea folosi apa caldă venită din adîncurile pămîntului pentru încălzirea unor sere din apro-

piere. De menționat că ideea l-a preocupat încă din timpul verii, cînd le-a acordat sondașilor tot sprijinul, oferindu-le cazare și chiar de mîncare. S-a optat pentru o soluție foarte simplă, adică s-a construit un rezervor de acumulare și a fost adusă o obișnuită stație de pompare. Din rezervor, apa a fost pompată în serpentinele din cele 3 hectare de seră și astfel, simplu ca bună ziua, fără nici un fel de alte complicații tehnice, s-a făcut o economie de 2 400 tone combustibil lichid. Se cuvine însă să precizăm că pentru restul de sere, aproximativ alte 5 hectare, a fost menținută, în stare de funcționare, centrala termică, centrală care, în timpul iernii, a fost folosită și pentru a suplimenta încălzirea celor 3 hectare.

„Asupra acestui punct, a adăugat inginerul Ioan Cohut, ar trebui să insistăm.

Acest cap de foraj cu racordurile de distribuție, aparținînd sondei cu numărul 4005 din Oradea, asigură, încă de acum 8 ani, cu bune rezultate, încălzirea centrală a 12 apartamente, încălzirea unui dispensar, a unui restaurant și a unei expoziții permanente de plante exotice. Temperatura apei, 80 de grade; debitul sondei, 12 litri pe secundă.

De ce? Pentru că, om chibzuit, Alexandru Czege a știut să-și mențină centrala termică în funcțiune, depășind virfurile de temperatură scăzută din iarnă. Altfel, apa geotermală oferă de sondă nu putea acoperi necesarul de temperatură. Această idee ar trebui înțeleasă și generalizată, chiar și la nivelul Comisiei centrale de repartitie a combustibililor, și astfel n-ar mai exista nici o rețineră în fața energiei geotermale“.

Dar iată un alt exemplu, cel al inginerului Mihai Binșelean, directorul serelor din Oradea-Bors. Acum doi ani, după terminarea probelor de foraj la sonda 529-Bors, a solicitat executarea unei instalații de captare și introducere a apei geotermale în două hectare de seră. În primele două sezoane a obținut rezultate foarte bune. Iar cînd a apărut o anumită problemă, cea a unor depuneri de săruri pe conductele instalației, n-a pregetat să intervină și să impulsioneze, din fondurile întreprinderii, o cercetare pentru combaterea depunerilor. Datorită lui s-a ajuns la realizarea unui inhibant de concepție românească, o substanță care, injectată pe conducte, împiedică depunerea. Și inginerul Mihai Binșelean nu s-a rezumat la doar cele 2 hectare. A solicitat alte 4 foraje aflate la ora actuală în execuție, foraje ce vor încălzi alte 6 hectare de seră. Și dacă e să ne raportăm în cifre, această investiție se va materializa printr-o economie de peste 5 000 tone combustibil lichid.

Un alt exemplu: inginerul Gheorghe Caraiman, directorul întreprinderii piscicole din Cefa, și-a creat o bază de creș-

tere a crapului alevin utilizînd surplusul de apă geotermală de la Felix. Rezultatele au fost atât de bune încît pescăria din Cefa, dat fiind prețul de cost redus în obținerea puietului de crap alevin, a devenit, prin hotărîrea organelor ministeriale, singurul furnizor de puiet pentru toată țara.

Tot receptivitate la nou și, implicit, spirit de buș gospodăr a dovedit și directorul Topitoriei de in și cinepă din Palota, de lângă Oradea, care a cerut dreptul de a folosi apa unei sonde aflate la 5 kilometri de unitatea sa. Și nu s-a rezumat să folosească apa geotermală doar pentru procesele tehnologice, ci și pentru încălzirea halelor.

„Nici unul din acești oameni, a precizat inginerul Ioan Cohut, nu a primit sarcina de a valorifica energia geotermală. A fost dorința lor și convingerea lor că apa geotermală le oferă multiple avantaje, drept pentru care, în vederea întocmirii unui proiect de execuție, s-au adresat unui proiectant de specialitate, mai exact spus Institutului județean de proiectări, institut care, în acest domeniu, prin inginerul proiectant Lorand Szűcs, a acumulat o bună experiență. Consultînd datele tehnice specifice ale forajului, date pe care noi le furnizăm imediat ce apare o cerere în acest sens, institutul elaborează într-un timp foarte scurt și la un preț avantajos atît proiectul de execuție cit și cel tehnologic, de valorificare a zăcămintului“.

Am trecut, așadar, în revistă cîteva din noii consumatori ai energiei geotermale, consumatori care se adaugă, după părerea noastră, destul de tirziu celor ce-au demonstrat, încă de-acum 8-10 ani, eficiența economică a unor investiții de acest gen. După cum spuneam, cantitatea totală de combustibil economisit prin valorificarea energiei geotermale, economie realizată de mai noii și mai vechii consumatori la un loc, a fost în anul trecut de 15 512 tone combustibil lichid, cifră care, potrivit afirmațiilor inginerului Ioan Cohut, se va dubla pînă la finele acestui an. Această extindere a valorificării energiei geotermale se va realiza la pescăria din Cefa, la Topitoria de in și cinepă din Palota, la Întreprinderea de sere Oradea-Bors, la Secția de mobilă din Săcuieni, la Secția de containere din Săcuieni, la Stațiunea Tinca, la Institutul de învățămînt superior din Oradea, precum și la asigurarea apei calde menajere din 2 000 de apartamente din Oradea. După cum se vede, cu foarte mici excepții, energia geotermală nu se extinde la prea multe alte unități, ceea ce înseamnă că dublarea cifrei, departe de a da măsura posibilităților, nu e decît o batere a pasului pe loc. Cu alte cuvinte, apa geotermală, aptă să fie folosită în numeroase alte domenii și sectoare de activitate industrială, încă își mai caută consumatorii. Apariția lor nu trebuie să fie determinată numai de bunăvoința sau receptivitatea la nou a cîtorva directori de unități. Apariția lor trebuie să fie hotărîtă în urma unor ample și amănunțite investigații economice efectuate de organele locale, în stare să decidă unde și cum poate fi folosit acest uriaș tezaur de energie, aflat în adîncurile pămîntului.

VICTOR NIȚĂ

Lucrare de referință despre războiul
întregului popor la români

Intre cărțile de istorie valoroase care au văzut lumina tiparului în acest jubiliar „an XV“ — deosebit de mănos și pentru istoriografia noastră — un loc distinct ocupă, neîndoios, ampla monografie Războiul întregului popor pentru apărarea patriei la români de generalul maior dr. Ilie Ceaușescu. Un loc distinct, căci tema monografiei răspunde unui interes contemporan autentic. Iar analiza întreprinsă de autor se caracterizează printr-o aleasă ținută științifică.

Asemeni celorlalte lucrări ale genera-

lului maior dr. Ilie Ceaușescu, care s-au bucurat, la timpul lor, de o largă rezonanță în țară și peste hotare, noua monografie impresionează, înainte de toate, prin arta de a evoca și de a reconstitui trecutul istoric. În numai 12 capitole sint condensate două milenii de istorie militară românească. Două milenii de luptă tenace, aspră, neîntreruptă, pentru apărarea vetrei străbune, a unității, independenței și libertății poporului nostru. Două milenii de jertfe și suferințe în confruntări adeseori inegale cu oștile unor mari state și imperii care au căutat să-și întindă stăpînirea și dominația asupra spațiului carpato-danubiano-pontic. Firește, paginile consacrate marilor evenimente militare din istoria patriei sînt scrise — și acesta constituie un merit demn a fi relevat al monografiei — cu spirit obiectiv și rigurozitate desăvîrșită, sobru și cumpănit, fiecare apreciere fiind fundată pe date certe și argumente logice irefutabile. Dar ele conțin, în același timp, ca ingrediente organice inserate narațiunii, sentimente profunde de prețuire față de generațiile trecutului care, prin luptele și jertfele lor, au acționat în consens cu legile devenirii istorice.

Un spațiu larg se acordă în economia monografiei legăturii intime, organice, de la cauză la efect, care a existat permanent între obiectivele liberatoare și caracterul popular al războaielor de apărare a patriei purtate de români. Acest caracter și-a găsit expresia cea mai pregnantă în angajarea maselor largi ale poporului la luptele împotriva agresorilor. De la strămoșii daco-geți și pînă în contemporaneitatea zilelor noastre — subliniază autorul — s-a păstrat nelăterat, prin tradiție sau prin statute legislative, dreptul tuturor cetățenilor capabili să poarte armele de a participa la apărarea țării. Sigur, în rîndurile minorităților privile-

giate aflate la conducerea statului s-a manifestat uneori tendința de a îngradi accesul popular la arme; totuși, în momentele cruciale, de mare primejdie, cînd în joc se aflau integritatea hotarelor și independența, chiar acele minorități au fost constrînse să-și depășească egoismul specific. Participarea largă, de masă la luptele de apărare și-a pus amprenta și asupra organizării militare autohtone, alături de armata permanentă fiind în toate epocile o serie de structuri semi și nepermanente de instruire a populației în timp de pace și chiar de angajare a ei în operații atunci cînd împrejurările impuneau aceasta.

Fără a intra aici în detalii, mi-aș îngădui să relev contribuția originală, de excepțională valoare științifică, a monografiei la analiza trăsăturilor definitorii ale gândirii și artei militare românești. Derulînd firul războaielor defensive purtate de poporul nostru autorul conchide că, în multe cazuri, în desfășurarea campaniilor oștile române s-au abătut de la formele, metodele și procedeele de acțiune „clasice“, de largă circulație și adopțiune în epocă. Astfel, deși au cunoscut, deopotrivă, arta militară a Occidentului și pe aceea a Orientului timpului lor, marii comandanți de oști români — fără a vădi în vreun fel impermeabilitate la elaborările străine în materie — au găsit meci-tăți proprii de apărare, în concordanță cu specificul adversarilor și potențele forțelor de care dispuneau. Nu întîmplător, exploatarea intensivă a avantajelor terenului în folosul apărării, „pirjolirea“ zonelor de invazie sau la care rîvneau invadatorii, stratagemile, evitarea luptelor decisive atîta vreme cit adversarii își mențineau superioritatea, alternarea ofensivei și defensive, întreprinderea confruntărilor pe „fronturi“ constituite cu luptele de guerillă etc. au avut o pondere substan-

țială în ansamblul artei militare românești. Multe din formele și procedeele tactice au fost cu certitudine împrumutate din experiența mișcărilor sociale — răscoale țărănești, acțiuni insurectionale, revoluții. Acestea au adăugat trăsături suplimentare caracterului popular conferit de istorie războaielor de apărare ale românilor.

Experiența acumulată de poporul nostru în secolele de luptă pentru libertate, independență și unitate statală — subliniază generalul maior doctor Ilie Ceaușescu — constituie temelia istorică pe care este clădită doctrina militară actuală a României socialiste. O doctrină care — avînd drept ax centrală teza că apărarea patriei este cauză și operă a întregului popor român — statuează, în spiritul celor mai avansate tradiții ale trecutului și în conformitate cu realitățile prezentului, dreptul și îndatorirea tuturor cetățenilor, bărbați și femei, de a-și aduce contribuția la apărarea țării; Consacră o structură a forțelor sistemului defensiv care asigură cooperarea strînsă a armatei cu gărzile patriotice, detașamentele de tineret și celelalte formațiuni populare; Garantează că, în orice condiții, națiunea română va fi în măsură să-și salvgardeze bunurile ei cele mai de preț; orînduirea pe care și-a ales-o, unitatea, independența și integritatea hotarelor. Această doctrină — la a cărei elaborare și aplicare o contribuție decisivă are președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu — este în deplin acord cu aspirațiile poporului român și, totodată, cu interesele fundamentale ale celorlalte popoare. Căci ea exclude cu desăvîrșire posibilitatea angajării țării în alte războaie decît cele de apărare, exprimînd, în contextul întregii politici interne și externe românești, dorința de pace și de cooperare pe planeta noastră, într-o lume a echității și concordanței.

Prin bogatul conținut de idei și prin valoarea ei cognitivă și educativă, monografia Războiul întregului popor pentru apărarea patriei la români de generalul maior dr. Ilie Ceaușescu se înscrie ca o contribuție esențială la dezvoltarea istoriografiei românești contemporane.

Dr. AL. GH. SAVU

— Simate tovarășe dr. Eugen Celan, se vorbește astăzi din ce în ce mai mult despre psihotronică, mai mult la vecin și străini decât la noi, deși în ultimul timp interesul firește stăruiește de implicațiile ridicate de această disciplină s-a manifestat și la noi prin apariția unor cărți de specialitate, prin emisiuni la radio și televiziune. Putem vorbi la ora asta despre o nouă știință sau avem de-a face cu o ramură secundară de investigație? Pentru a introduce cititorul în acest nou și fascinant mod de abordare a unor fenomene, vă rugăm ca în termeni pe înțelesul cititorilor, care se familiarizează abia acum cu aceste probleme, să situați psihotronică la locul ce i se cuvine.

— Foarte puține științe care să fi fost supuse unor dezbateri atât de contradictorii ca cele în care a fost implicată psihotronică. În fapt, ea este o știință de graniță. La nivelul său funcționează discipline ca fiziologia, psihologia, biofizica, biochimia, fizica atomică, electronica, informatica, cibernetica, termodinamica, genetica și, recent, sinergetica, pentru a nu enumera decât pe unele dintre ele. Situația oarecum paradoxală în care se găsește psihotronică se datorează în mare măsură inadecvării metodologiilor și a strategiilor de investigație folosite de unii cercetători. Afară de asta, secretul care planează asupra programelor de cercetare face ca rezultatele să pară mai puțin elocvente decât sînt în realitate. Nu de puține ori sînt lansate în mod deliberat rezultate trucate sau sînt descrise piste false de investigație.

— Care este specificul psihotronicii? Cu ce se ocupă ea și mai ales unde vrea să ajungă? Prin ce se delimitează ea de alte științe?

— De la originile sale, psihotronică a abordat aspecte inedite ale lumii materiale și, în particular, ale unor manifestări psihice, fapte reale, verificate științific, iar altele încă în discuție, a căror interpretare însă nu putea fi făcută cu metodele avute la vremea respectivă, iar pentru unele din ele nici cu ajutorul cunoștințelor pe care le avem astăzi. La originile sale, disciplina nouă conturată a fost atașată psihologiei. Fenomene ce nu puteau fi explicate au căpătat, uneori cu multă ușurință, pecetea misticismului, trecîndu-se cu ușurință peste natura primordială și esențialmente (bio) fizică a fenomenelor și neluîndu-se în considerație servituțiile induse experimentărilor de o instrumentație foarte precară dezvoltată. O anumită atitudine de comoditate și rutină a etichetat noua știință drept idealistă. Plasînd această disciplină în sfera de interes exclusiv al idealismului, s-a pierdut o bătaie fără ca măcar să o fi încercat.

— Situații similare ne-au fost oferite nu de puține ori de istoria științelor. Cazul ciberneticii și al geneticii perioadei anilor '50 este unul dintre cele mai recente.

— Să nu uităm că pe memoriul lui Traian Vuia: „Aeroplanul automobil”, rezoluția din februarie 1903 a Academiei de științe franceze a rămas celebră: „Realizarea și rezolvarea problemei zborului cu un aparat mai greu ca aerul sînt himerice”.

— Care este problematica psihotronicii? — Ea atinge largi sfere de interes, începînd cu cele ale teoriei generale a cunoașterii, abordează domeniile biologiei generale și ale sănătății, ale tehnicii și tehnologiilor, terminînd cu cele ale energiei și ale apărării. A respingere făcute pînă acum în acest domeniu, pentru simplul motiv că pe calea spinoasă a investigației naturii au fost urmate și căi care în final s-au dovedit a fi blocate sau pentru că pe o treaptă istorică anumiți cercetători s-au temut să adopte o poziție materialist-dialectică, echivalează, de exemplu, cu respingerea chimiei pe motivul că la originea sa au stat alchimia și căutarea pietrei filozofale. Savanții al căror aport la dezvoltarea științei a fost major, care s-au situat ferm pe poziția recunoașterii numai a faptelor ce pot fi științific demonstrate, au investigat și elucidat întregi serii de fenomene psihotronice. Crooks, Richet, Bernard, Pavlov, Secenov, Rutherford este numai o foarte scurtă serie de nume dintre personalitățile științifice care au abordat psihotronică. Prin natura fenomenelor pe care psihotronică le investighează, au fost deschise noi capitole în fiziologie. Chiar și un sumar inventar al acestor probleme ne poate da o idee despre aria largă a preocupărilor acestei științe. Capitolul cel mai vechi este cel al manipulării bioinformațiilor în structurile biologice. Aici se înscriu efectele cunoscute în general sub denumirea de telepatie, hipnotism, clarviziune. Investigarea acestui grup de fenomene, biofizice în esența lor, este îngreuiată de un aspect cu care alte ramuri ale telecomunicațiilor nu sînt confruntate. Față de cunoașterea relativă a mecanismelor desfășurate la emițător și receptor, substratul purtător de semnale nu este încă cunoscut. Această servitudine nu a oprit însă demararea unor asidui investigații în problemă: programul afezent zborurilor „Apollo” cif și mai vechile experiențe americane ale programului „Nautillus”, care au experimentat transmiterea telepatică la mare distanță și prin medii ecranate a unor informații. Urmărirea descifrării mecanismelor transferului de bioinformații la nivelul sistemului nervos central la om, eventual posibile în spectrul de radiații electromagnetice de joasă frecvență, este asiduu cercetată în străinătate cit și la noi, de școala profesorului Cartianu: Behterev, în lucrările efectuate împreună cu celebrul dresor sovietic Durov, a studiat în plus și interferența transmisiei de bioinformații de la om la ciine; Cercetările

lui Gurvici care a descoperit radiațiile mitogenetice, determinate de Rahn ca fiind produse în domeniul ultraviolet; Cercetările mai recente ale lui Kaznaceev rare au demonstrat că subtile mecanisme patogenetice pot fi induse la distanță. Fenomenul descoperit de Kaznaceev și colaboratorii săi se impune alături de constatarea variației cantitative a radiației Gurvici, determinată în singele de om normal, senil și cu neoplazii, sub aspectul elucidării complexului angrenaj de mecanisme patogenetice ale malignizării, aspect care ar putea reorienta într-un viitor apropiat, alături de cercetările mai vechi ale lui Lacovski, probleme legate de terapia bolii canceroase.

— Se pot reține descoperiri ale psihotronicii care deschid drumuri de cercetare în alte științe?

— Desigur. Este vorba în primul rînd de fenomenul observat dar neabordat de fiziologia clasică a vederii, al anteropropiecției oculare. Ochiul are capacitatea nu numai de a recepta lumina, ci și de a emite într-o bandă spectrală caracteristică, în stare să impresioneze emulsiile fotografice. Cercetările psihotronicii, debutate încă în anul 1890, au arătat în final posibilitatea, realizată în prezent, a fotografiării cu aparate uzuale a halucinațiilor vizuale apărute în psihonevroze, punînd la îndemina psihiatriei noi posibilități de investigație clinică și de obiectivare a diagnosticului. Trebuie menționate lucrările privind interacțiunile între structuri biologice foarte îndepărtate pe scara filogenetică: om-plante. Încă din 1920 se demonstrase de către J. Bose existența biocurenților la plante ca și marea

darea mecanismelor bioenergetice a organismelor vii prin studierea acestor fapte nedevitate științifice ca reale?

— Prin lucrările de electrografie în efect Kirilian și electronografiei lui Florin Dumitrescu a fost demonstrat că organismele biologice au o structură fizică și una energetică. Identificarea configurației spațiale ocupată de structura energetică a organismului, chiar după ablația unei părți anatomică a acestuia, a fost pusă în evidență la plante. Lucrările profesorului Sedlak de la Universitatea din Lublin, ale doctorului Adamenco, ale grupului de cercetători de la Universitatea din Alma-Ata (Inușin și alții), ale profesorului Tarusov din Moscova, ale profesorului Tiller de la Standford University, cit și cele devenite clasice ale profesorului Thelma Moss de la Institutul psihiatric al Universității din Los Angeles au arătat că la baza acestor fenomene se află agregarea materiei vii sub forma denumită bioplasmă. Bioplasma se traduce în planul său energetic de manifestare sub forma unor proprietăți de cîmp, generatoare de efecte cunoscute sub denumirea generică de biocîmp. Efectele de biocîmp sînt evocate în domeniul electromagnetic, electronic, magnetohidrodinamic, sonic, gravitațional și, s-ar părea foarte probabile, în interacțiuni cu particule de tip neutronic. Este foarte posibil că temeritatea unor astfel de teorii emise de unii fizicieni să contrarieze spiritele — să le zicem ortodoxe — ale altor specialiști din același domeniu. Să nu uităm însă că la vremea debutului său și teoria relativității crease o stare de spirit asemănătoare. Într-un plan și mai general, această

Psihotronică, știință de graniță?

Eugen Celan, Șef de sector la Întreprinderea SEMTEST București, născut în 1934, absolvent al Facultății de medicină veterinară în 1957. Cercetări de criobiologie (influența Gerovitalului asupra pretabilității la congelare a spermatozoizilor), cercetări de cibernetică biomedicală (investigarea structurilor patologice clinice exprimate prin procedee lingvistico-matematice). Investi-garea bolii canceroase experimentale și clinice, prin procedee electronografice. Studiul interacțiunilor biologice la distanță. Autor și coautor a șase brevete de invenție în domeniul electronografiei și aparatului pentru însămînțări artificiale.

reactivitate a structurilor vegetale la diversi stimuli. Interferențele cîmpurilor electromagnetice generate de om cu cele ale plantelor, relativ recent descoperite de C. Backster, au fost confirmate printre altele în Bulgaria de către Atanas Smilov și recent în România de către colectivul de cercetători condus de M. Godeanu. Împreună cu acesta subsemnatul, în cadrul unor cercetări privind transmisia informației biologice la distanță prin procedee electronografice și cu o aparatură originală, construită de V. Soltuz și C. Godeanu, am realizat obiectivarea electronografică a reacțiilor induse la distanță la unele plante acvatice. Ceea ce surprinde în cazul omului este însă faptul că aceste manifestări se produc la distanțe foarte mari, ca de exemplu între Praga și New York, așa cum au arătat cercetările lui M. Vogel.

— Pînă acum ați relevat aspecte ale transferului de informații din cadrul unor mecanisme patogenetice. S-ar putea aduce unele detalieri?

— Una dintre problemele încă neelucidate ale patogenezii bolii canceroase este cea legată de formarea unei „mase critice”, capabilă să declanșeze etapa invazională a procesului. Se pare că în fazele anterioare, „precanceroase”, efectul supresor manifestat asupra elementelor displazice, cit și debutul invazional și metastazarea sînt legate nu numai de sistemul imunologic de supraveghere, ci și de mecanisme radiative de tipul „efectului citopatic în oglindă”, descris de Kaznaceev.

— Ce alte implicații aduce investigarea psihotronică a mecanismelor bioenergetice?

— Un capitol al investigației psihotronice este cel legat de mecanismele transferului energetic între structurile biologice și materia fizică nebiologică. În R. S. Cehoslovacă sînt în curs lucrări privind crearea unui motor bazat pe principiul psihotronice. Cercetătorii cehi au realizat modelul unui astfel de mecanism care a putut fi văzut în funcțiune la București, în cadrul lucrărilor I.N.T.A.C. '77.

— A contribuit psihotronică la aprofun-

problematică este legată de interacțiunea organismelor umane cu radiațiile cosmice fundamentale, cu capacitatea intrinsecă a organismului uman de a modifica distribuția ei spațială. Lucrările profesorului Vasilev, efectuate pe mai mulți ani și în zone geografice diferite, din Arctica pînă în Antarctica, au arătat faptul că sistemul nervos central al omului are capacitatea de a produce perturbații în cîmpul radiației cosmice fundamentale, provocînd într-un spațiu de aproximativ un metru diametru concentrări ale acestora în special pe direcția axului optic. Măsurători efectuate în săli de operație goale și în timpul actului operator au arătat prezența acestor perturbații, induse de pacienții operați. Cercetări extrem de precise efectuate de o echipă condusă de R. Dobrin au arătat că organismul omului emite circa 180—250 fotoni pe secundă și pe centimetru pătrat de suprafață. Cercetări românești de electronografie au obiectivat dispariția spectrului de emisie a radiațiilor electromagnetice a organismelor biologice: extremitatea cefalică a șoarecelui emite predominant în albastru, în timp ce partea caudală emite în roșu. Aceste cercetări trebuie subliniate nu numai pentru că ridică problema unor stări disipative energetice, ci mai ales prin aceea că pun problema unor interacțiuni posibile între biocîmp și cîmpurile energiilor cosmice. Nu mai puțin interesante apar fenomenele derulate într-un plan în principal mecanic. Cunoscute sub denumirea de fenomene telekinetice, ele constau în modificarea poziției spațiale a unor obiecte fizice inanimite, utilizînd energia biocîmpului, pe calea provocării unor perturbații ale cîmpului gravitic. Suita de efecte de levitație, intens studiată de profesorul Puskin în U.R.S.S., iar în S.U.A. de Thelma Moss, ridică nu numai aspecte teoretice, tratate dealfel de teoria biogravității elaborată de Dubrov, ci implică mecanisme de a căror descifrare este legată potențiala rezolvare a unor noi principii de construcție a aparatelor de zbor. Această sumară trecere în revistă a sfe-

relor de preocupări ale psihotronicii trebuie completată cu contribuțiile școlii românești. Sînt de reamintit preocupările ținînd de domeniul biogravității ale lui H. Coandă. Concepția biostucturală, elaborată de academicianul E. Macovski, se înscrie în același plan al rezolvărilor teoretice ca și incursiunile operate în același plan de către M. Drăgănescu. Cercetările privind manipularea bioinformațiilor de către structuri biologice în interacțiune cu substraturi iradiate în spectrul monocromatic de 546 mm sînt cunoscute sub denumirea de efect Comoroșan. Cercetările privind transmiterea informațiilor pe calea unor purtătoare de joasă frecvență, aparținînd profesorului Cartianu, ridică într-un cadru mai larg problema interferențelor cîmpului electromagnetic disipat la nivel cerebral cu cea a pulsațiilor cîmpului geomagnetic terestru. Studiile privind vehicularea informațiilor biologice la distanță, efectuate în cadrul școlii de la Socola, condusă de profesorul P. Brânzei, ca și mai vechile cercetări similare ale dr. Levon Mirahorian, dr. V. Mușatescu și dr. V. Săhleanu trebuie de asemenea menționate. Tot aici sînt de amintit preocupările din aceeași direcție ale unor cercetători din generația „medie”, dr. D. Constantin, dr. chimist J. Miklos, ing. G. Constantinescu, ing. A. Timosenco, ing. A. Apostol, dr. C. Bartha, dr. M. Nicu, dr. I. F. Dumitrescu, dr. C. Neacsu.

— Mi-ați spus lucruri atât de interesante încît am uitat să vă mai pun întrebări. Ați amintit ceva mai înainte de experiențe extrem de precise, realizate sub îndrumarea și controlul unor oameni de știință, beneficiînd de o aparatură dintre cele mai moderne. Vă rog să ne relatați câteva dintre ele pentru ca cititorii noștri să-si facă o părere mai exactă despre metodele de investigație ale psihotronicii.

— Înainte de a relata câteva asemenea experiențe, vreau să subliniez că în lume problema este studiată în multe universități, institute și laboratoare de specialitate, în special în S.U.A. și U.R.S.S., că apar nenumărate reviste de specialitate (60) cu profil psihotronic, că în R.S. Cehoslovacă a avut loc primul congres internațional de psihotronică. În Bulgaria, în jurul unui mediu, Vanga Dimitrova, ființează o secție de cercetări psihotronice a Academiei de științe medicale. În Uniunea Sovietică a fost realizată următoarea experiență: în timp ce o iepuroaică era ținută sub observație la Leningrad, puil ei au fost transportați cu un submarin spre Murmansk. Iepuroaica era în contact cu un encefalograf. Pe rînd și la ore fixe, era sacrificat cite unul din puil ei. De fiecare dată, cu o precizie de zecime de secundă, acul electroencefalografului, cuplat pe sistemul nervos al iepuroaicei, înregistra evenimentul produs la sute și mii de kilometri distanță. Inutil să spunem că experiența s-a făcut în condiții de maximă rigurozitate științifică.

— Există și alte manifestări psihotronice legate de bioenergie?

— Destul de recent, revista Flacăra a prezentat pe larg în paginile sale pe inginerul Pop în legătură cu facultățile acestuia de a sesiza modificări din zona periproximală a biocîmpului uman. Astfel de manifestări sînt binecunoscute și situate de psihotronică în cadrul unei secțiuni cunoscute sub denumirea de „healing”. Caracteristic unor asemenea subiecți este proprietatea pe care o au de a induce analgezie ținînd mina, un timp diferit, în zona alergică. Cercetări electrografice în efect Kirilian, efectuate de către Thelma Moss asupra unor subiecți asemănători inginerului Pop, au arătat capacitatea de a produce, prin mijlocirea bioradiațiilor emise de suprafețele palmar, revitalizarea unor crizanteme veștejite, cit și procesul invers, al vestejirii unor accelorași flori proaspete.

— Traversăm perioada unei crize energetice mondiale. Care ar putea fi aportul psihotronicii la cercetările legate de aceste aspecte?

— Unul dintre capitolele abordate de cercetarea psihotronică este cel al investigației mecanismelor de supraconductivitate ce au loc în sistemul nervos — și fapt foarte important — derulate în plaja temperaturilor homeostaziei termice, aproximativ 37 de grade. Este evident că descifrarea acestor mecanisme ar constitui pentru energetică domeniul unor soluții deosebit de avantajoase.

— Care ar fi domeniul cel mai recent abordat de psihotronică?

— În ultima vreme, asidui cercetări se desfășoară în direcția elucidării fenomenelor biologice ce se produc la limita vieții. Puse în actualitate de către cercetările lui Raymond Moody, mai vechile investigații pe aceeași temă efectuate de K. Ossis, reacid în prim-plan problemele morții clinice, ale celei aparente și, legat de ele, ale reanimării. Oricum, este deosebit de evident că dacă pentru unii filozofi adoptarea unei poziții de expectativă pînă la obținerea unor rezultate ovasiunanime acceptate este o soluție — așa zice de înțeles dar nu de acceptat — pentru biologie și mai ales pentru medicină, o astfel de poziție nu poate fi nici înțeleasă, nici acceptată. Este, de fapt, situația care se și produce. Menținerea cercetării psihotronice într-o stare de inerție ar trebui să ne aducă aminte de tardivele greșeli ale lui Napoleon: „Mi-am pierdut coroana, atunci cînd la Tuilleries l-am alungat pe acel om numit Fulton”.

Unii se fac că plouă și merg mai departe ridicînd din umeri

Supunem atenției dumneavoastră, stimați cititori, câteva întâmplări pline de tîlc pentru felul în care înțeleg unii dintre noi să trăiască, să se manifeste în viața de toate zilele (și uneori de toate nopțile) dar mai ales despre felul în care sînt priviți de opinia publică. Desigur, oamenii muncește, își fac datoria față de societate, trăiesc cinstit, demn, se manifestă civilizată pe stradă, în locuri publice, pretutindeni pe itinerarele existenței noastre. Cîțiva indivizi însă (dintre care majoritatea sînt tineri) devin lesne eroi ai rubricilor de „fapt divers”, certăți cu munca și cu disciplina ei, cu normele de conviețuire civilizată. Despre comportamentul lor scriem în acest număr și despre felul în care se oglindesc ei în ceilalți, în oamenii de alături. Ne-am propus să vedem cum reacționează opinia publică față de gesturile reprobabile pe care unii dintre noi le comit în imediată noastră vecinătate. Trăim într-o societate în care nu avem dreptul să rămînem indiferenți față de cei care abdică de la rosturile lor, care sfidează civilizația și bunul-simț. În numele umanității noastre socialiste nu avem dreptul să acceptăm nici un rebut uman!

Opinia publică pe autostradă

Testul nostru pe drumurile publice oferă o altă fațetă a opiniei publice, și anume, cea a omeniei la volan. Cum rezultatul, pus într-o balanță, înclină și pro și contra unor situații de acest gen, vom da cuvîntul faptelor. Așadar, la intrarea în comuna Afumați, ajutați de echipajele de circulație ale Miliției Ilfov — de lt. Marian Crușeru, plt. major Eugen Petrescu și plt. major Ion Clop — am înscenat un accident de circulație: un biciclist lovit grav de o mașină cu gabarit mare, vopsea roșie din jur excluzînd orice dubiu legat de nevoia urgentă a primului ajutor ce-i trebuia accidentatului. I s-a întins omului o mină salvatoare? Răspunsul, după cum făceam sublinierea la început, este și da și nu, unii făcînd-o, alții văzîndu-și netulburată de drum. Primele 3 mașini ce veneau dinspre Constanța nu au oprit. Au trecut mai departe, ducînd cu ele inerția celor de la volan și a însoțitorilor lor în fața vieții sau morții. Explicațiile lor, la întrebarea de ce n-ați oprit cînd un om avea nevoie de ajutorul dumneavoastră?, sînt jenante, penibile, unele dintre ele imbrăcînd haina miloagă a scuzei, altele arțăgoase, înșii în cauză știînd că după lege nu pot fi pedepsiți. „Am văzut o bicicletă răsturnată și un om accidentat. Dar n-aveam loc. Portbagajul era plin iar pe bancheta din spate aveam o damigeană. Și atunci, cum să-l fi ajutat?” (Ion Cimpoiășu, București, str. Ghioca Stanca, cu o „scodită albă” — 15-B-1387). Deci familia Cimpoiășu a ales între un om și o damigeană — damigeană. Ce aveau ei comun cu insul în halat muncitoresc răsturnat într-o baltă de sînge, acolo, pe șosea? Cea de-a doua mașină a fost un Moskvici albastru, condus de Gh. Hatingher, București, str. Cățelu 42, ap. 143. Venea din concediu de la mare. Văzuse că-i făcuse cineva semn cu mina să oprească, „dar pe mort nu l-am văzut! Și, apoi, de ce să fi oprit? Să-l iau în mașină?” Altfel spus, o mașină se cere curată, întreținută. Cum să urce în ea un ins cules dintr-o baltă de sînge? Cea de-a treia mașină — 1-Bz-8223, condusă de Ion Petrache, pornit spre București de la I.A.S. Stîlpu în interes de serviciu — n-a oprit pentru că: „Vedeți, eu am venit la București cu treburi”.

Sigur, au mai fost și alții care nu au avut nici măcar curiozitatea de a se interesa ce s-a întîmplat acolo unde, între timp, alte mașini începuseră a circula, oferindu-și ajutorul. Aurel Dumitrescu din București, str. Zvoriște 1, etaj IV, ap. 53, nu găsește nici o scuză gestului său; Florentina Borza din Orăștie, Hunedoara, își avea necazul ei — i se ridicase permisul de conducere la mare — ca s-o mai intereseze și necazul altuia; Petre Dunărințiu din Craiova, Craiovița Nouă, 53 A, ap. 26, dă vina pe soție, „care nu rezistă la treburi din astea” după care, considerînd că nu-i suficientă această spusă, precizează arțăgos: „Și apoi, sînt în concediu, ce vreți?”

Iată deci, din nou, fața neagră a neome-niei la volan: nepăsarea. Motivațiile, de orice natură ar fi ele, nu au nici un fel de acoperire. Oare cei care au oprit nu erau grăbiți, nu aveau treburi? Întrebarea „de ce ați oprit?” li s-a părut neferică: cum, adică, de ce am oprit? — a sunat răspunsul lor. Un om era rănit, rănit grav, se vedea acest lucru după singele din jur, după semnele desperate ale șoferului care făcuse accidentul. Și atunci, cum să treci mai departe cînd era în joc viața unui om? Poate avea nevoie să fie urgent transportat la spital, poate în trusa noastră medicală aveam ceva care să-l scoată din pericolul imediat. „Oricum însă, trebuie să fi piatră și nu om ca să rămii nepăsător în asemenea situații” — tragea concluzia mecanică de locomotivă Turcu Florin din Roșiori de Vede, Teleorman. Dealtfel, concluzie aprobată unanim de toți ceilalți care opriseră neîndemnați decît de glasul omeniei: Constantin Nicolae, ofițer M.I. (8-B-8969), dr. pensionar Ion Serbănescu din Urziceni, ing. Cristea Popescu de la Trustul de construcții Ia-

lomița, prof. Costea Gheorghe din Piatra Neamț.

Să mai fie nevoie de alte comentarii ale rezultatului testului nostru? Credem că nu, lucrurile fiind pe cit de simple, pe atît de clare: omenia sau neomenia au haine distincte chiar și atunci cînd cei care le imbracă se află la volan.

CRISTIAN MIHĂILESCU

O nuntă cu... capete sparte

Nu despre tinerii angrenați cu toată ființa lor în muncă dorim să scriem. Ci despre ceilalți, cei puțini, „neînțeleși”, ajunși în pragul unui drum al ireponsabilității, prag peste care sîrind ajung la... infracțiune! Pe acești din urmă tineri îi recunoști fără eforturi. Cînd ies dintre pereții în care-și petrec trîndăvia, lasă urme ce sfidează bunul-simț și legile conviețuirii noastre. Pentru că ei se mișcă nu neapărat încet, ci leneș și vinovat. Acesta ar fi, în mare, portretul debutanților: stau (dacă stau) cu un picior într-o întreprindere și cu altul pe terenul alunecos al trîndăviei și abaterilor de la normele eticii. Avem noi însă dreptul moral să asistăm, ca la spectacol, la decăderea unor astfel de destine? Ne vor ajunge oare justificările de orice fel pentru a scăpa de întrebarea: ce am făcut noi, prieteni, colegi de muncă, pur și simplu cunoscuți, necunoscuți sau trecători pe stradă, pentru ei? Ce am făcut pentru condamnarea atitudinii lor huliganice? Răspunsurile vin, de obicei, în final, voit sau nevoit, pentru că, într-o împrejurare anume, auzind sau văzînd scene care scandalizează opinia publică, ne trezim, din păcate tirziu, că trebuie să-i infierăm pe făptași, să-i apostrofăm cu degetul arătător întins acuzator, apăsîndu-i cu toată greutatea lumii noastre în care hotărîtor e bunul-simț...

...Două zile la rînd, restaurantul „Doi cocoși” din Pitești a fost teatrul unor scandaluri și busculade de pomîni, petrecîndu-se aici adevărate scene de cascadorie. „Protagonisti — frații Pieptea, Ion — 30 de ani, căsătorit, de ocupație „fără” — și Toma, 27 de ani, situat pe același meridian al nemunicii cu fratele său mai mare, Ion Dincă, 23 de ani, muncitor la E.G.C.L., Dumitru Rupa, zis Negriță, 44 de ani, de asemenea fără ocupație. Viața acestuia din urmă, luată la bani mărunti, se dovedește a fi mai scurtă decît anii de pușcărie primiți numai pentru scandaluri. Să adăugăm, pentru întregirea genericului, pe soțiile legitime și nelegitime ale acestora, pe copiii lor minori (!) prezenți la „vitejiile” părinților. E destul să spunem, fără a intra în amănunte, că în acele două zile la „Doi cocoși” era organizată o nuntă, că s-a ales praful de ea, că zecile de sticle cu bere aruncate între mese i-au pus pe fugă nu numai pe nuntași, dar și pe miri, că oglinzile, farfuriile și paharele s-au făcut țîndări, că loviturile de pumni și de cuțite date de-a valma au solicitat, în final, intervenția ambulanțelor Salvării ș.a.m.d.

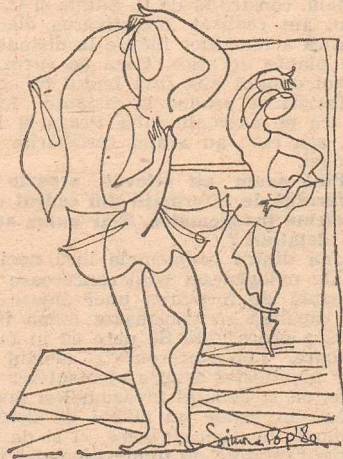
Iată deci o autentică scenă, dintre cîteva posibile și reale, în măsură să scandalizeze. Se pune, evident, întrebarea: cum este cu puțință ca într-un local în care se petrece o nuntă, un eveniment sublim, niște derbedei care nu au nimic de-a face cu evenimentul, să-și facă de cap, fără „amendamente”? Desigur, bunul-simț se revoltă în asemenea împrejurări. Dar înainte de a acuza ireponsabilitatea eroilor scandalului, n-ar fi trebuit să tra-

gem la răspundere pe spectatori din umbră care s-au retras din fața lor? N-ar fi trebuit oare ca, mai întii, personalul unității să fi luat atitudine, să fi refuzat serviciile pentru cei băuți peste măsură? N-ar fi trebuit, chiar ei, nuntașii, de comun acord cu ospătarii și responsabilul restaurantului, să-i pună la respect pe scandalagii? Ar fi trebuit, desigur, dar n-au făcut-o. S-au mulțumit să răsuflă ușurați cînd organele de ordine și-au făcut apariția, fiind siguri că vinovații își vor primi binemeritata pedeapsă.

Și cum „Doi cocoși” a devenit în ultimul timp scena unor repetate spectacole de acest gen, să încercăm a descoperi unde își au izvorul aceste evenimente ce sfidează legea! Nu ne-a fost greu să dăm de urma răspunsului; cele două vizite inopinate făcute la „Doi cocoși” ni l-au oferit pe tavă. Mult prea... ospitaliera gazdă adună aici și clienți și neclienți; adică și dintre cei ce servesc băutura casei și dintre cei care-și aduc de acasă sau de la „alimentară” sticlele de alcool care-i aruncă treptat dar sigur în stare de ebrietate avansată și de ireponsabilitate. A te face „pulbere” la „Doi cocoși” e un amănunt care nu deranjează pe nimeni, lipsa de armonie făcînd aici casă bună cu agresivitatea și violența. Demn de reținut e faptul că primul care nu aude și nu vede, e însuși șeful unității, Corneliu Boguleanu, acompaniat, cum îi „stă bine” unui șef, dar mai ales subalternilor, de întregul personal!

...Cu cîteva zile în urmă a avut loc un alt scandal, al cărui autori, doi la număr, încă nu fuseseră identificați dar care lăsară urme grave în local, fiind de data asta spartă o vitrină frigorifică, mai multe sticle ș.a. Tot ce s-a putut afla de la personalul de tură a fost prenumele celor doi protagoniști — Petru și Florin — precum și faptul că erau frați. Și cu acestea erau gata-gata să jure că desertaseră întreaga desăg de informații. I-am fi crezut, poate, în final — întrebările le reluam și cu ocazia vizitei noastre — dacă a doua zi nu s-ar fi întîmplat să aflăm că, de fapt, pe cînd noi încercam să descoperim cine-s răufăcătorii, frații Blegu, făp-tașii, se aflau chiar în local; că n-ar fi reușit să scape dacă nu i-ar fi ajutat chiar ospătarii — o fată a fugit și la cheia ușii din spate pentru a înlesni fuga lui Florin, iar șeful unității, cînd Petru era ca prins, l-a lăsat baltă, pe motiv că a fost chemat la un telefon.

Este, într-adevăr, aproape de neconcep-tut. La „Doi cocoși” nu numai că nu se face opinie împotriva scandalagiilor, nu numai că nu sînt sofisticate organele de ordine, dar li se pun și bețe în roate la instaurarea ordinii publice în local. Și, atunci, cum să ne mai mirăm că aici descoperim scandalagii și bătauși de vocație cărora li se cîntă în strună? Am zice chiar mai mult: poziția personalului, în frunte cu șeful localului, dă tonul acestor atitudinilor huliganice. Și cînd facem această subliniere ne bazăm pe încă un fapt dovedit la Pitești de data aceasta, un fapt ce ar putea fi luat drept etalon. Pînă nu demult, la restaurantul „Negoiu” lucrurile se petreceau cam la fel ca la „Doi cocoși”. Cei care au pus ordine au fost chiar oamenii localului. Au creat între ei echipe de ordine fără a se afixa ca atare și fără să uite nici un moment scopul lor: de a păstra liniștea în local, obligîndu-i pe cei care se întreceau cu băutura să părăsească unitatea. Poziția lor fermă a atras de partea lor și opinia celorlalți consumatori, veniți aici ca să se destîndă, nu ca să asiste la scene cel puțin penibile! Ordinea și simțul de răspundere au detronat în acest caz nepăsarea.

Nu, n-avem dreptul la nepăsare cînd e vorba de oameni. A sta cu minile încru-cișate, asistînd impasibili la decăderea unor destine în atmosfera încărcată de alcool, este mai mult decît a sta cu brațele încrucișate în fața unui incendiu ce cotropește casa ta și a vecinului. Pentru că, în această alunecare în beție și neome-nie își au izvorul adevărate dezastre pe plan personal și familial. Nu din vina legii, desigur, nu din severitatea celor ce o aplică, ci din ireponsabilitate, indife-rență sau lașitate față de cei care încalcă normele de conviețuire.

Pe banca acuzării: indiferența

Ioan Bogza venise în delegație de la Miercurea Ciuc la București. Călătorise noaptea, ziua alergase după treburi, iar seara tirziu o pornise spre sora lui, unde avea de gînd să rămîna peste noapte. Obosit, a adormit în tramvaiul 19, din-du-se jos tocmai la capăt. Trebuia să ia altul. S-a apropiat de el un tînăr și i-a cerut o țigară. N-a mai apucat să-l servească. A simțit o lovitură puternică în cap, după care nu-și mai amintesc ce s-a întîmplat. Abia a doua zi, cînd s-a făcut lumină asupra cazului, a aflat că acela care-i ceruse țigara l-a lovit și i-a luat ceasul. Alți doi i-au luat geanta, după care au împărțit prada. Pînă si cămășile de schimb, și țigările le împărțiseră între ei. Frățește...

Oamenii secției Ambalaj a Întreprinderii de articole de sticlărie București ascultau impietriti faptele relatate. Cel care lovide era un băietan de-al lor, adus în fața împună cu ceilalți doi făptași în ale tilhăriilor. Știau ei că băiatul „e puțin neserios”, dar de aici și pînă la tilhărie e cale lungă, așa încît fapta a fost a-prig infierată, mila în fața tinereții celor 3 nu prea și-a găsit loc printre ei, oameni cinstiți și serioși. De aceea, opinia unanimă a fost: să-și primească pedeapsa meritată. Fără indulgență! (Citeva voci con-scivo s-au făcut totuși prezente dar au fost acoperite de replica hotărîta a celor-lalți.)

Sigur, cei 3 — Vasile Constantin, care la vremea operării tilhăriilor se afla în curs de calificare ca operator pentru mașini automate la întreprinderea de sticlă, Ion Stelian, care părăsise de vreo două săptămîni Uzinele „23 August”, și Ion Stoian, muncitor necalificat la „Cartonajul”, toți în jurul a 20 de ani, din aceeași comună. Gîna — își vor primi pedeapsa, după faptele lor antisociale. O întrebare însă se ridică: Cum de au reușit ei să devină „eroii” unor astfel de fapte aflate la antipodul omeniei? Și pentru că adunarea-dezbateri a avut loc la întreprinderea de sticlă, să încercăm să pătrundem în sub-stratul cazului, urmărind evoluția în muncă a lui Constantin Vasile, împreună cu cei care ar fi putut, dacă ar fi avut o poziție fermă, să stopeze acest drum al decăderii tînărului aflat azi pe banca acuzării.

Victor Zamfir, maistrul lui C.V.: „Doi ani a lucrat în fabrica noastră, la început în secția cuptoare, apoi la noi, la ambalaj, unde a și început cursul de calificare. Așa-i, era un băiat cam flustratic, neserios. Întîrzia adeseori, absentă nemotivat. Și, cu toate că de multe ori am stat de vorbă cu el, l-am îndrumat spre o me-serie, îl învățam de bine, în fața îmi spu-neam da, da, dar în spate făcea tot ce stia el”.

Vasile State, șeful de echipă: „Eu am zis că e băiat bun la început. După o perioadă însă, probabil cînd s-a înhabitat cu ceilalți, au început întîrzierile. Lipsu-rile; odată nu mi-a venit la lucru 5 zile la rînd. I-am zis, l-am luat, l-am scuit, s-a scuzat că are necazuri, că mamică-sa e în spital, în sfîrșit, alte asemenea vorbe. Dar, n-a mers la el cu vorba: aci răsărea, pleca în voia lui. Am tot crezut c-o să-și revină, niciodată însă nu m-a dus gîndul că se va apuca de tilhării”.

Gheorghe Fleancoși, operator: „Adevă-rul e că trebuia să ne dăm seama că nu va ajunge bine. Și cînd venea la lucru nu vroia să facă nimic, consuma băuturi alco-olice lingă mașină, apoi, cu un casetofon despre care am auzit că era de furat, pleca să asculte muzică la ateli-erul mecanic. I-am zis noi, ceilalți, cîte una, dar mai mult soptit, deoarece atunci cînd era băut nu puteam să-i spu-nem ceva că se enerva. Greșeala noastră e că l-am acceptat așa, că nu l-am pus nicio-dată într-o discuție serioasă, ca pe un caz ce trebuia rezolvat”.

Toți ceilalți cu care am stat de vorbă au reliefat același lucru: s-a sim-țit momentul alunecării tînărului, prin însăși comportarea lui față de muncă. Iar ei nu au intervenit „ca să nu-l enerveze”, îl lăsau să încalce flagrant disciplina muncii, să consume băuturi alcoolice sub ochii lor, să întîrzie, să absenteze. De-altfel, recunoșc ei acum (prea tirziu, din păcate), cu atît mai mult ar fi trebuit ajutat, cu cît era cunoscută situația lui în familie. Mai are aici, în fabrică, pe tatăl său, Constantin Alexandru, și pe fratele mai mare (după mamă), Eugen Milicescu. Între tată și acest frate mai mare neîn-telegerile au ajuns a fi rezolvate de primul cu toporul, faptă ce se judecă în prezent. El, Vasile, fiul cel mic, a rămas de capul lui, acasă neavînd nimeni timp de el, nici măcar să-l întrebe cum își cheltuie ba-nii, cum își petrece timpul liber. Cît de-spre tată, cu care am stat de vorbă, este supărat foc pe Vasile, nu pentru că a ajuns să facă tilhărie la drumul mare, ci pentru că „tocmai acum si-a găsit să-mi facă necazul ăsta, cînd sînt în judecată cu băiatul ăl mare”.

Pe un astfel de teren a fost ușor ca Va-sile să alunece galopant. Și, grav este faptul că nu i s-a întins o mină salvatoare nici din partea colectivului de muncă, nici din partea familiei. Acum, cînd toți îl acuză — pentru că fapta însăși acuză — cei din jur simt răul pe care i l-au făcut neintervențînd. Tocmai lipsa fermă de opinie, cînd situația o cerea, a pietruit drumul alunecării lui C.V. Moralmente, am putea spune, pe banca acuzării în acest caz stă și lipsa de opinie a colecti-vului.

GEORGETA BLĂNARU

În gara Herăstrău, la margine de București

APARENT O HÎRJOANĂ DE COPII PROST EDUCAȚI, ÎN FAPT, O HOȚIE ORGANIZATĂ! ÎNTREBAREA ESTE: CINE ÎI PUNE CAPĂT?

Gara Herăstrău se află la buza Capitalei. Pe aici, îmi spune șeful stației, Viorel Tecucianu, trec zilnic sute de vagoane spre toate direcțiile. Dar sînt și cazuri cînd, în această perioadă de vîrf de campanie agricolă, zeci de vagoane încărcate cu griu stau în gară zile întregi. De ce? Moara „Griul”, situată nu departe, are o anumită capacitate atît de funcționare cît și de depozitare. Cu alte cuvinte, în momentul de față, atît vagoanele cît și gara Herăstrău îndeplinesc funcția unor depozite. Griul încărcat în vagoane, multe dintre ele descoperite, așteaptă deci cum se spune, rîndul la moară. Și stau vagoanele încărcate cu griu o zi, două, trei, în funcție de cum lucrează moara. Dar cînd ajung la moară, se constată că multe din vagoane sînt goale. De ce? Fiindcă în timpul cînd stau la gară se fură griu. Desigur, se naște întrebarea: cine-l fură?

— Cum cine? caută să ne dea un răspuns șeful stației. Cine vrea. Copii de-o șchioapă, copii mai mari, oameni în toată firea cu pungi de plastic, cu sacose și chiar cu saci, depinde doar cît pot căra, vin la vagoane, se urcă pe ele, dau prelată la o parte, la cele sigilate rup sigiliile și griul ia o altă destinație. Se fură în amiaza mare. Seara este mult mai greu

fiindcă ar bate la ochi și apoi mai sînt și cei care din cînd în cînd mai păzesc zona. Ziua este mult mai comod. Cei care fură se strecoară prin mulțime, prin stațiile de autobuz pline de oameni — cei care lucrează pe platforma Pipera — fără ca aceștia să ia vreo atitudine. De cele mai multe ori, pe cei care așteaptă autobuzele îi amuză întregul spectacol. Citeodată, pungile de plastic se rup. Deci, pe lângă faptul că se fură o mare cantitate de griu, se mai și risipește peste tot. Drumul, porțiunile dintre sinele de cale ferată sînt pline cu griu care putrezește. Acum este destul de multă liniște dar, în zilele de duminică, aici, la gară, are loc o adevărată „campanie agricolă” de furat griu din vagoane. Să nu credeți că nu am cerut ajutor. Noi, din punct de vedere al pazei, aparținem de transporturile feroviare. Dar fiindcă furtul se produce în timp ce vagoanele staționează ni se spune că trebuie să ne adresăm circii de miliție. Cei de la circa de miliție zic să ne adresăm celor de la căile ferate și uite așa se transmite sarcina de la unul la altul, în vreme ce timpul trece iar hoții își fac de cap. Cît se fură într-o zi? Sute de kilograme. Cine poate cunoaște exact cantitatea!

— Ce soluții sînt?
— Doar două. Ori să se facă o pază organizată chiar cu muncitorii de pe platformă, fiindcă este vorba de plinea noastră, ori să se împrejmuiească gara.

Am plecat împreună cu Gheorghe Șerban, păzitor de barieră, un bărbat tînăr și voinic, înarmat cu un fier-beton destul de lung și îndoit la ambele capete — să dăm o raită prin gară.

— De ce umbrați cu fierul după dumneavoastră?

— Păi, fără el nu fac nici o treabă. Credeți că am o viață ușoară? În loc să mă ocup de treburile mele la gară, toată ziua fug după hoți. De la mine din canton e vizibilitate bună. Cînd îi văd că vin să fure, fug după ei, îi prind cu cîrligul de picior și le confisc griul. Dar de multe ori vin cei mari, oameni în toată firea, și aruncă cu pietre după mine. Dacă sînt singur, ce pot să fac? O iau și eu la fugă. Numai ieri m-a bătut în plină stradă fratele lui Gina. Cine-i Gina? Este una care are casa mai sus pe linie. O oasă cu pete albe. Fură griu și-l vinde în Pipera. Este o întreagă gașcă. Îi cunosc din vedere pe toți și după poreclă. Unuia îi spune Uritu, altuia Iagolo, Ginu și Vasile. Acum cîteva zile am confiscat niște griu și l-am pus la mine în cabină. Au venit Mihaela și Stăncuța, una fiind fata lui Paparuda și cealaltă, soră cu Gina, mi-au spart în lipsă geamurile și mi-au luat griul. Pînă să mă duc din gară la ele au fugit. Tovarășe, eu vă spun sincer. Eu sînt de la țară. De lângă București. Din satul Gulia, comuna Tărtășești. Cînd am timp liber, mă duc și muncesc la C.A.P. Mi se rupe inima cînd văd cum se fură, cum se irosește și cum se risipește munca și sudoarea țărănilor. Cine face acest lucru? Tocmai cei care cunosc viața de la țară din cărți și din emisiunile de televiziune. Pe cîmp se strînge bob cu bob, iar aici, în gara Herăstrău, nu poți face un pas și calci pe un covor de boabe.

Trecem printre vagoanele cu griu. Se aud voci. „Păzea, a venit nea Șerban”. Hoții sar din vagoane. Cu ajutorul lui nea Șerban și mai ales cu ajutorul cîrligului reu-

șim să prindem cîțiva. Mulți fug. Pungile de plastic se rup. Într-o cabină a unui vagon găsim depozitați doi saci plini pînă la refuz cu griu. Cel care i-a pus la loc sigur reușește să fugă. Pe cei prinși îi ducem la cabina portarului de la Liceul industrial Pipera. Cînd ne întorcem, cei doi saci sînt transferați într-un tren ce tre-

cea prin gară și a oprit preț de cîteva minute. Tot cîrligul lui nea Șerban ne vine în ajutor. Din mersul trenului sînt dați jos cei doi saci care se rup.

— Așa fac. Trece un tren, se oprește aici, sacii sînt mutați, iar după un kilometru, doi trenul este frînat. Pînă se constată ce s-a întimplat cei care au furat sînt departe, peste cîmp, cu sacii în spinare.

Cine sînt cei prinși?

Gheorghe Petrache nu are decît 12 ani. Stă pe undeva prin sectorul 2 și ne spune că fură doar de două zile. „Eu, nene, nu am găini acasă. V-aș spune mai multe dar să nu chemați miliția. Cine sînt cei cu care am venit? Să nu spuneti că știți de la mine că mă bat. Udilă Ceuraru stă pe strada Steaua Roșie la numărul 1 și Gheorghe Dinu care stă la mine pe stradă, Beul Constantin numărul 5. Ei au venit la mine și mi-au spus că să mergem să furăm griu și apoi să-l vindem în piață. Am luat cîte două pungi de plastic fiecare. Cei doi au apucat să se urce în mașina 110. Ei fură mai de mult și au experiență. Ca dovadă că eu nu mă pricep este că m-ați prins.”

Dumitru Ioniță are 13 ani. Este elev la Școala generală numărul 12. „Eu, nene, fur pentru mine. Avem acasă cîteva găini și un porc. Dar nu prea am noroc. Ieri m-a prins fratele lui Gina și unul Grătinel și mi-au luat tot ceea ce am furat. Ei sînt mai mulți și fură organizat. De cele mai multe ori sacii sînt ascunși sub coloanele expoziției de mobilă. Apoi vin ori cu căruța, ori cu mașina și transportă sacii. Să nu spuneti că știți asta de la mine că mă omoară.”

Gheorghe Almașu, spre deosebire de cei doi elevi, are 29 de ani și este muncitor la Fabrica Granitul. Locuiește în sectorul 4, pe strada Miletin, numărul 52. Cele două sacose, cu peste 30 de kilograme fiecare, sînt răsturnate din nou în vagon. „Eu am auzit că se poate cumpăra, aici, griu la un preț scăzut. Cînd am venit am văzut că griul era de fapt furat. Și atunci ce mi-am zis: decît să cumpăr, mai bine iau și eu. Am fost sincer cu dumneavoastră așa că nu o să chemați miliția că dacă aud cei de la serviciu am incurcat-o.”

La plecare, un întreg grup aștepta să se potolească apele și nea Șerban să obosească. M-am apropiat și am început să mă tocimesc în vederea cumpărării unei cantități de griu. Cei de-o șchioapă, suflînd fumul de țigară în ochii cumpărătorului — vorbind într-un jargon local — au început tocmeala.

— Uite ce este! Să nu umbli cu șmecherii. Dacă ne tragi pe sfoară, s-a terminat cu matale. Ai sac? Noi nu putem să dăm marfa cu sac cu tot. Vii matale cu sac și apoi te costă o foaie. Dacă vrei să-ți-l ducem acasă te mai costă încă pe atita. Marfă bună. Noi nu ne tocim. Dacă îți convine bine, dacă nu... Fără miliție. Ai înțeles?

Creдем, și pe bună dreptate, că orice comentariu este inutil. Așteptăm nu numai un răspuns din partea organelor de resort ci și mai înainte de toate, luarea de măsuri, astfel încît hoții de griu din gara Herăstrău să-și primească pedeapsa.

P. SORIN ■

Tîrgul de mostre de bunuri de consum într-o ediție-bilanț

(Urmare din pagina 1)

multiple planuri: în primul rînd, în planul capacității de a asigura rețeaua comercială cu o abundență de bunuri care conferă, în fapt, substanță nivelului nostru de trai; și nu în ultimul rînd în planul unei tehnici sporite și, implicit, a unei calități a produselor în consens cu nivelurile atinse pe plan mondial. Varietatea sortimentală, aspectul estetic aprofundat, funcționalitatea superioară — acestea sînt coordonatele definitorii între care își află justificarea adevărul că ediția din acest

an a Tîrgului de mostre de bunuri de consum este în măsură să satisfacă mai multe necesități, mai multe gusturi.

Inscrisă la loc de cinste în toate documentele de partid și de stat destinate să călăuzească expansiunea economică a țării, programatic desfășurată în practică, politica românească de dezvoltare continuă a capacităților și posibilităților industriei bunurilor de consum reflectă o dimensiune elocventă a politicii noastre sociale, considerată în ansamblul ei. Nu întimplător, din acest punct de vedere, inovările sînt în consens nemijlocit cu inovările tuturor

compartimentelor vieții sociale. Într-o țară care construiește 1 000 000 de apartamente pe an necesitățile de bunuri menite să innoiască din temelii viața oamenilor, și ele, cunosc o explozie fabuloasă. Un milion de apartamente noi înseamnă un milion de garnituri de mobilă, un milion de frigider, un milion de televizoare și aparate de radio, alte milioane de aparate electrocasnice noi, indispensabile într-o existență modernă etc., etc., și implică, în același timp, o coordonare a producției în funcție de spații și nevoi diferențiate, o orientare a ei spre produse durabile, capabile să asigure un cadru corespunzător unor familii reasezate într-un context de viață durabil. În acest sens sînt grătore prin excelență progresele realizate în crearea unor noi tipuri de mobilier cu destinații multiple, a unor noi modele de covoraș, mochete, draperii și corpuri de iluminat, concentrate cu deosebire în pavilionul central (A), care și la această ediție a Tîrgului atrage un procent însemnat de vizitatori.

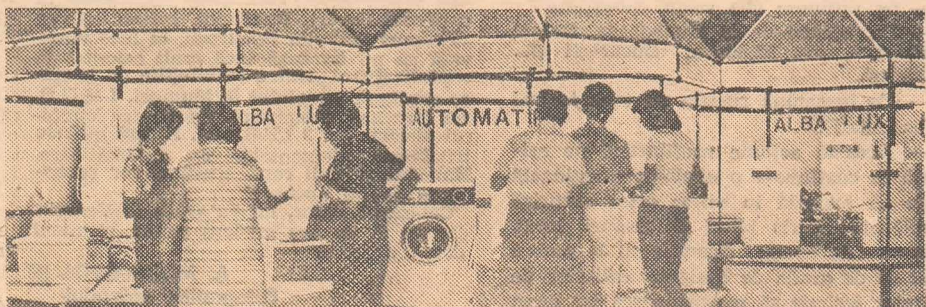
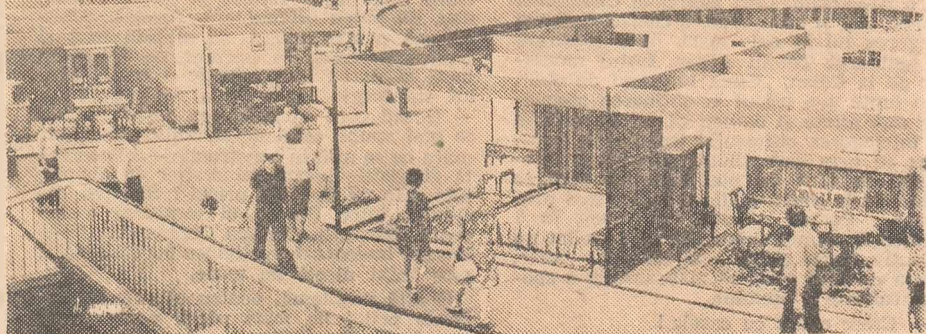
De același larg interes se bucură și produsele industriei ușoare, constructoare de mașini, industriei chimice, cooperăției meșteșugărești, cooperăției de consum și cooperativelor agricole, ale unităților producătoare din subordinea Consiliului Cultural și Educației Socialiste, remarcîndu-se cu prioritate o grijă sporită pentru valorificarea superioară a materialelor prime din țară, a materialelor recuperabile și refozabile.

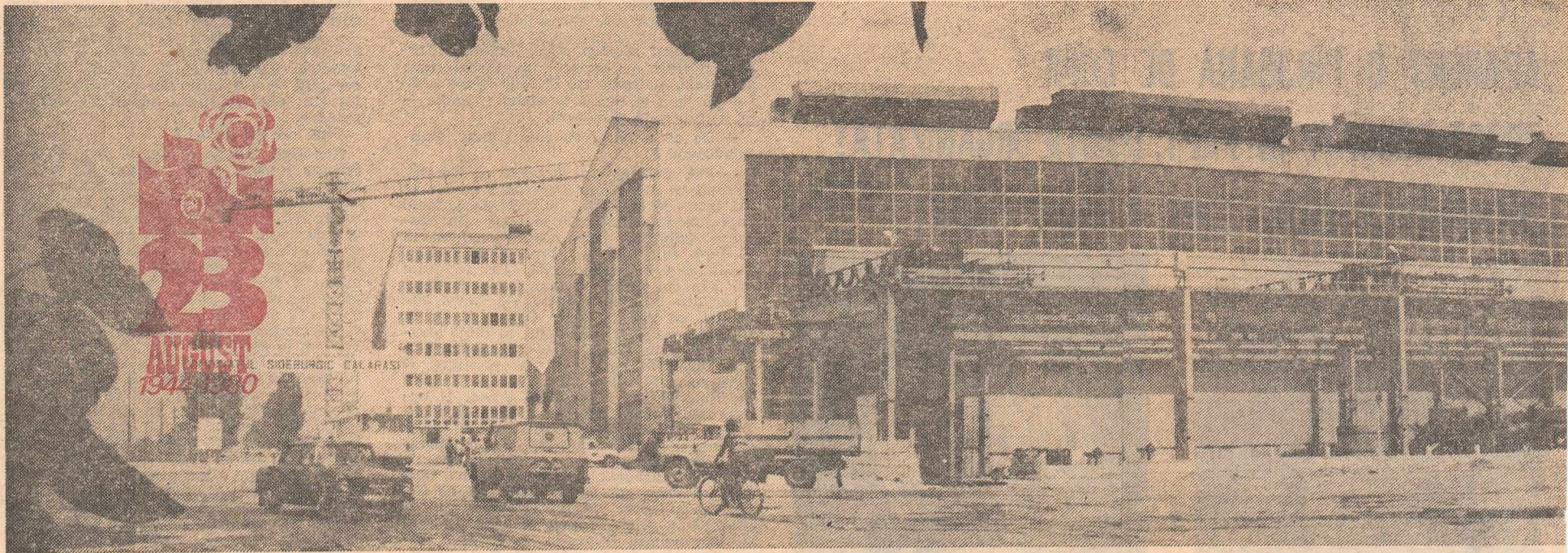
De asemenea, demn de luat în seamă este faptul că actuala ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum și-a propus din pornire să se constituie într-o manifestare cu un pregnant caracter de lucru, reprezentanții industriilor și organizațiilor socialiste și cooperatiste implicate orientîndu-se spre cunoașterea cît mai exactă a gusturilor și preferințelor publicului larg, spre revigorarea dialogului necesar și firesc dintre industrie, comerț și consumatori. Acestor scopuri le sînt subordonate atît simpoziioanele, mesele rotunde și schimburile de opinii, ocazionale, cît și demonstrațiile practice cu noile produse, parăzile modei etc., acțiuni care se bucură de o audiență vădită din partea vizitatorilor. Simultan, 100 000 chestionare, vizînd circa 100 produse noi, vor antrena vizitatorii într-un amplu sondaj de opinie, destinat să confere un cadru orientativ

științific dimensionat asigurării cu fondul de marfă pentru anul 1981.

Inaugurată într-un context aniversar, cînd sărbătorim împlinirea unui deceniu și jumătate de la Congresul al IX-lea al partidului, a XI-a ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum revendică în același timp și statutul de ediție-bilanț, calitatea de oglindă vic, revelantă a unei ascensiuni necurmate, ale cărei roade s-au răsfrînt și continuă să se răsfrîngă cu precădere asupra vieții de zi cu zi a oamenilor muncii, înobilînd-o, întîmpinînd-o în toate năzuințele ei, desăvîrșind necentenit climatul de bunăstare al țării întregi.

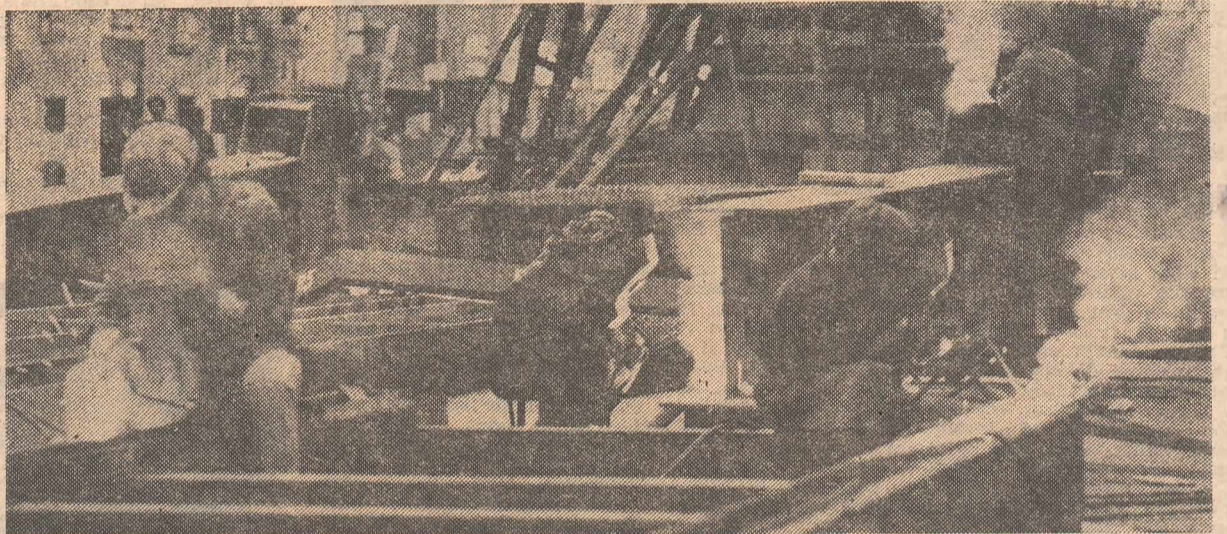
Fotografii de ELENA GHERA ■

Noul pelsaj pe locul unde noroiul înghițea totul, Combinatul siderurgic Călărași

MINUNATUL DAR AL RATIUNII

Municipiul Călărași își poartă în raniță sceptorul înaintării de la condiția mârșă-luitorului soldat la aceea de general.

Predarea ștafetei de la constructor la beneficiar a combinatului siderurgic s-a făcut din mers, prima etapă, pe o ploaie torențială puternică, pentru că, ne spune în continuare Corneliu Velincov, director general, cînd am venit prima oară aici noroiul, stăpin absolut, înghițea totul „și, nu există metru cu care să se poată măsura eroismul acestor oameni ce și-au gravat prin muncă numele pe înaltul obelisc al fondatorilor noului oraș“.

Cineva mă întreba „dacă este frumos Călărașiul?“

Nu, nu e frumos. Deocamdată este ca o retortă, o retortă vie. Totul se amestecă, se combină, ciment, canalizări, oțel, cărămizi, sticlă, traverse, linii, betoane, bitumuri, oameni „Sigur, nu va arăta ca Veneția, dar va fi un oraș modern, muncitoresc, demn de a fi cotat la scară mare pe marele fluviu european Dunărea, și vom putea atunci răspunde clar. Da, Călărașiul este foarte frumos.“

„În luna mai 1980, ne spune șeful producției, s-au atins parametrii proiectați pentru turnarea clasică și, la ora actuală, se realizează o producție peste capacitatea proiectată“.

Mandat în alb! Un cititor, cu toată bunăvoința, nu poate pricepe nimic din spusele inginerului, dar rezultatele se văd, realitatea aceasta este și ea atare trebuie să o respectăm. Cert este că la Călărași se toarnă oțel și aceasta ne-o confirmă însăși curgerea lui în oale mari, ne-o confirmă și inginerul Tențiu Alexe, fostul muncitor de la Călan. „Circa 10 mărci de oțel“. Din iunie s-a trecut la obținerea oțelurilor slab aliate și pentru că tot vă referiți la înțelegerea cititorului trebuie să subliniez că prin slab aliate, paradoxal, înțelegem de fapt un oțel superior care se folosește la construcțiile metalice mai prețioase. Pentru aceasta, am reușit în 8 luni, prin muncă intensivă, să formăm un colectiv foarte tînăr — 21—22 ani — care, odată cu noul oraș, să elaboreze și o sporită calitate a oțelului.

— Cresc odată cu casele!

— Da, tinerii cresc odată cu casele!

— Se întilnesc aici vechi cunoștințe?

— Da, oțelari de la Hunedoara, Galați, Tîrgoviște, din Moldova, București și... Călărași.

— Ce înseamnă revizia pe care țocmai o executați?

— Această acțiune profilactică ne asigură în continuare o exploatare rațională care să excludă în viitor orice surpriză neplăcută. Suris blind și gesturi largi. Munca este aprigă. Acum, cînd la umbră sînt 40 de grade de caniculă, calitatea de gazetar trebuie să scormonească tot acest

vast șantier și din praful gros să scoată la lumină inevitabilele și omeneștile dificultăți.

Iată cîteva fotografii mai vechi ale orașului, cu moara sa veche, cu caii care pășunesc pe străzi uitate, mohorite. Iată cobilița cea oboșită de vreme ce trebuie înlocuită cu trasarea noilor conducte de apă potabilă. Iată ferestrele mici ale caselor din pămînt, unde rața bate cu ciocul în geam. Iată fereastra cea mare care s-a întocmit în schimbul celei minuscule. Spun aceasta pentru că există, da există, oameni pe care la prima vedere îi crezi înțelepți, dar care nu conținesc cu reprosurile: „De ce, domne, să dărîmă?“ „Ce aveai cu halta aceea mică din marginea orașului?“ „Nu avem nimic, dar vrem să facem o gară mare, cu spații verzi și peroane, cu săli de așteptare, cu bănci și oglinzi“.

— Dar asta nu e bună?

— Nu, nu mai corespunde. Pentru hachița matală ceilalți oameni nu mai pot aștepta în ploaie și viscol un tren. Nu se mai poate ca pe locul a 4 case locuite de 13 indivizi să nu se construiască un bloc unde vor locui în același perimetru 50 de familii.

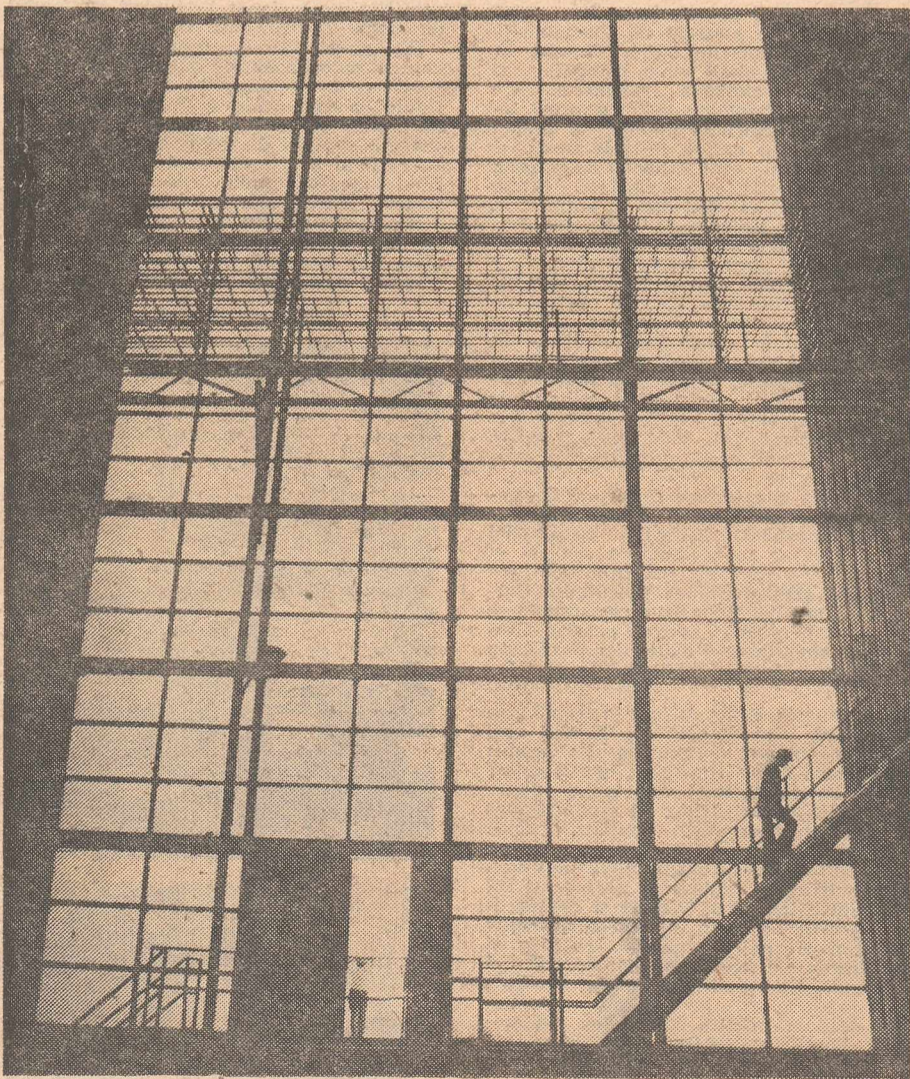
— Dar de ce se trece cu buldozerul peste romantism?

— Din același motiv pentru care în inima Parisului în locul halelor vechi se ridică o piramidă din sticlă cu conul în jos sau la Londra se dărîmă vechiul pod peste Tamisa și se face altul nou, de patru ori mai larg. Așadar, se mai oftează pentru trecut, se oftează însă și pentru prezent. În prezent ne întrebăm dacă la darea în producție a combinatului siderurgic la întreaga sa capacitate, — ținînd cont că „pădurea roșie“, cum i se mai spune celui de-al doilea combinat mare ce se află în construcție —, el va avea la dispoziție portul mineralier cu depozitele sale de materie primă? Săparea canalului între Borcea și combinat a început. Dar, atît. Canalul Cernavodă-Marea Neagră înaintează vertiginos iar Călărașiul este legat direct de mare.

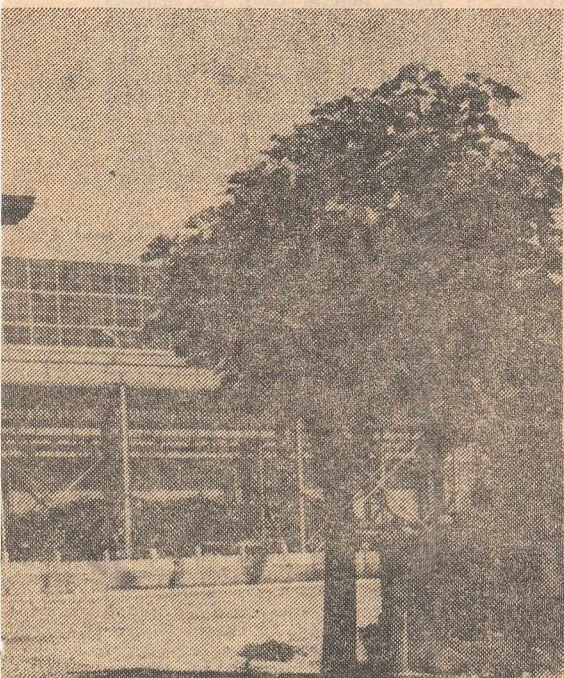
O altă problemă, pentru că este într-adevăr prilej de mari ofuri, pentru constructorii din Călărași, este și aceea că sînt întreprinderi din țară restanțiere la capitolul livrări. Bunăoară, întreprinderea „Timpuri noi“ din București, se face vinovată că nu livrează încă mult așteptatele cristalizatoare pentru instalațiile de turnare continuă a oțelului în blumuri. I.M.G.B. nu livrează subsamblele pentru cuptorul electric nr. 2 I.E.R.A.M. Birlad întîrzie trimiterea elementelor de automatizare. Mai sînt și alții care, sperăm, vor recepționa apelu nostru!

Călărașiul, sigur, nu va arăta ca Veneția dar va fi un oraș modern ca un minunat dar al rațiunii.

A. MIHAILOPOL
Fotografiile autorului

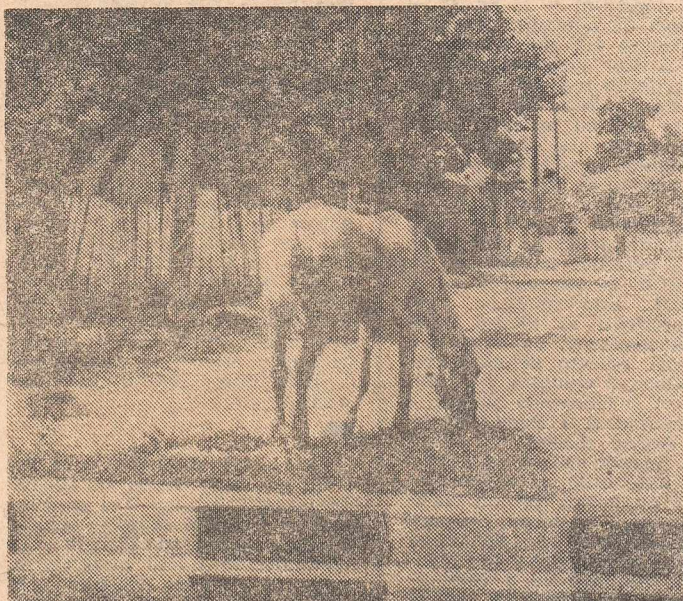
O fereastră mare, luminoasă în schimbul celei minuscule

Călărași, imagini de arhivă

Cobilițele care vor dispărea !

Pășunea unei străzi a fostului cal uitat

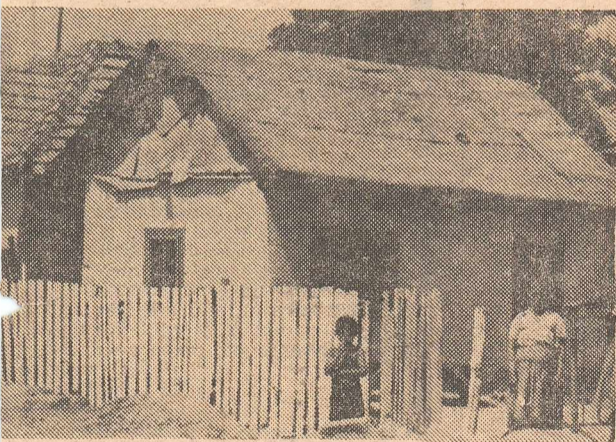

de astăzi de a trăi civilizat pe malul frumosului fluviu

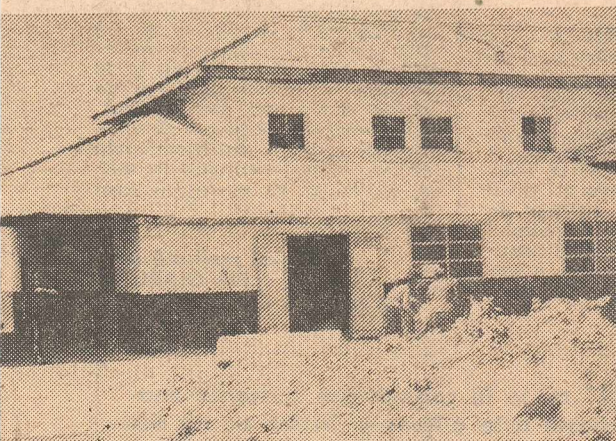

Primul a sosit la Călărași Ioniță Ion din comuna Dragalina. S-a calificat sudor. Apoi și-a spus soția, a cântăcit-o stăruitor, și e roare muiumită de noia ei indeleticire. Apoi, Ioniță Ion și-a spus sora de 19 ani, Ioniță Petruța, care s-a calificat sudoriță și își cumpără mobilă în rate. Ceilalți membri ai familiei sint încă mici și creșe de camdată la Dragalina

Călărași, imagini de arhivă

Fost peisaj cu pălăria pe ochi

Moara veche a orașului

De mai bine de un an, situația străzii Viorele, sectorul 4, totalizând 66 familii, s-a modificat substanțial. Pe această stradă s-a constituit — la nr. 42 — un punct de adunare, dimineața, începând din zori, de la orele 5, a unor autocamioane grele, aparținând mai multor autobaze din Capitală, ai căror șoferi vin aici cu mașinile goale numai pentru a-și ridica în fiecare dimineață foile de parcurs și repartițiile de activitate. Circulația acestor autocamioane este resimțită în cursul zilei. Trepidările puternice duc la fisurarea peretilor imobilelor și, în general, la degradarea lor și a străzii. Interesându-ne, am fost informați că totalul acestor autocamioane, de circa 80—90 bucăți, aparțin de autobazele: 1 Obor, 2 Gheorgheni, 6 Puișor, 8 Filaret, 5 Gheorghe Șerban, 3 N. Titulescu și 7 Popești-Leordeni. Aceste mașini vin zilnic în str. Viorele nr. 42 nu pentru o activitate utilă, la adresa respectivă nu există nici un depozit, ci numai un birou, de unde se ridică unele acte de transport. Cu alte cuvinte, în condițiile de economisire a combustibilului și materialului rulant, zilnic 80—90 șoferi cu 80—90 autocamioane goale se deplasează de la autobazele respective, parcurgând zeci de kilometri, goale, numai pentru a ridica un simplu document. Sugerăm ideea ca funcționarii respectivi să meargă ei la autobazele de care aparțin respectivele autocamioane, pentru a distribui acolo actele evitându-se astfel deplasările inutile. Aceleași informații ne arată că beneficiarul transporturilor atît de „rentabile” este întreprinderea de cofetării și răcoritoare nr. 2, iar autovehiculele aparțin de I.T.A. „Transcom”. (Vasile Iliescu, Elena Polucă, Nicolae Constantin, și mulți alții, din str. Viorele)

Întreprinderea de transporturi internaționale auto București: Privitor la scrisoarea trimisă revistei „Flacăra” de către tov. Traian Pop, om al muncii în cadrul întreprinderii noastre, vă comunicăm faptul că problema ridicată — de stabilire a domiciliului în municipiul București — este în curs de soluționare, necesitînd prezentarea unor documente în acest sens.

Vin cu o sugestie de mare necesitate pentru toți cetățenii: fiind cunoscut accesul greoi la urcarea și coborîrea din toate vehiculele de transport în comun, datorat înălțimii mari a treptelor, dar și a lipsei refugiuilor în anumite stații, sugerez deci să se ia măsuri pentru a se îmbunătăți respectivele trepte ale tramvaielor, autobuzelor, troleibuzelor, și pentru a se construi sau reface refugiuile de care aminteam. (Maria-Cleopatra Popescu, Alcea Barajul Bicaz nr. 11, București)

Călătorii — în orele de aglomerație — cu greu pot perfora tichetele din motivul că aparatele de perforat nu sînt instalate într-un loc accesibil călătorului, pentru ca ele să aibă o poziție de mai bună stabilitate. Mai vin cu propunerea ca actualele tichete tip I.T.B. să poase de colțurile rețezate — la partea de introducere în aparatul de perforare. (Alexandru Macovei, str. Chitila Veche nr. 5, București)

Inspectoratul Miliciei București: Referitor la scrisoarea tov. Albert Nistor, din București, trimisă revistei „Flacăra”, vă comunicăm faptul că, în urma verificărilor efectuate, a reieșit că problemele sesizate se confirmă. Afluența mare de cetățeni (circa 250—300 zilnic) la această formațiune (circumscripția 21 miliție) se datorează faptului că anul 1980 este un an de vîrf al expirării valabilității actelor de identitate, ponderea existînd la amintitele preschimbări, pierderi, schimbări de nume, mutații locale cit și la schimbările de domiciliu. Aspectele sesizate — cu privire la servirea populației au fost analizate cu simț de răspundere împreună cu șeful circumscripției și cu șeful sectorului 6 miliție, luînd măsuri de repartizare judicioasă a sarcinilor pe lucrători, detașarea unei lucrătoare de la circumscripția 19 miliție, revizuirea afișajului existent, cit și amenajarea în mai bune condițiuni a sălii de așteptare.

I.T.B. Secția deparare și deprecizarea circulației: Referitor la scrisoarea tov. Ion Moldovan. Am efectuat un sondaj în mai multe zile privind gradul de încărcare al tramvaielor de pe linia 30, precum și al respectării graficelor de circulație. În afara dereglărilor create în parcurs, dat fiind zonele cu trafic intens pe care le străbat, apar și defecțiuni care de multe ori impun remedierea acestora numai în cadrul depoului. Dacă pe linia dereglărilor din parcurs putem să acționăm mai puțin, am luat măsuri pe linie de fiabilitate în întreținere și a plecărilor ordonate, la intervale egale, de la cap de linie. Vă mulțumim. (N.R. Și noi vă mulțumim pentru răspuns și dorim ca aceste măsuri să se extindă asupra tuturor liniilor de transport în comun!)

Vă relatez un lucru greu de închipuit: este vorba de închiderea prin bariere fixe a drumului — unicul drum — dintre Poiana Tapului și Zamora. De mai bine de 7 luni barierele au înțepenit închise, obligînd pe cei care vor să treacă în Zamora cu autovehiculele, ori să riște să treacă pe sub un pod cu mare pantă și multe hîrtoape ce se află prin apropiere, ori să ocolească 8—9 km. Cei ce se încumetă să riște drumul mai scurt înghetează de frică să nu se răstoarne cu mașina în riu sau să distrugă toba de esapament, arcurile etc. Din cite am fost informat defecțiunea semibarierelor trebuia remediată pînă la 1 aprilie 1980, dar nici pînă la ora cînd vă scriu nu s-a întreprins nimic. La cauzonul de la intersecția cu pricina — a drumului cu calea ferată — sînt lucrători permanenți care nu știu cum își justifică retribuțiile, poate doar salutul trenurilor, în loc să manipuleze dinșii barierele intenționate (cele mobile au înțepenit și ele, dar pe verticală), dînd posibilitatea celor care vor să treacă, să o facă în mod normal, nu prin cascadorie! (Ion Golumbeanu, str. Toamnei nr. 49, București)

Direcția de telecomunicații a municipiului București: Referitor la sesizarea adresată de către tov. Elena Toader, din București, str. Grăditea nr. 11, bl. B 3, sect. 4: Conform contractului de antrepriză nr. 3554 încheiat între DGDAL și Întreprinderea teleconstrucția, blocul unde locuim a avut termen de execuție 30 iunie 1980. Din lipsă de rețea telefonică stradală racordarea blocului este condiționată de realizarea rețelei telefonice exterioare „Ansambul Bereceni-Vifornia”, proiect nr. 1649. Rețeaua telefonică susamintită se va executa pînă la finele anului în curs. După racordarea blocului se vor putea rezolva cererile de mutări (reinstalări), iar în limita posibilităților (circuite libere și numere de apel libere în centrală) se vor rezolva și o parte din cererile de instalări noi.

Sintem locuitorii domiciliați în comuna suburbană Voluntari, sect. 2, București, și vă aducem la cunoștință următoarele: în comună existau 2 centre de distribuție a buteliilor de aragaz, unul în șos. Ștefănești și altul pe șos. Afumați. Aceste 2 centre reușeau destul de greu să satisfacă nevoile populației de circa 4500 cetățeni, plus din comunele Afumați, Ștefănești și altele din apropierea Capitalei, care se aprovizionau de la aceste 2 centre. Nu cunoaștem din ce motive s-a desființat centrul din șos. Ștefănești în luna aprilie. Mai menționăm că de la fostul centru pînă la cel din șos. Afumați avem de parcurs 2—3 km lucru extrem de dificil, mai ales pentru cei mai în vîrstă. Pentru cele arătate mai sus, cerem să se examineze situația creată prin desființarea centrului și să ni se răspundă prin reînființarea sa. (Ion Neagu, str. Craiovei, nr. 46, în numele cetățenilor din com. Voluntari, sect. 2)

În noaptea de 7/8 iulie 1980, starea sănătății copilului meu, Cosma Călin, în vîrstă de un an și o lună, s-a înrăutățit brusc, copilul avînd stări de vomă, febră mare, agitație anormală, plîns etc. Nestîind ce să fac pentru ameliorarea stării copilului am apelat în jurul orei 2 noaptea la serviciul Salvare 061, unde am transmis absolut toate datele solicitate pentru identificarea locuinței, inclusiv mij-

loc de transport în comun, stația, poziția blocului față de artera principală de circulație. Cunoșcînd faptul că Salvarea sosește cu mare întîrziere am așteptat pînă dimineața, în speranță că totuși va ajunge, zădarnic însă. În jurul orei 8 dimineața am telefonat din nou la 061, de unde mi s-a comunicat faptul că apelul meu a fost retransmis imediat la Serviciul salvare copii al sectorului 2, respectiv la tel. 35 06 99, unde am telefonat și mi s-a răspuns că la această oră (8.30, dimineața zilei de 8 iulie a.c.) nu mai funcționează Salvarea și să duc băiatul la circa medicală de care aparține. (Ulterior am aflat că medicul de circa este în concediu.) Am întreat motivul neprezentării medicului la domiciliul meu și, primînd un alt număr, de la secretariat, tovarăsa Timplaru (așa s-a recomandat) a refuzat să îmi dea numele medicului care a fost de gardă și a afirmat că în registrul de evidență figurează mențiunea: „așa de la bloc închisă”. Tîn să precizez că ușa scării blocului unde locuiesc nu a fost închisă niciodată, mai mult, am dat și numărul de telefon, la care s-ar fi putut apela dacă ar fi existat un impediment în găsirea locuinței. Am scris în speranță că se vor pune capăt acestor manifestări de iredesponsabilitate, de lipsă de umanism în împlinirea obligațiilor profesionale a unor medici care procedează în felul cum s-a procedat cu fiul meu, manifestări care aruncă o pată pe obrazul colegilor de breaslă care profesază din pasiune și din dragoste. (Carmen Cosma, str. Județului nr. 15, sc. 4, et. 6, ap. 131, sect. 2, București)

Direcția județeană de poștă și telecomunicații Brașov: Urmare a articolului critic publicat în revista dv. nr. 1307, din 26 VI 1980, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”, referitor la funcționarea posturilor publice de telefonie interurbană de la Oficiul central din municipiul Brașov și lipsa monedelor de schimb, vă încuștințăm: La acest oficiu sînt instalate 10 posturi telefonice publice interurbane, care sînt permanent verificate de lucrătorii noștri ce au în sarcina lor lucrările de întreținere. În ciuda acestui fapt, avem dese cazuri cînd survin deranjamente provocate de diversi cetățeni incorecți, care introduc monede deformate, fise false confecționate din tablă, bețe de chibrit și alte asemenea lucruri ce blochează aparatele, fură capsulele microreceptoarelor, ajungînd uneori să distrugă chiar și aparate întregi. Avînd însă în vedere numărul destul de mare de posturi publice interurbane, niciodată nu s-a ajuns la situația ca cetățenii să nu aibă posibilitatea efectuării de convorbiri telefonice pînă la restabilirea aparatelor defecte. În ceea ce privește monedele pentru convorbiri, oficiul dispune permanent de astfel de monede, dispune chiar de personal care se preocupă de procurarea acestora de la bancă spre a nu se crea neajunsuri sau produce pierderi de venituri. Cele menționate în articol au fost prelucrate cu personalul telefonist de la cabine, indicîndu-se ca, atunci cînd sînt sesizate unele defecțiuni, să se explice clar și calm situațiile ivite spre a evita pe cit posibil orice fel de nemulțumire. **Nota redacției:** Toate bune pînă aici. Se pare că, abordînd maniera justificărilor un singur lucru scapă din vedere Direcția județeană de poștă și telecomunicații Brașov, și anume să ne indice și ce măsuri a luat — dacă a luat! — pentru a evita pe viitor repetarea unor astfel de anomalii ca cele criticate la vremea cuvenită în articolul nostru.

Subsemnata Mihai Maria, din comuna Chitila, strada Dej, nr. 43, vă scriu următoarele: În ziua de 4 iunie 1980, după o prelungă așteptare, de circa 30 de minute, în stația de autobuz, a sosit mașina ITB cu nr. 2446, turul 3/64. Urcîndu-ne în mașină, tovarășul șofer, cu număr de ecuson 32557, purtînd numele Marin Nicolae, de la garajul Nordului, nu ne-a spus că mașina sa este defectă. Zimbînd ironic, ne-a zis în schimb: „O să vedeți unde vă duc acum!” Am încercat să-i cerem o explicație, dar a fost inutil, intrucît era foarte nervos și ne-a răspuns: „O fac în ambiție!” Și s-a ținut de cuvînt. Pe traseu am încercat noi să-l oprim, dar a fost imposibil și, cînd a ajuns la gara-

Jul Nordului, tot el ni s-a adresat: „Ce credeți că eu conduc mașina în stare de ebrietate?! Martori imi sînt toți încadrării ITB-ului!” Și, fără altfel de explicații, am fost depuși în garajul Nordului: eu, Botez Ana Maria, Lazăr Gherghina, Neagu Ion, Petrescu Constantin, Boda Alexandrina, Estera Mușat. Cazul s-a întimplat în jurul orei 18, cînd ne întorceam de la serviciu și în loc să fi ajuns mai repede acasă, am fost plimbați fără voia noastră prin alte locuri ale orașului de către un conducător auto incorect.

În urma defecției apometrelor (abia instalate!), am stabilit cu I.G.C.L. o înțelegere, urmînd să plătim apa pe baza mediei consumului pe 3 luni. Dar începînd din octombrie 1979, I.G.C.L. nu și-a mai respectat obligațiile contractuale, reducînd furnizarea apei pînă la 12 ore pe zi. Nu ni s-au făcut însă și reducerile corespunzătoare la facturarea apei. Deoarece contestațiile noastre nu au avut ecou, rugăm pe această cale Consiliul popular al județului Hunedoara să analizeze situația și să ia de urgență măsurile de rigoare. (Scrisoarea este semnată de Teodor Popa, vicepreședinte al Asociației locatarilor nr. 12, Ct. Viscoza 6 Lupeni)

În luna martie am cumpărat un dormitor Siret, fabricat la C.P.L. Bacău, ne scrie tovarășul V. Crăciun din Ineu, str. Dunării 11, ap. 26. Cînd să montez mobila, am constatat că lipsesc butoanele, șuruburile și cheile. La reclamația adresată Cooperativei de consum mi s-a răspuns că toate cele 5 garnituri au fost livrate fără accesorii. În aprilie și iunie am trimis 2 scrisori recomandate la C.P.L. Bacău, arătînd că am cumpărat mobila respectivă nu ca obiecte decorative ci ca să o folosim, ceea ce nu este posibil fără accesoriile sus arătate. Nu am primit nici un fel de răspuns.

U.J.C.M. Maramureș. Cu dispoziția de livrare 14693/80 s-a asigurat piesa de schimb (diodă) pentru depararea televizorului în cauză. Astfel aparatul a fost reparat și predat posesorului — Strimb Liviu din Baia Mare — la data de 25 iunie a.c. Menționăm că lipsa unor piese de schimb creează o serie de nemulțumiri din partea clienților.

Consiliul popular al județului Iași. Tovarășa Rusu Natalia din Iași, Șoseaua Păcurari 137, îndeplinește condițiile pentru a fi distinsă cu ordinul „Gloria maternă” cl. a III-a, conform Decretului 190/1977, și a fost luată în evidență Consiliului popular municipal, urmînd ca la prima ocazie să fie propusă organelor în drept.

D.G.P.Tc. Ca urmare a sesizării adresate revistei Flacăra de către tovarăsa Crișan Valeria din Cluj-Napoca, str. Meseșilor 25, vă facem cunoscut că D.G.P.Tc. Cluj a primit indicații pentru întocmirea formelor în vederea instalării unui post telefonic la domiciliu.

I.T.B. Sesizarea transmisă nouă de către redacția dv., semnată de Ioana Dabija (str. Făurei 3 A vila 14, ap. 5, sector 1), a fost prelucrată cu conducătorii de troleibuze, insistîndu-se asupra îndeplinirii cu strictețe a obligațiilor de serviciu. Din păcate, sesizarea nu conținea date concrete pe baza cărora să se poată lua măsuri de pedepsire a celor vinovați.

Sînt Gheorghe Golcea din Brad, județul Hunedoara, și am 2 copii, între care un băiețel de aproape doi ani, care s-a născut foarte bolnav. După îndelungi și zădarnice tratamente la spitale din Brad, Cluj-Napoca și București am ajuns și la Policlinica Titan, la doctorul Mihai Dănilă. Acum, după aproape un an de tratament, boala copilului meu se află în evidență involuție. V-am scris pentru a exprima și în acest fel mulțumirile mele.

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieti-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Consiliul popular al comunei Buza, județul Cluj, ca răspuns la scrisoarea lui Pipas Grigore. Conducerea Cooperativei de consum Buza a luat act de cererea petentului, rezolvînd cazul în mod favorabil. P.G. a acceptat să lucreze în continuare la cooperativă, luînd în gospodărire proprie secția respectivă (zidări-zugrăvi), conform prevederilor Decretului 101/1980.

Consiliul popular al județului Arad. Ccle sesizate de un grup de 41 locuitori ai străzii Cibinului corespund adevărului. În urma unor lucrări executate cu mulți ani în urmă la rețeaua de apă, strada este în întregime desfundată și improprie circulației. Lucrările de canalizare și asfaltare ar necesita fonduri de circa o jumătate de milion și nu sînt cuprinse în planul pe 1980. Pînă la modernizarea străzii Cibinului, ce se va realiza în anii următori (1981—1985), propunem ca prin grija Consiliului popular municipal Arad să se execute lucrări de nivelare și așternere a unui strat de piatră sau balast încă în cursul trimestrului III 1980. La aceste lucrări ar putea să participe și cetățenii din circumscripția electorală respectivă.

Ministerul Muncii. Restituindu-vă scrisoarea tovarăsei Niculescu Alexandra din Comărnici, vă comunicăm următoarele. Comisia de expertiză medicală a județului Prahova a reanalizat situația tovarășului Plumb S. Ion și, constatînd pierderea în cea mai mare parte a capacității sale de muncă, a hotărît încadrarea sa în gradul II de invaliditate.

Procuratura Generală. Verificînd scrisoarea semnată de Olah Rodica din Sibiu, str. Al. Vlașcu 18, ap. 1, vă informăm că în cauza ce a format obiectul dosarului Judecătorei Sibiu nr. 7294/1979 s-a declarat recurs extraordinar, care a fost înaintat Tribunalului Suprem spre competență soluționare.

Procuratura Generală. Obiecțiile petiționarului Rinziș Ioan din Mureșeni, com. Tiha Birgului (Bistrița Năsăud), cu privire la stabilirea paternității sînt neîntemeiate. Potrivit prevederilor art. 55 din Codul Familiei trebuia să promoveze acțiunea în tăgada paternității în termen de 6 luni de la nașterea minorului (24.8.1966), care pe care însă nu a folosit-o. Cu privire la cuantumul pensiei de întreținere intrucît a expirat termenul de un an prevăzut de art. 329 din Codul procedurii civile (pensia a fost majorată prin sentința civilă 468/1978 a judecătorei Bistrița), nu se mai poate promova recurs extraordinar.

Consiliul popular al sectorului 2: Urmare scrisorii adresate redacției revistei de către tov. Ecaterina Iancu: Referitor la neînțelegerile ivite între dv. și familia colocatarului Tiberiu Jipescu privind folosirea dependințelor comune ale apartamentului, vă facem cunoscut că s-a pus în vedere sus-numitului să elibereze ușa de acces în hol și să vă permită folosirea lui, a băii și vestibulului, drepturi pe care le aveți înscrise în contractul de închiriere. În cazul în care acesta refuză în continuare, litigiul urmează a fi soluționat pe cale de judecată.

Consiliul popular al sectorului 6 al Capitalei: Privitor la scrisoarea adresată redacției revistei dv. de către Costache Victor și primită de noi cu nr. 5366, vă comunicăm că pe data de 20 mai 1980 a avut loc adunarea asociației de locatari de la blocul M 30 în care s-a prezentat darea de seamă și s-a ales noul comitet. La adunare a participat și semnatul scrisorii sus-menționate și s-a declarat mulțumit de măsurile luate, de modul în care au decurs lucrările.

Pagină realizată de PIA OLARU și MIRCEA FODOREANU

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Fotografie de ION CARTOJAN

„Creația cere o mare uzură și o mare luciditate“

În mijlocul acestei veri viața artistică a Buzăului a cunoscut un veritabil eveniment: pictorul Brăduț Covaliu a donat buzoienilor o colecție din lucrările sale, constituind „Expoziția permanentă Brăduț Covaliu“, adevărat nucleu pentru un viitor muzeu de artă. Gestul artistului este pilduitor, el capătă semnificații și mai adânci cu atât mai mult cu cât donația este alcătuită din cele mai valoroase creații artistice ale sale, expresie a orientărilor și căutărilor artei românești contemporane. L-am căutat pe Brăduț Covaliu pentru a afla detalii. Ne-a mărturisit că alegerea Buzăului este absolut afectivă. Cu ani în urmă, fiind deputat al acestor meleaguri, le-a cunoscut îndeaproape. I-a cunoscut și pe oamenii de aici și s-a atașat de ei. Acestora le-a hărăzit darul său artistic. Căci, așa cum declara pictorul într-un interviu, „Tot ce am pictat am pictat pentru oameni.“

S-a născut la Sinaia, în 1924, 1 aprilie, iar peste optsprezece ani este student al Academiei de arte frumoase din București, avându-l ca profesor pe Jean A. Steriadi. Deschide peste 13 expoziții personale în țară și alte numeroase peste hotare. Participă la un număr impresionant de expoziții oficiale și de grup. Este distins cu premiul „Ion Andreescu“ pentru pictură, acordat de Academia Republicii Socialiste România (1962), primește Ordinul „Meritul cultural“ și Ordinul „Steaua Republicii“, ca și alte ordine și medalii, distincții ce încununază neobosită-l muncă de creație, subliniind încă o dată recunoașterea valorii artei sale.

Despre acest drum lung în lumea artei, parcurs de Brăduț Covaliu, dorim să aflăm câteva amănunte pentru cititorii revistei „Flacăra“... „Într-adevăr, m-am născut la Sinaia, însă n-am copilărit acolo. Copilăria mi-am petrecut-o într-un sat din județul Dimbovița, unde mama era învățătoare“, completează pictorul datele știute din „documentarea“ inițială a reporterului. Impresiile lăsate copilului de odinioară de lumea satului dimbovițean au rămas bine întipărite în memoria afectivă a pictorului de azi.

Primii pași după absolvirea facultății au fost încurajați de primele expoziții la care a participat studentul de la arte plastice încă din 1942. Apoi, în 1946 și 1947 deschide chiar cite o expoziție personală „însă, continuă ideea pictorului, după

absolvire am lucrat ca desenator tehnic, apoi ca desenator litograf și vopsitor la un atelier de material didactic de pe lângă Ministerul Agriculturii. Anii 1948—1957, petrecuți în acest mediu, au constituit o experiență interesantă. O experiență de viață într-un mediu muncitoresc“. Ce a însemnat experiența acelei „moment“ petrecut în cei zece ani de viață, moment care este marcat de debutul din 1947, de o a doua expoziție personală și finalizat de o a treia expoziție personală, deschisă în Sala „Nicolae Cristea“ din București? Toate datele ne conving că acest

Atelier BRĂDUȚ COVALIU

răstimp a fost unul de producție, de muncă efectivă, marcat de o mare ambiție și efervescență creatoare, artistică. „Mă întrebați ce a însemnat acel moment. Mai bine vă spun ce am învățat acolo. Disciplina muncii și datorită acestui principiu acum sînt omul care nu crede în inspirația ce vine de la sine. Eu cred în munca începută încă din zorii zilei, în „inspirația“ ce te găsește cu pensula în mînă. Creația, de orice tip ar fi ea, cere o mare uzură și o mare luciditate. Or, dacă îți să te menții la același diapazon consumul intelectual este destul de mare. E drept, nu poți lucra tot timpul la aceeași tensiune, ne spune Brăduț Covaliu. Eu lucrez în paralel la mai multe lucrări. Încep o lucrare în momentele mele de inspirație, de pildă, primele ore ale dimineții. Le reiau, le cizelez, le revăd, în alte zile cînd încerc să fac operă de orfevrerie“.

Despre cum a evoluat pictura lui Brăduț Covaliu în contextul climatului nostru artistic ne vorbesc tablourile sale, dar și artistul... „În privința asta lucrările mele au evoluat în timp. Am început prin a face peisaj și natură statică. Mulți ani am fost cantonat în această tematică. În orice caz, am rămas un iubitor al naturii și țara noastră are multe priveliști încântătoare, care oricînd pot oferi motive de interpretare pe pînă. Peisajul românesc are un cer deosebit, climat, luminozitate... și apoi intervine tradiția. De-a lungul anilor am început să urmăresc o serie de cicluri tematice, făcînd ca lucrările să se ajute între ele, euizînd astfel unele gînduri și probleme mai sistematice. Printre cicluri amintesc *Satul* sau *Avînt*, de pildă, o serie de lucrări în care apar foarte mulți cai. Ei se constituie în expresia unei metafore, ceea ce vrea să însemne desfășurarea în spațiu, chiar și în cel cosmic, dispus în corelație cu alte preocupări din domeniul științei și al altor pasiuni ce domină omenirea. Apoi ciclul *Zburători*, *Galaxia noastră*. La ultima expoziție (personală, din aprilie anul trecut — n.n.) am expus un ciclu mai mic, *Pămîntul copiilor*. Am surprins un număr de copii care trec zilnic prin fața casei. Am căutat să-i așez undeva, pe o circumferință terestră, urmărind un sens simbolic. Există, cred, întotdeauna un paralelism între gîndire și meserie, care influențează aspectul plastic al lucrărilor, spiritualitatea lor“. Viziunea dumneavoastră plastică depășește perimetrul observației imediate, pătrunzînd în sfere mult mai profunde, ale gîndirii și stărilor de spirit, de sens general uman. „Mă interesează din ce în ce mai mult dinamica în plastică. Forme și personaje în mișcare. Chiar atunci cînd fac peisaje fiindcă și atunci compun. Se poate constata o accelerare a formelor. De la o viziune mai statică din anii '60 am ajuns la o viziune plastică mult mai expresionistă în comparație cu începuturile picturii mele“. La care mai trebuie să adăugăm și culoarea... „culoarea este un dat al picturii românești. Toți sîntem buni coloristi. Mă preocupă compoziția în mișcare. Pe alt plan apar lucrări ce au prezentat regulat aspecte sociale și istorico-sociale. Am făcut și mult portret. Natura însă rămîne în pictura mea o referință permanentă, un izvor“. Ce înseamnă pentru dumneavoastră o nouă expoziție? „O ocazie să-ți vezi munca și să o confrunți cu publicul și mai ales, cu critica“. Cum s-a integrat pictura românească în contextul actual al artei moderne occidentale? „Modernă este un lucru foarte complicat. Există pictori moderni foarte buni, dar și foarte slabi. Ceea ce trebuie înțeles în evoluția artei, din modern este că azi nu se mai poate face pictură fără o schemă compozițională foarte riguroasă, fără un mare elan. Asta ne-au adus secolele și viziunea modernă. Ceea ce mă interesează într-o lucrare actuală este respirația ei. Viziunea izvorită dintr-un nucleu de obicei real și care iradiază umanist. Mă atrage realitatea noastră socialistă și interesul oamenilor pentru viață și nou. O trăsătură a umanismului plasticii noastre este dată tocmai de această privire optimistă și luminosă asupra vieții și a omului în general. Nu vreau să fac o analiză a artei de azi, n-am avea timp și spațiu suficient, dar cum v-am spus, e clar că în 1980 nu se va mai putea picta ca în 1800 sau ca în Renaștere, cu toată admirația pe care o avem pentru ea. Există o arhitectură nouă care se impune privirii, o nouă disciplină — designul — estetica merge în paralel cu o viziune umanistă ce încălzește pe un plan muzical, poetic, inimile noastre. Există și o tradiție pe care trebuie să o păstrăm, dar să o și depășim“. Pentru că am ajuns să vorbim despre tradiție și respectarea ei în pictura românească, am dori să ne referim și la acei pictori care fac ceea ce noi numim „pictură de amator“. Ce părere aveți despre corelația picturii profesioniste — pictură de amator în contextul social-cultural actual? „Sigur că artistului profesionist îi cerem mai mult, căci prin disciplina de atelier și prin faptul că-și dedică total gîndirea și cea mai mare parte din orele vieții lui acestui program de muncă creatoare. Există o structură a picturii profesioniste la dimensiuni imponente. În general avem un nivel mediu foarte bun pentru dezvoltarea creației. Este bine ca toți oamenii să picteze, să facă muzică, literatură etc. dacă au chemare. E bine să-și găsească o a doua pasiune care să le umple viața și să le dea o satisfacție pe plan sentimental. Uneori izbucnesc din rîndul amatorilor chiar valori“. Cum vedeți arta plastică românească contemporană și cum este ea cunoscută peste hotare? „Arta plastică românească are culoare, are și o disciplină aparte. Are o calitate intrinsecă. Pictura românească actuală are ceva nou în ea. Un flux nou de idei, revoluționar, un context care dovedește forță și sensibilitate. Dar ceea ce doarese picturii românești este o mai mare dinamică, o mai mare îndrăzneală, o respirație mai amplă dincolo de bogăția de aspecte pozitive pe care ne-o oferă“.

CORNELIA BARBU

Alexandru

Andrițoiu

Acuarela

În nopțile albastre visez sub mări, buimac, pe o terasă-albastră, neptunică la casa unei femei albastre. Și, în albastru-mi frac ascult cum valu-și zbate, deasupra-ne, mătasa.

Legende cu castele sub apă și cu stea pe poarta de intrare, le-ascult la întimplare iar inima albastră de sub cămașa grea din pînă de corăbii mă umple de răcoare.

Mi-e singele albastru și rece ca de regi care-au domnit în Thub și-n clare Aulide.

Trăiese întru lichide și vălurite legi și după constelații din ape translucide.

Cu de la sine peștii mi se servesc gătiți la foc de lună-albastră pe țâvi de nuferi, line și numai inecații sînt oaspeți nepoftiți sau vreun țipar și-arată mișcările feline.

Dar lumea mea de apă e un cristal deschis, e o lentilă-albastră prin care mi se plimbă tot cerul și pămîntul de dincolo de vis, tot ce se mișcă-afară și trece și se schimbă.

Sosese întâi pescarii la revărsat de zori apostoli de iluzii cu undița pe apă și-apoi îndrăgostiții cu sete de culori și forme, peste care trec anii fără grabă.

Sosesc și grădinarii sub pălării de pai cu liricele scule care desmiardă iarba, — poeții, astronomii cu gurile de rai ce-și poartă fruntea-naltă și rămuroasă, barba.

Eu stau sub lumea-albastră-n albastrul ei cristal cu o femeie-albastră ca o sirenă pură, în Thub și — Aulide, uitat suris regal, pe o fereastră-albastră să scriu literatură.

Livrescă

Cu Perpessicius, la Calfadere, pierduți în cărți ca-ntr-un război pierdut și-apoi victorioși. Dar ce durere, bandaj pe-o rană care n-a trecut?

Foșnesc bibliotecile de iarbă la cărturari sub arme și drapel. Deschis în șipuri singele-o să fiarbă, scăpat, — cu scut și targă lingă el.

De-aceea poate noi legăm în roșu istoriile scrise mai demult, — cu aur pe coperți e scris răbojul. Uscate ritmurii de bocanci ascult.

Din tot ce-a fost pîndește o idee și-o tresărire-a inimii, mimind un cărturar rămas într-o tranșee, sau în bordei. Sau numai în mormînt.

Elegie

Sînt cel mai rătăcit poet din țară, — Nu-n drum ci-n vîrsta mea m-am rătăcit

și-nre paharele ce se-nclină spre brațul meu tîrziu și aburit.

Aș fi ajuns, desigur, mai departe chiar decît visu! meu cel mai semeț, — dar cărturar neștiutor de carte sînt ca un nobil fruct și pădureț.

Acum vin alții-n urmă cu finețuri și-alesături cum nu s-a mai văzut. Noi (eu cu mine, deci) topiți în cețuri rămînem participii trecut.

Noi (eu cu mine, deci) sîntem o vară tîrzie ce-a pălit și-a ruginit. Sînt cel mai rătăcit poet din țară, — Nu-n ani ci-n vîrsta mea m-am rătăcit.

Cîteva păreri

Există și persistă, în ce privește romanul, anumite prejudecăți, un conservatorism deghizat. S-a afirmat și se afirmă astfel, de pe pozițiile neimplinirilor proprii sau de pe pozițiile unor adversități neliterare, că nu are rost să se scrie roman despre evenimente și împrejurări depășite din punct de vedere istoric, care pot fi cunoscute pe alte căi — din documente de epocă, din cărți de istorie etc. Romanele acestea, se spune și se repetă, de pe pozițiile menționate mai sus, sint „romane istorice”, sint simple ilustrări ale unor împrejurări pe care cititorul le cunoaște bine, din alte surse, sau, dacă nu le-a cunoscut pînă acum, le va cunoaște de acum încolo, dar nu din (și prin) literatură, ci altfel, nu se știe însă cum.

Opinia aceasta, nuanțată dar și blindată de obtuzități, am întîlnit-o pentru prima dată prin anii 1966—1967, într-o vreme cînd literatura începuse să se nutrească altcum din viață. Atunci se spunea, direct și răspicat, să nu se facă „procesul trecutului”, să se scrie numai și numai despre prezent, să nu ne mai preocupăm de ceea ce a fost (ce-a fost s-a dus, se știe, iar voi, scriitorii, trebuie să vă preocupați de ceea ce este și de ceea ce va fi). Acum se susține același lucru, de pe poziții ceva mai elevate (ca pretenție, fiindcă în realitate...). Ni se spune, adică, opiniile aparținînd de data aceasta unor scriitori, nu îndrumătorilor, că nu are rost să se scrie cărți despre trecut, trecutul fiind clarificat definitiv, cărților de acest fel nerevenindu-le alt rol, după unii pseudo-esteți, decît acela, desuet și degradant, susțin dumnealor, de a face propagandă, de a ilustra „niște evenimente”, ele nefiind literatură etc., etc.

Greșeala e mai mult decît evidentă, oricîte delimitări s-ar admite: o temă, se știe, nu sfințește o carte, dar nici cîrtilă conservatoare nu poate naște emulație creatoare; evenimentele și împrejurările unor perioade istorice nu nasc, singure, literatură, dar nici fără ele și în afara lor nu se poate face literatură, omul aflîndu-se întotdeauna în centrul acestor evenimente și împrejurări, omul de azi dar și cel de ieri și de alaltăieri, nevoia lui de clarificare, setea lui de cunoaștere și de înțelegere fiind mai mari decît se poate bănui, amănunt fără de care literatura devine, orice „sprijin teoretic” ar avea, nonliteratură.

Greșeala rezidă, de fapt, în reactualizarea vechii lozinci: nu are rost să „facem proces” trecutului. Nu are rost, într-adevăr, să se facă proces nici unui trecut, fie el mai îndepărtat sau mai apropiat. Dar literatura, romanul, în speță, nu face procese nimănui, nu arată cu degetul, cum cred fanaticii de profesie (care extind judecățile proprii și felul lor propriu de a fi asupra întregii lumi). Romanul relevă destine, se ocupă de ceea ce nu poate intra în nici un document, de ceea ce rămîne ascuns istoriei, oricît ar fi ea de cuprinzătoare. Romanul vorbește cititorului prin eroii lui, prin întrebările pe care le pune, prin relevarea unor sensuri noi și nerelevate încă de nimeni, prin ceea ce desparte literatura, literatura bună, desigur, de istorie.

E ciț se poate de clar, de pildă, că Tolstoi nu se ocupă în „Război și pace” de războiul din 1812. El se ocupă, în principal, de Andrei Bolkonschi, de Pierre Bezuhov, de Natalia Rostova, de Platon Karataev și de alții și alții alți eroi, de care nu s-a ocupat nici un tratat de istorie. Evenimentul istoric ca atare, războiul din 1812, era cunoscut și clarificat (în sensul dat clarificărilor de unii circotași literari contemporani), dar asta nu înseamnă că Tolstoi a greșit scriind despre ceea ce se cunoștea demult, repetînd ceea ce se știa. Dimpotrivă, a relevat ceea ce nu se știa dar se bănuia, adîncind și consolidînd cunoașterea de sine a propriului său popor.

Aceleași lucruri pot fi spuse și despre Rebreanu și despre romanul său „Răscoala”, carte care „se ocupă” de răscoala

din 1907. Exemplul acesta este și mai semnificativ, eroul principal al romanului lui Rebreanu fiind întreaga țărăniime, destinele individuale fiind dominate de aceeași răbufnire implacabilă și tragică, a răscoalei țărănești. Mai e nevoie, oare, să spun că răscoala era cunoscută destul de bine, din punct de vedere istoric, la ora cînd își scria Rebreanu inegalabilul său roman? Și că după aceea au continuat să apară documente și mărturii referitoare la tragicul eveniment, fără a anula puterea de iradiere a construcției rebreniene.

Noțiunea de „roman total” revine în actualitate, după ce s-a mai primenit și nuanțat, fără a se despărți însă de morgană „totalitară” a dogmatismului. În sensul acesta vorbeam, în cadrul unei discuții consacrate romanului, de „totalitarismul unei dogme care nu avea nimic de-a face cu literatura”, referindu-mă la vremea cînd se scriau „romane totale”, romane care „rezolvau” cîte-o problemă socială și politică (problema colectivizării, problema „eroului pozitiv” etc.). Dar iată că cineva, vroidînd să mă combată, mă răstălmăcește mai întîi (ca să-i fie munca mai ușoară), înlocuind dogma de care vorbeam eu cu critica literară, pronunțînd cuvîntul de care avea nevoie: eroare, ducîndu-și pe urmă „demonstratia pînă la capăt”, pleidînd, în speță, pentru „romanul total”, care ar fi și al „individului” dar și al istoriei (pe care nu „o mai fletează”), care pune „în centrul analizei existența individului și valorile lui fundamentale”.

Definiția e șchioapă, dar nu pentru că subtilul meu preopinat (numele nu interesează, pentru că nici numele meu nu a interesat) nu ar fi în stare să încropească o definiție, ci pentru că nu are nici un suport real, pentru că nu se bizuie pe fapte (artistice, desigur), pentru că „teoreticianul” nostru vrea cu orice preț să racordeze la o realitate nouă și diversă o modalitate veche și cam desuetă de a aborda, prin catalogare, prin fixarea de „norme definitive”, problemele mereu noi ale creației.

Ar însemna, dacă ar fi să ne luăm după „definiția” de mai sus, că mai toate romanele care s-au scris și se scriu în lume sint „romane totale”, iar cele care nu sint „totale” sint, probabil, „parțiale” sau „intermediare”, cum ar fi, să zicem, piinea: neagră, albă sau intermediară.

Romanul politic se află, după opinia mea, la un fel de răs_pîntie. Situația aceasta, nouă dar și firească, inevitabilă, în orice caz, este rezultatul izbinzilor indiscutabile pe care le-a obținut această formulă narativă. De aici decurge pericolul repetării și al devitalizării. Noțiunea, ca atare, s-a lărgit și se lărgeste mereu, trecînd prin încercările prin care a trecut altădată, pe „vremea abisalului”, cînd se spunea că orice scriere este socială, deoarece este săvîrșită de către un om. Acum este supusă extensiunii și pulverizării noțiunea amintită, de roman politic, care nu trebuie să capete un caracter rigid și definitiv, rămîind, așadar, deschisă nuanțărilor și îmbogățirilor reale, de substanță, care trebuie ferită, în același timp, de asaltul mărunțitor al imitației, care poate căpăta caracterul „bătăios” al unor „replici artistice” sau poate lua forma mai pretentioasă a unor inovații, ducînd în ultimă analiză la același rezultat, înăbușînd orice posibilitate de desfășurare creatoare, înlocuind autenticitatea și unicitatea cu seria banalizatoare.

Interesant e de observat, în legătură cu această problemă, că chiar cei ce nu agreau deloc, acum zece sau cincisprezece ani, literatura politică, cheltuiindu-și strădanile în alte direcții, au îmbrățișat ceea ce combăteau cu vehemență atunci, devenind adepții și apărătorii literaturii menționate. Revizuirile acestea nu sint rele, în măsura în care reflectă o restructurare reală a preferințelor și

gîndirii proprii, în măsura în care nu sint reflexul unui nou fel de conjuncturalism, mai nuanțat și mai divers, cum îmi îngăduiam să spun cîndva, conjuncturalism totuși, avînd deci aceeași „funcții sociale”: de a păstra niște poziții mai avantajoase pentru niște „teoreticieni” care ziceau ieri una, fumînd astăzi alta, cu aceeași dezinvoltură.

În ce privește romanul politic, aș mai spune că modalitatea nu aparține nimănui, e la îndemîna tuturor, cerînd, tocmai de aceea, noi și reale concretizări artistice, o aprofundare filozofică a problematicei prin care s-a născut și s-a impus, o aducere „la zi” (dar nu în sens strict, calendaristic) a frământărilor și dilemelor ce stau pe umerii omului de azi, contemporaneitatea fiind condiția principală și esențială a înfloririi romanului politic românesc.

Există, pe de altă parte, impresia, sau părerea, sau chiar convingerea, că literatura de tip livresc este superioară literaturii care se nutrește din viață, care n-ar fi, chipurile, atît de elaborată, n-ar avea acces la ideile etc., etc. Și aici cred că se ascunde o mică și interesantă (și folositoare, pentru unii) eroare. Pentru că o modalitate, în sine, nu e superioară cu nimic alteia. Pentru că pretențiile, singure, nu nasc direcții noi în literatură (pretențiile sau dorințele unuia sau ale altuia). Iar afinitățile artistice nu au nimic de-a face cu județul din care vin „componentii” unei „să-i zicem (cu indulgență), direcții literare. Așa ceva se întimpla în armată, mai demult, cînd se chemau soldații între ei cu „măi județ”, simtîndu-se mai apropiați, deoarece erau de pe aceeași meleaguri. Era altceva, bineînțeles, dar și „coagularile literare” pe baze județene (sau municipale) sint altceva, față de adevăratele afinități creatoare, care decurg din opere, din ceea ce au dat efectiv la iveală scriitorii care alcătuiesc o direcție literară reală.

Într-o anumită vreme, nu prea îndepărtată, unii sustineau că angajarea și implicarea depreciază talentul, nu pot duce la închegarea unei opere literare autentice. Prejudecata, pentru că de așa ceva e vorba (e vorba, de fapt, de inversarea unor date esențiale, fiindcă nu angajarea și implicarea compromitează talentul, ci lipsa talentului le submina pe cele dintîi), mai stăruie și acum pe ici, pe colo, hrînînd și menținînd în viață conjuncturalismul de un anumit tip, care poate fi numit (tot așa, cu indulgență) „estetizant”. Pentru că și scriitorul (sau artistul) care se învâlăie în „măntia independenței” și a „indiferenței” a trăit și trăiește în „penumbra conjuncturilor”, neputîndu-se defini decît în raport cu aceste conjuncturi, care îl ajută să fie ceea ce nu este. Dincolo de atitudinile acestea, aparent olimpice, aparent estezizante sau „puriste”, stă de obicei impostura. Și nu dincolo, de fapt, ci chiar înlăuntrul lor. Fiindcă între conjuncturalistii de acest fel și predecesorii lor proletcultiști, care se hrăneau cu lozinci, nu este nici o deosebire. Sau, dacă este totuși una, ea nu ține de esență, ci de aparență.

Adevărul e că scrisul nu te mulțumește niciodată. O carte „încheiată” cere alta, mai frumoasă, mai cuprinzătoare, iar gîndul că nu vei trăi cît trebuie, ca să spui tot ce ai de spus, să construiești cît ai vrea și ai putea, devine obsesie uneori, chinîndu-te mai mult și mai adînc decît toate neînțelegerile, decît toate boicoturile, care sint „floare la ureche” pe lingă un asemenea gînd cutremurător și inevitabil. Dar după aceea „uîți” și te întorci liniștit către pagina albă, invidiindu-i totuși (în subsidiar) pe fericirii care au trecut și trec cu fruntea sus prin mlaștina obtuzității.

ION LÂNCRANJAN

O carte binevenită

Problema echilibrului moral este poate cea mai însemnată în lumea modernă, în care mai fiecare este supus stresului și unor condiții de viață mereu mai dificile. Dintre tratatele de medicină, foarte căutate de media cititorilor sint cele ce propun o serie de fișe ilustrative, dintr-o vastă experiență psihopatologică. Este cazul cărții profesorului doctor Karl Leonhard, directorul clinicii de psihiatrie și neurologie a Universității Humboldt din Berlin, **Personalități accentuate în viață și în literatură**, în excelenta versiune a d-rului Virgil Sorin și a Marioarei Zoltan, după ediția a II-a, revăzută și îmbogățită (Editura științifică și enciclopedică, București, 1979).

În prima parte, savantul autor ne expune, după comportările unui mare număr de pacienți examinați, o nouă tipologie, cu o terminologie de specialitate, în care firea umană este rînd pe rînd demonstrativă, hiperexactă, hiperperseverentă, nestăpînită, hipertimică (veselă, optimistă), distimică (tristă, depresivă), labilă (alternativ veselă și tristă), exaltată, anxioasă, emotivă, extravertită sau introvertită. Lipsit de vederi unilaterale, autorul prezintă exemple frecvente de „combinații ale trăsăturilor de caracter și temperament accentuate”.

Deosebit de interesantă pentru amatorii de beletristică este secțiunea secundă a cărții, consacrată firii omenești în literatură. O personalitate demonstrativă este teatrul împărat roman Nero din **Quo vadis** de romancierul polonez H. Stenkiwicz, carte foarte citită de generația noastră. Hiperexact apare Cervenkov din **Moartea unui funcționar** de Cehov. Marele dramaturg german Kleist ne-a dat cu Michael Kohlhaas o personalitate hiperperseverentă și cu Prințul de Homburg un mare exaltat. Dostoevski ilustrează în **Crimă și pedeapsă** cu Sonia o fire emotivă, cu Razumihin una labil-afectivă și cu căpitanul Snehireov, una demonstrativ exaltată. Din **Idiotul** aceluiași autor, Rogozin e un hiperperseverent-nestăpînit, Nastasia o exaltată, iar prințul Mișkin, eroul titular, bunătaiea totală. În teatrul lui Shakespeare, Coriolan este o personalitate nestăpînită în ură, Romeo, un exaltat afectiv, iar Falstaff, un hipertimic demonstrativ. Don Quijote este un mare introvertit, stăpînit de o imaginație fără friu, iar la antipodul său, Sancho Panza, un tot atît de caracteristic extravertit, cu percepția normală a lucrurilor. Ceilalți scriitori, în ale căror opere sint atent analizate o serie bogată de „personalități accentuate”, sint, în ordinea alfabetică: Aristofan, Balzac, Byron, Calderon, Corneille, Dumas-tatăl, Eschil, Euripide, Flaubert, Goethe, Gogol, Goldoni, Gottlieb, Grillbarzer, Hebbel, Holderlin, Hugo, Ibsen, Keller, Lessing, Lope de Vega, Otto Ludwig, Heinrich și Thomas Mann, Maupassant, Molière, Musil, Jean-Paul (Richard), Plaut, Raabe, Racine, Rosegger, Sofocle, Stendhal, Strindberg, Tolstoi, Turgheniev, Vigny, Voltaire și Zola.

O întregă galerie umană, în care sint dissociate personalitățile accentuate de figurile tipice, care reprezintă o singură trăsătură psihologică, ne poartă prin istoria literară universală din toate timpurile, pînă în pragul zilelor noastre, de la tragicul greci și Aristofan, pînă la frații Mann, ca o impresionantă suită de eroi, al căror număr, la Dostoevski numai, atinge cifra de treizeci!

Un singur scriitor, în loc să figureze în secția rezervată literaturii, ilustrează clinica partea întîi a lucrării ca un caz de isterie și de bogată fantezie. Este vorba de germanul Karl May, autorul simpaticului erou piele-roșie, Winnetou, din lecturile noastre de adolescență. Omul ne e înfățișat ca un odios impostor, mincinos patologic. I-a lipsit ca să creeze opere majore, ne spune d-rul Leonhard, „o excesivă sensibilitate afectivă”. Cu un talent literar superior, credem, s-ar fi descurcat și în lipsa acestui factor!

Despre fenomenul dragostei, transformată în ură, sub imperiul geloziei, la Othello al lui Shakespeare, la Gerosam din **Zafre** de Voltaire și Rogozin din **Idiotul** de Dostoevski, aș observa că îl inaugurează impresionant cuvntul latin Catullus, cu faimoasele-i cuvinte „odi et amo” (urăsc și iubesc) stîrnite de ușurătatea iubitei lui, Clodia.

Nosofobia (teama de a fi bolnav), invenținată cu ipohondria, a fost genial tratată de Molière în **Bolnavul inchipuit**. Contemporanii noștri, care consumă mai multe doctorii decît piine, sint urmașii lui Argan, eroul titular al comediei.

Savantul autor preconizează „unitatea personalității” în literatura de imaginație (nuvelă, roman și teatru). Din păcate, literatura zilei ne prezintă mai adesea dezagregarea morală a indivizilor, iar în locul interconexiunilor mai precise în acțiune, absurdul. Să fie așadar adevărat că mai toți modernii, sint noul val de cîntec al autorului? Dacă este așa, o a treia ediție, mult așteptată, s-ar impune urgent. Nu-i așa, tovarășe doctor Virgil Sorin?

ȘERBAN CIOCULESCU

EXPERIENȚA CRITICULUI

Orice discuție asupra condiției criticului începe azi de la numărul de cărți citite. Criticul apare astfel ca o uriașă mașinărie de citit cărți, un soi de automat în care se introduce opera proaspătă pentru a rezulta, la sfîrșit de proces complicat și ascuns, cronica literară săptămînală sau lunară. Evident, rolul lecturii în condiția criticului autentic nu poate fi negat de nimeni. Experiența cărților conferă criticului nu numai cunoștințele necesare studiilor de literatură comparată și evidențierii unei priceperi, cum s-ar putea crede, ci și o atitudine necesară: cea a omului care a citit toate cărțile și, în consecință, nu leșină la apariția pe piață și în vizorul criticilor literare a unei noi cărți. Distanța care separă debutantul stînjînit de criticul matur, maestru al meseriei, e distanța de la entuziasmul care sufocă la entuziasmul căruia luciditatea i-a pus surdina. Cel ce a citit toate cărțile, criticul matur, iubind literatura, dar iubind-o bărbătește, adică fără istericale tipografice, știe, față în față cu o recentă capodoperă, că nu e nici prima și nici ultima în ordinea istoriei literare. Cu această știință sau mai degrabă conștiință, rod al vastei experiențe de lectură, criticul matur găsește țări

de a scrie tăcut despre cartea care-l entuziasmează, spunînd lucruri mari fără gesturi patetice.

A rămîne însă în cazul criticii la experiența cărților — și mai ales a cărților de literatură — înseamnă a reduce rolul criticului la descoperirea și evidențierea tehnicilor literare, la dezbaterea operii în sine. Ca și în cazul artistului, experiența de viață, înțeleasă în cercuri largi, incluzînd deci și sferele mature ale experienței politice, filozofice, intră necesarmente în orice discuție asupra condiției criticului autentic. Componentă, alături de experiența lecturii, a personalității criticului, experiența de viață e cerută, în cazul prozei îndeosebi, de raporturile cu viața ale literaturii. Oricît de sofisticate ar fi tehnicile romanești moderne, ele n-au și nu pot avea puterea de a rupe proza (autentică, evident) de viață. În consecință, oricît de sofisticată din punct de vedere al formulei ar fi o operă literară, comparația cu adevărul vieții — de la adevărul psihologic pînă la cel politic — se impune. În consecință, oricît de depărtat de viață s-ar pretinde un roman, față în față cu el criticul are nevoie și de experiența vieții. Dar nu numai atît. Ca și în cazul experienței de lectură, experiența de viață e absolut necesară criticului nu numai pentru a compara propriile sale adevăruri de viață cu cele avansate de autor, nu numai

pentru a raporta arta autorului la arta marului autor care e viața, dar și pentru a avea, față în față cu opera literară, o atitudine: a criticului matur, care consideră literatura, în raport cu viața, ca situația fiind într-un plan secund. Distanța care separă un debutant de un critic matur e distanța care separă entuziasmul copilăros în fața literaturii de melancolia născută din conștiința că toate dramele din cărțile lumii, luată la un loc, nu fac, în puterea efectivului, cît o singură dramă trăită de critic în viața lui de zi cu zi.

Concluzionînd, se poate spune că actul critic repetă, la o anumită scară, actul vieții. Ca și în viață, în critica literară, marile iubiri față de o carte, față de literatură în general, nu aparțin celor care și spun această iubire în gura mare, celor care fac declarații de dragoste pătimașe pentru ca la prima confruntare să se răcească rapid și iremediabil. Ele aparțin celor care iubesc cu luciditate, care nu fac caz de această iubire, pentru că ea este concluzia unei vaste, profunde și uneori dramatice experiențe de lectură și de viață. Ca și în viață, în critica literară, marile sentimente aparțin bărbăților și nu adolescenților.

ION CRISTOIU

Din nou despre

DIVERTISMENTUL PE LITORAL (II)

Voie bună la „Rapsodia“

Pare normal ca la restaurantul „Rapsodia“ din Eforie Nord, restaurant cu o mare grădină de vară, să cînte o formație de muzică populară românească. Așa și stau lucrurile. Am întrebat, cine cîntă la restaurantul „Rapsodia“? Am întrebat nu pe consumatori ci pe responsabilul unității și pe cîțiva ospătari. Nimeni nu a știut să-mi dea un răspuns exact. O formație care cîntă într-un local devine pe bună dreptate un element component al localului respectiv. Faptul că nimeni din personalul localului nu știe exact cine cîntă, denotă un singur lucru: dezinteresul celor puși să urmărească bunul mers al activității restaurantului „Rapsodia“.

— Cum vă numiți? I-am întrebat pe tînărul care s-a recomandat drept seful formației.

— Nelu Spinu. Este o formație tînără, iar nu demult a căpătat și un nume. Ea se numește formația „Voie bună“. La ora actuală formația este completă și cîntăm de toate.

— Adică ce?

— Păi, și muzică populară și muzică ușoară, române și muzică de cafe-concert. La începutul programului, ca să vină lumea, cîntăm melodii de cafe-concert, în care mai introducem și cîteva cîntece populare. Știți ce frumos iese! Noi le-am denumit cîntece de ascultare.

— Cîntece de ascultare?

— Da. Ne iese foarte bine și **Singe vienez** și **Laoul lebedelor**. Apoi trecem și cîntăm la acordeon române: **Îți mai aduci aminte, doamnă**, **Mindra mea de altădată** și multe altele. Tot în repertoriul nostru, cum este și normal, avem și cîntece populare. Din toate zonele țării. Cunoaștem multe și foarte frumoase. În cele patru ore de concert putem să abordăm toate stilurile muzicii. Băieții sînt foarte buni și talentați. În acest sens am adus și cîteva îmbunătățiri substanțiale din punct de vedere al orchestrei.

— Despre ce este vorba?

— Fiindcă nouă ne place, cum ați observat și din repertoriul nostru, atât muzica populară cit și cea ușoară și cea clasică, orchestra a suferit tot felul de îmbunătățiri. Astfel, la noi a dispărut tambalul. În locul lui a apărut o chitară. În loc de contrabas avem o chitară bas, iar în locul fluterelor avem un flaut.

— Cine sînt cei care cîntă?

— Să încep cu mine. V-am spus cum

mă cheamă. Sînt de profesie instalator la aeroportul Mihail Kogălniceanu din Constanța. Eu sînt solistul vocal. Cînt și la acordeon.

— V-am văzut cîntînd la chitară. Ce-i drept, nu se auzea.

— Știu acest lucru, dar cîntînd muzică populară și avînd în același timp și chitara în mină se creează un decor frumos. Ce dacă ea nu se aude? Important, după părerea mea, este să faci frumos. Cel care mai cîntă muzică ușoară și eu îl ajut cu vocea se numește Nicu Dulău. Cîntă și la chitară. Este de profesie strungar la Chimex. Ionel Anghel acum n-are serviciu, dar a predat lecții de acordeon. Acum cîntă la noi. Tobosarul formației este Costel Mocanu. Este lăcătuș mecanic la I.M.A.I.A. Pe organist nu știu exact cum îl cheamă. Cîntă cu noi de cîteva zile. Parcă Chiriac. O să vă spun precis ceva mai tîrziu. Mai cîntă cu noi și un puști. A terminat nu demult liceul. Cel de muzică mi se pare. Cîntă la flaut și la mai multe instrumente. Se numește Mihai Bobaru. Cam așa ceva.

— Sînt cam multe semne de întrebare în formația dumneavoastră. Sînteti de acord?

— Da și nu. Noi înții ne împrietenim și apoi cerem relații. Așa stau lucrurile.

Exact așa stau lucrurile, cu formația de muzică populară „Voie bună“ ce cîntă la restaurantul „Rapsodia“ din Eforie Nord. Dar, în repertoriul formației, cei care l-au avizat, pe lângă faptul că nu se semnează, au tăiat tocmai cîntecele de voie bună. Pesemne erau prea multe. Desigur, de parte de noi este intenția de a critica formațiile de amatori, formații care în timpul liber cîntă și dansează dar este, după părerea noastră, aproape imposibil ca niște muncitori care lucrează o zi în treagă într-o fabrică, să parcurgă zeci de kilometri și să cînte în tot felul de restaurante, și cum spunea Nelu Spinu, așa, de amorul artei. Cine poate crede? Un singur lucru este foarte clar și se desprinde din discuția purtată: cei care avizează asemenea zise formații, cu un asemenea repertoriu nu se fac purtătorii unei arte autentice. Cîți din cei care au avizat un repertoriu mai verifică modul cum ei se respectă sau cum cîntă în ansamblu întreaga formație? Și conform celor spuse tot de seful formației, nimeni nu a mai venit pe la ei. De aceea într-o formație de acest gen, unii vin, alții pleacă, avînd ca tîntă un singur lucru: banii. Acolo unde se cîștigă mai mult și unde vadul este mai mare sînt și mai mulți amatori de cîștiguri imediate în urma unei arte care nici măcar nu există. În acest caz nu este vorba numai despre poluarea folclorului ci este vorba de afaceri grosolane pe spinarea lui.

menit pe scenă cu cîțiva actori. Astă seară este o situație destul de bună. Spectatorii, atrași de muzică, au intrat în grădina de vară din Eforie Nord și în timpul spectacolului. Dar au fost săli, ca spre exemplu cele din Techirghiol și Mangalia Sud, care erau mai mult goale. Toate acestea se datorează proastei organizări și insuficienței popularizării.

— Nu numai atât, ne spune Corneliu Stănciulea. Popularizarea o facem mai mult noi. Cu cîteva ore înainte de spectacol, în loc ca artiștii să se odihnească, se merge pe stradă astfel avînd loc așa numita paradă a portului popular. Strigăm și invităm lumea la spectacol, anunțînd locul și ora de începere. Pînă și afișele le-am lipit tot noi. Cred că nu s-a înțeles în totalitate ideea acestui festival care acum se află la a XV-a ediție. Eu, în mare, m-am ocupat de toate. Dar ca anul acesta nu am pățit niciodată. Ce să vă mai spun? Noi lipim afișe pe stradă și după cîteva ore ori le găsim rupte, ori înlocuite cu altele. Pe bună dreptate, o manifestare culturală trebuie să fie rentabilă. Dar în ce constă rentabilitatea dacă nu este popularizată, iar un spectacol al unor actori este susținut cu biletele vindute de noi, reprezentanții noștri fiind pur și simplu anulată dintr-un condei? Și cînd te gîndești că acest festival folcloric este singura manifestare de pe litoral, patronată de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste! Tocmai cei care ar trebui să ne ajute, ne pun bețe în roate. Mă refer aici la A.R.I.A. Tovarășul Sebastian Tașcă, reprezentantul acestei organizații pentru județul Constanța, nici măcar nu a luat legătura cu noi. Stația de amplificare o plătim tot noi diferiților negustori, cei care inchi-

riază stațiile cu ora. Astă-seară, cel închiriat de noi mi-a spus clar că dacă nu-i plătesc un spectacol în plus își ia totul și pleacă. Ce puteam să fac?

Am închis ochii, am făcut un fals și i-am plătit încă un spectacol. Pînă acum, din punct de vedere administrativ, activitatea grădinilor de vară pe litoral era coordonată de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste al județului Constanța. Acum, teatrul Fantasio din Constanța a preluat acest resort. Cu alte cuvinte, nu ai relații printre actori și cu conducerea teatrului se poate întimpla, cum a fost cazul și la Neptun, să se anuleze spectacolul. Și cînd te gîndești că este vorba de un festival folcloric! Sînt festivaluri internaționale din străinătate care pur și simplu nu se pot ține fără prezența unor formații românești, iar aici, pe litoral, nimeni nu-ți dă o mină de ajutor, nimeni nu se uită la tine. Și mai este un lucru. La tot felul de întîlniri și spectacole date pentru turiștii străini sînt prezenți tot felul de indivizi care nu au nici o treabă cu folclorul, începînd de la costumație pînă la cîntec. La ora actuală, pe litoral sînt cîteva formații care sînt coordonate de specialiști, sînt autentice, vin din niște zone folclorice cunoscute ale țării; ele de ce nu pot să apară în asemenea spectacole, ținînd cont că tot s-a făcut o asemenea deplasare? Cînd vii și propui un asemenea lucru toți îți întorc spatele.

Credem că măcar cu această ocazie necazurile prin care trece festivalul național de folclor de pe litoral să fie notate și rezolvate, iar partea a doua a lui să se încadreze în cotele unui veritabil festival de folclor.

Mușchetari pe triciclete

Iată-ne găsînd un loc la Grădina de vară a stațiunii Eforie Sud. Urmărim spectacolul **Cei trei mușchetari** al Teatrului tineretului din Piatra Neamț, după Alexandre Dumas, o comedie muzicală de Pierre Jean Valentin care, împreună cu autorul versiunii românești și al textelor cîntecelor, Eduard Covali, iscălește și regia. Eliberat de unele constrîngerii, publicul la grădina fumează, urmărește ce se petrece pe scenă dar și cădere serii. O persoană care n-a mai găsit loc ne umple de coji de semințe. **Cei trei mușchetari** se arată a fi, și este, o parodie spumoasă a intrigilor politice împletite cu aventuri galante de la curtea lui Ludovic al XIII-lea. Toate întîmplările se circumscriu într-o lume a circului, cu iluzioniști și asistenți de iluzioniști, cu o imblinzitoare de serpi, cu un director al circului. Parodia se realizează mai ales în planul montării, cu bune efecte comice. Căi lui D'Artagnan precum și ai lui Athos, Porthos și Aramis sînt de fapt niște triciclete nechezînd, oamenii lui Richelieu (polițiști) umblă în bandă așînd misterul și minunile lanterne. Specificul epocii este cu bună știință evitat, acolo unde se poate el fiind înlocuit cu atribute ale zilei de azi. D'Artagnan sosește la Paris — orașul lumină — călare pe tricicleta sa, înarmat cu un aparat fotografic, trece în revistă Turnul Eiffel, Moulin Rouge. Sosec pe tricicletele lor cei trei mușchetari, prilejul unui număr muzical cam lipsit de antren, di-

rectorul circului, alb și mălăiet (Corneliu Dan Borcia), pocnește din bici, are de dat ordine în timp ce, spre indignarea sa, mușchetarii își ascut spadele pe roțile tricicletelor. Deși bogat ilustrat muzical (muzică bună) de către ilustrații compozitori Gunther Kuch și Vasile Spătărelu, spectacolul nu are dinamismul necesar, el a pierdut la această oră ritmul inițial pe care presupunem că trebuie să-l fi avut la începutul stagiunii trecute, cînd a fost pus în scenă. Cei trei mușchetari nu au întotdeauna aplombul necesar în ciuda unui temperamental actor care e Cornel Ni-coară, unele scene (de pildă, confruntarea mușchetarilor cu gîrzile cardinalului) se consumă leneș, netensionat. O bună apariție realizează Carmen Petrescu (regina). Plăcut, plin de culoare, înviorînd reprezentanția, jocul Virginiei Rogiu și imblinzitoarea de serpi) a convins. O prezență insolită în scenă — Traian Pârlog în rolul iluzionistului. Dar cel care a dat măsura tensiunii și a dezinvolurii cu care trebuie să se desfășoare de fapt întîmplările de pe scenă a fost Constantin Gheneșcu în rolul lui Buckingham. A jucat cu vervă, stăpînînd o largă claviatură a comicului, a fost acrobat și bun cîntăreț, dansator, amintindu-ne de nume ilustre ale comediei muzicale pe ecran. Oricum, am asistat la un spectacol ce apelează la mijloacele circului, pantomimei și dansului. Regretăm doar că nu l-am văzut mai demult.

Un festival fantomă

În perioada 14 iulie — 24 august, deci în plin sezon și pe o perioadă destul de lungă, pe litoral are loc a XV-a ediție a festivalului folcloric susținut de formații artistice de amatori din cîteva județe ale țării. Despre acest lucru am aflat cu totul întîmplător la o emisiune de la postul de Radio Vacanța. În stațiunile litorale, cîteva afișe lipite discret, prin locuri dosnice, nu numai că nu indică exact ora de desfășurare a spectacolelor, dar nu arată nici locul unde acestea se țin. Consultînd, pînă la urmă, un afiș în fața căruia îți trebuie răbdare și pricepere să extragi din tot felul de țabele informația necesară, îți pui, de la început, o întrebare al cărei răspuns nu l-am putut afla nici noi: dacă este vorba de un festival național, dacă el are rolul de a aduce din diferite zone ale țării ambasadori ai cîntecului și ai dansului popular, de ce la actualul festival sînt prezente doar 12 județe ale țării? Ce condiții sau ce fel de relații au avut cei care au venit pe litoral? Dacă se invocă motivul drumului și implicit cel al distanței, de ce în prezentul festival nu se află formații din Dobrogea, Tulcea, Galați și Brăila — zone apropiate litoralului. Deoarece cînd apar aceste rînduri festivalul e în plină desfășurare, asteptăm din partea organizatorilor nu numai un răspuns la aceste întrebări, dar și luarea de măsuri pentru bunul lui mers pe mai departe. Ca să se înțeleagă despre ce este vorba o să descriem succint cîteva din păreri și observațiile celor care răspund de programarea spectacolelor.

Duminică, 20 iulie. Aflăm cu multă greutate, cum am mai spus, de locul de desfășurare a spectacolului și de ora lui de începere. Grădina de vară din Eforie Nord e mai mult de jumătate goală. Cei care încep reprezentanții sînt cei din județul Bihor, mai precis — cum aveam să aflăm — ansamblul „Nuntași Bihorului“ al Casei de cultură a sindicatelor din Oradea. În lipsa decorului cîteva fete tinere, care nici măcar nu dansează sau cîntă, se mișcă la întîmplare. Cei doi prezentatori, de o parte și de cealaltă a scenei, se rup de spectacolul în sine, devenînd

mai curînd niște prezentatori de discotecă. La prima vedere, din lipsa unor difuzoare și a unei stații de sonorizare adecvată cu un specialist al cîntecului popular, ai impresia că muzica este subordonată dansului. Punctul culminant însă îl ating dansatorii, care, în timp ce dansează, își pierd pe jos pachetele de țigări. Prima parte a spectacolului, care ține peste 50 de minute, pare o reprezentare de discotecă a muzicii populare. În partea a doua vedem formația „Salba Prahovei“. Programul prezentat este unitar, bine pus la punct, fără improvizații. Ca dovadă a celor afirmate de noi este faptul că în tot acest timp blitz-urile aparatelor de fotografiat ale turiștilor n-au stat nici o clipă. După terminarea spectacolului am căutat să stăm de vorbă cu cîteva dintre organizatorii. Pe cei care trebuiau să conducă și evident să răspundă de desfășurarea spectacolelor, nu i-am găsit. Am stat în schimb de vorbă cu Ioan Tănăsescu, de la Consiliul General al Sindicatelor, și cu Cornel Stănciulea de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste din București, care se zbat, cum se spune popular, ca peștele pe uscat, ca acest festival, inițiat cu cincisprezece ani în urmă, să nu moară. Ne-am notat cîteva din necazurile și greutățile prin care trece actuala ediție.

— După cum vedeți, ne spune Ioan Tănăsescu, biletele care se vînd sînt de la A.R.I.A. și costă 15 lei. Dar A.R.I.A. nu știe decît să ne ia banii. Nu ne ajută în nici un fel. Nu numai stația de amplificare lipsește, dar nu dispunem nici de clasicele reflectoare. Pe lângă toate acestea cei din Constanța, adică cei de la Consiliul Sindicatelor și cei de la Consiliul Culturii — nici măcar nu binevoiesc să ne întrebă cîte ceva, dar să mai vină din cînd în cînd la cîte un spectacol. Pur și simplu sîntem de capul nostru. Pentru faptul că nu s-a renunțat la o șușă a unor actori în stațiunea Neptun, spectacolul nostru nu a mai avut loc. S-au vîndut bilete, s-a știut că în seara respectivă este un spectacol folcloric, iar cînd a venit lumea s-au po-

Între două ape

O nostalgică amintire ne-a abătut pașii prin Eforie Sud. Dramaticile oscilări între efectele terapeutice ale Techirghiolului și valurile mării îl pot face pe om să eșueze între cele două ape, adică într-un local de alimentație publică sau ceva asemănător. Ieșim din restaurantul central (auto-servire), de acolo unde cei care nu pot rupe carnea cu mina și cu dinții pot primi un cuțit contra unei garanții de 20 lei. Ieșim în stradă cu precauția omului care nu vrea să alunece pe resturi de salată și respirăm ușurați. De vizavi Disco-barul **Intim** ne atrage atenția printr-o muzică ai cărei decibeli estompează urfutul traficului de mașini. Afară, o reclamă viu colorată cheamă amatorii explicînd cam despre ce poate fi vorba înăuntru. La bar, Maria Gori, soția barmanului șef, Ilie Gori. În rafturi, multiplicare de oglinzi, sticle cu whisky, campari, dubonnet, coniac, cocteiluri. Pătrundem în „intimitatea“ localului. O orgă de lumini funcționează non-stop. Mese joase, taburete moi, tapițate. În salonul japonez — nimeni; în salonul egiptean — nimeni; în salonul indian — nimeni. Un accentuat miros de stătut. Pe peretele ultimului salon, tronează Buddha. Aceași stranie pustietate, aceeași senzație că ți se poate întimpla ceva neplăcut, ca acum trei ani cînd mai vizitasem acest local. „Nu prea sînt clienți“ — ne adresăm barmanului Maria Gori. „Nu, nu sînt clienți, după cum ve-

deți“ — ne răspunde ea liniștită, ca și cum treburile așa și trebuie să meargă, strună. „Dar aceasta e o stare care se perpetuează de ani de zile“, replicăm noi. „Da, de ani de zile, și nu știm nici noi din ce cauză. Frumos este? E! Băuțuri sînt? Sînt! Dar nu vin clienții!“ Cum stați atunci cu rentabilitatea, cu eficiența acestui local? Desigur că aveți și dumneavoastră un plan care trebuie îndeplinit. „Avem un plan de 100.000 pe trimestru dar nu-l îndeplinim. Dacă realizăm 1.000—1.500 lei pe zi. Doar cînd avem țigări, realizăm chiar și 5—6 mii lei pe zi!“ „Atunci de ce nu vă transformați într-o tutungerie eficientă?“

Mai privim, mai adăstăm. Vin niște tineri și întrebă: „Țigări aveți?“ „N-avem“. Discoteca își face numărul ei de discotecă — muzica bubuie, luminile multicolore se aprînd și se sting. Bani cheltuiți pentru întreținerea unei firme ce nu aduce nici un profit.

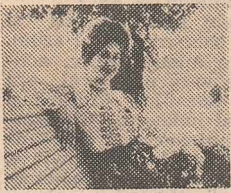
Noi am fi contribuit la realizarea planului, dar cum n-am găsit și o altă tovărășie, am plecat.

Probabil că pe același loc, o mercerie cu muzică disco și alte răcoritoare ar aduce onorabili clienți.

Grupaj realizat de
GEORGE ARION, ADI CUSIN
și SORIN POSTOLACHE ■

3 CÎNTĂREȚI DIN MEHEDINȚI

„Imi doresc să nu-i dezamăgesc pe cei care iubesc cîntecul curat”

— Angelica Stoican, în tot municipiul Drobeta-Turnu Severin am întâlnit așise cu numele și cu fotografia dumneavoastră. Localnicii spun că atunci cînd sînteți

prezentă într-un spectacol săliile sînt arhipe vine la oraș de undeva din munte, mai precis din Prejna. În aceea zonă dialectul este bănățean, dar melodiile de joc sînt tipice Gorjului. Mă consider, din acest punct de vedere, o norocoasă. De ce? Fiindcă în această parte cîntecul popular curge exact ca izvoarele Cernel, se păstrează intactă, adică nepoluată, întreaga zestre folclorică. Nu m-am gândit niciodată că voi deveni o cîntăreță consacrată de muzică populară — fiindcă la noi toată lumea cîntă. Cîntă de bucurie, cîntă de suferință, cîntă la muncă, cîntă cînd este sărbătoare. Cîntecul pare că se confundă cu inima fiecărui muntean de la mine de acasă. O vreme am fost învățătoare la mine în sat. Pe elevii mei, pe lingă faptul că l-am inițiat în dezlegarea tainelor abecedarului, am căutat să-i învăț să dezlege și tainele cîntecului, căci numai astfel se poate dezlega sufletul, inima românului. Consider că am avut o mare șansă. Mulți dintre elevii mei de atunci, pe lingă faptul că iubesc și știu să prefăcască cîntecul popular, au ajuns să cînte alături de mine pe scenă, au ajuns să împartă cu mine același spațiu al afiselor.

— Totul începe și se continuă în Mehedinți. Cu o singură deosebire. Cîntecul vine la oraș de undeva din munte, mai precis din Prejna. În aceea zonă dialectul este bănățean, dar melodiile de joc sînt tipice Gorjului. Mă consider, din acest punct de vedere, o norocoasă. De ce? Fiindcă în această parte cîntecul popular curge exact ca izvoarele Cernel, se păstrează intactă, adică nepoluată, întreaga zestre folclorică. Nu m-am gândit niciodată că voi deveni o cîntăreță consacrată de muzică populară — fiindcă la noi toată lumea cîntă. Cîntă de bucurie, cîntă de suferință, cîntă la muncă, cîntă cînd este sărbătoare. Cîntecul pare că se confundă cu inima fiecărui muntean de la mine de acasă. O vreme am fost învățătoare la mine în sat. Pe elevii mei, pe lingă faptul că l-am inițiat în dezlegarea tainelor abecedarului, am căutat să-i învăț să dezlege și tainele cîntecului, căci numai astfel se poate dezlega sufletul, inima românului. Consider că am avut o mare șansă. Mulți dintre elevii mei de atunci, pe lingă faptul că iubesc și știu să prefăcască cîntecul popular, au ajuns să cînte alături de mine pe scenă, au ajuns să împartă cu mine același spațiu al afiselor.

— Care au fost concursurile și festivalurile ce au determinat ascensiunea dumneavoastră?
— Nu au fost multe. Doar trei examene de acest gen, iar lăsînd modestia la o parte, pe toate le-am luat cu nota maximă. Primul a fost concursul „Floarea din grădina”. Apoi, am fost laureata Festivalului național „Maria Tănase” în anul 1973, iar la festivalul „Cîntec nou în Mehedinți” am obținut tot primul loc. După aceea au urmat o serie de turnee și concerte în mai toate zonele țării cit și concerte în străinătate împreună cu ansamblul folcloric „Izvoarașul”.

— Cum trebuie să circule folclorul?
— Trebuie să existe, în primul rînd, o relație de mare colegialitate între cîntăreți. Se obișnuiește ca un cîntec de mare succes la public să fie preluat de o serie întreagă de interpreți. Impoționat cu tot felul de cuvinte, și deci el cîntă și mai ales se înrădăcează deformat și denaturat. Nu demult am ascultat un cîntec. El este foarte frumos și îl știu de la bătrîni. Refrenul sună așa: „Ochii mindrei sînt frumoși / Dar sînt și năbădăoși”. În prezent el cîntă astfel: „Sună, sună și răsună / Sună pietricica-n giră”. Poate pe viitor pietricica va ști să și zboare. Cîntecul de scriu, le învăț și le cînt așa cum le auz în locurile mele natale, filtrate prin sufletul celor de acolo.

— Cînd eram copil, imi amintesc, cîntam două versuri dintr-un cîntec. Mai tîrziu am auzit, la oraș, cîteva variante derivate din aceste versuri. Ani de zile am umbat pînă am găsit, după părerea specialiștilor, varianta inițială. Este așa de legat tot cîntecul că pot pune mina în foc că este vorba de prima lui formă. Pot să-l fredonez?
— Vă rog.

— „Mă trudesc neică de-un an / Să fac pelinul zahar / Din urit busuioc iar / Apa să curgă la jeal / Uritul nu-l mai faci floare / Apa curge tot la vale / Mă trudes neică de-o vreme / Să fac agurida miere / Și uritul pe plăcere / Să uit dragostele mele / Dar uritu-i tot urit / Nu-i mai faci mărgean la git / Nici busuioc înflorit...”. Vă place? Sfirșitul cîntecului preia cuvintele cu care începe.

— Cam tot ce am adunat prin grija directorului casei de creație a județului Mehedinți, Pavel Ciobanu, s-a materializat în trei volume de mari dimensiuni, **Plaiul Cloșani**, care reprezintă o amplă și autentică culegere de cîntec popular din partea de nord a județului Mehedinți. Personal, îi iubesc și îi apreciez pe toți cîntăreții de muzică populară. Dar a nu respecta repertoriul fiecărui cîntăreț în parte este, și o spun încă, o dată, o mare hoție, care nu face altceva decît să omorîze folclorul. Nu știu cum se gîndesc, la rîndul lor, marii interpreți ai cîntecului popular, dar un singur lucru nu imi este clar: de ce trebuie să existe o asemenea barieră între generații, stavilă confecționată numai din răutate și învidie? Cred că el, în primul rînd, ar fi cel care ar trebui să ne dea și multe sfaturi.

— Ce își dorește în continuare Angelica Stoican?

— Să nu-i dezamăgesc pe cei care iubesc și știu să aprecieze cîntecul curat și pe cei care m-au ajutat să cînt și în fața microfoanelor.

„Aș vrea ca premiile obținute să fie o dovadă a valorii”

— Mariana Drăguț, sînteți din Prejna și ați fost eleva Angelicai Stoican. Sînteți cea mai tînără cîntăreță de muzică populară din Mehedinți și totodată și premiata ultimei ediții a Festivalului național „Maria Tănase”. Ce a însemnat acest premiu în conturarea carierei dumneavoastră?

— Obținerea marelui premiu la festivalul „Maria Tănase” a însemnat recunoașterea mea ca interpretă a muzicii populare. Acest festival, prin amploarea pe care o are, mi se părea o culme pe care nu puteam să ajung. M-am prezentat numai la indemnul profesoarei mele. Concursul a fost exigent, iar faptul că m-am clasat pe primul loc, dintre cei peste 50 de participanți, nu face altceva decît să mă obișnuiască în munca mea.

— De cînd cîntați?

— Cînd eram mică, mică de tot, plecam de acasă cu noaptea-n cap, cu turmele de oi, la poalele muntelui. Acolo, ciobanii mă puneau să învăț cîntece, mă puneau să cînt. Sîmteam cum totul se transformă într-o imensă scenă și mă visam încă de pe atunci artistă. Apoi, anii au trecut iar de pe la opt ani nu m-am mai despărțit de scenă. Am cîntat pe scena casei de cultură din sat, iar apoi la Baia de Aramă, la liceu, în formația elevilor. Mai tîrziu am cîntat în formațiile profesionale „Izvoarașul” și „Danubius”. Au urmat o serie de concursuri, la toate am obținut cite un premiu. Primul a fost la Tîrgu Jiu, la festivalul „Jule, pe malul tău”, apoi la Orșova la concursul „Porțile de Fier, porți ale cîntecului popular românesc”, și la concursul „Cîntec nou în Mehedinți”. Ultimul, cum știți și dumneavoastră, la Festivalul național „Maria Tănase”.

— Mariana Drăguț, ce iubești în cîntec?

— Iubesc florile, copiii și omul frumos.

— Ce înțelegeți prin omul frumos?

— Omul curajos, cinstit și cel care își iubeste pămîntul natal. Acest om îl înțeleg în toate cîntecele noastre populare.

— Ce îți dorești?

— Să cînt. Să cînt tot timpul, să cînt toată viața. Doresc să nu-i dezamăgesc pe cei care m-au ajutat să ajung unde am ajuns, iar premiile pe care le-am obținut să fie o dovadă a valorii și nicicînd o întimplare.

„Visez să conduc o clasă de trompetă”

— Constantin Gherghina, cu o seară în urmă v-am văzut într-un spectacol la Drobeta-Turnu Severin. Intimpularea face ca acum să ne reîntîlim la Strehaia. Cit timp mai aveți pînă la spectacol, ce-ar fi să stăm de vorbă. Ce părere aveți?

— Aștept prima întrebare.

— De unde veniți și care este în continuare drumul dumneavoastră?

— În momentul de față vin de la Herculane. M-am stabilit acolo. Am renunțat pentru un moment sau poate pentru toată viața, nu m-am decis încă, la confortul și apartamentul Capitalei. Cînt la Casa de cultură din Băile Herculane unde mai dau cite un spectacol, două, pentru amatorii cîntecului popular, iar de aici zbor către toate locurile. Mi-am făcut, cum se spune, sediul general în Banat. Dar să nu credeți că am uitat de Mehedinți. Iată, acum stăm de vorbă pe teritoriul județului meu natal. Adevărul este că ne găsim numai la cîteva kilometri de Gornenții-Mehedințului, locul meu de naștere. Un alt motiv pentru care am renunțat la vîltoarea și la clocotul Bucureștiului este faptul că trompetei mele îi place aerul curat, aerul de munte. Și încă un lucru, care după părerea mea este cel mai esențial. De aici pot să-mi culeg și să-mi îmbunătățesc repertoriul. Aproape zilnic mă aflu în mijlocul celor care m-au învățat să cînt.

— Trompeta la care cîntați are o formă ciudată.

— Da. Este o trompetă de mici dimensiuni căreia i-am adăugat o surdină Wa-Wa. Așa se numește. Această surdină m-a ajutat să adaug cîntecului românesc alte valori de exprimare.

— Înțeleg că este, tocmai ceea ce imi spuneți dumneavoastră, o îmbunătățire a sunetului prin modificarea anumitor tehnici. Cum a fost, la început, primit acest lucru?

— Exact ca un lucru nou. Dar nu uitați că m-ați întrerupt. Mai doream să vă spun ceva legat de prima întrebare.

— Vă rog.

— Tata a fost cel care m-a încurajat. În ciuda faptului că m-a trimis să învăț timpăria, tot el a fost cel care, în secret, m-a ajutat să mă duc la liceul de muzică de la Timișoara. Apoi a urmat conservatorul la București. Am studiat muzica simfonică — clasa de trompetă. În acea perioadă nu m-am ocupat de folclor. Cîntam muzică populară numai cînd imi era dor de-acasă. Era ca o telegramă pe care o dădeam celor dragi. Mai tîrziu, folclorul mi-a deschis adevăratul drum către muzică. După ce am terminat conservatorul, cîțiva ani am făcut parte din orchestra de studio a Radioteleviziunii. Și aici este partea cea mai interesantă, și dau un răspuns ultimei dumneavoastră întrebări. În toți acești ani, și au fost ani buni și destui de mulți, nu am putut să fac decît citeva imprimări. Cînd am cîntat cu surdina numai că nu am fost dat afară. A trebuit să plec de acolo, să urmez o perioadă de intense turnee, să capete lumea încredere în cîntecul trompetei

mele, și apoi să fiu rechemat. Dar așa-i în muzica instrumentală.

— Ați amintit de turnee.
— M-am făcut poștașul muzicii noastre pe alte meridiane. Am fost în multe țări ale Europei, în Canada și în America. Am cîntat alături de mari formații ale lumii, cu ansamblul „Rapsodia Română”, cit și alături de marele interpret care este Gheorghe Zamfir. Numai cîntînd alături de el îți poți da seama ce mare valoare are, atît el cit și muzica românească pe care o interpretează la noi.

— Din cite am auzit, dumneavoastră abordați la trompetă cam toate stilurile de folclor românesc. Este adevărat?

— Încerc. Nu pot să mă laud că reușesc de fiecare dată acest lucru. Cînt însă pe lingă muzică populară, romanță și cîntece de voce bună. Încă nu pot aborda jazz-ul și muzica ușoară.

— Constantin Gherghina, mulți socotesc cîntecul trompetei dumneavoastră o sinteză a tot ceea ce este mai frumos în acest gen de muzică populară românească.

— Să nu exagerăm. Este adevărat că în anul 1977, la Bratislava, am obținut medalia de aur și premiul discului, dar pînă la ce spune lumea este o cale foarte lungă.

— La ce mai lucrează Constantin Gherghina?

— După un disc scos în Elveția și două L.P.-uri, în prezent lucrez la o casetă care va fi gata în această vară.

— Ce îți mai dorești?

— Să reiau studiul muzicii simfonice. Nu am renunțat la ea. Și apoi este un vis al meu mai vechi, pe care nu l-am abandonat, să conduc la Orșova o clasă de trompetă. Pot apărea noi valori în această zonă și este, să-i spunem așa, o datorie a mea de a plăti copiii și nepoților celor care m-au învățat.

S. OTOPEANU

Cronica serviciilor

Marile lucruri mici ale vacanței

Vocațiile retragerii anahoretice în natură, pe vremea noastră, sînt totuși rare, mulți le taxează drept extravagante. Cel ce ne-o spune este directorul coordonator al O.J.T.-Vilcea, Marin Sandu, care adaugă și aici, în stațiunile balneoclimaterice de pe Valea Oltului, oamenii, în fond, caută oameni, mai mult decît munți sau ape minerale. Ceea ce înseamnă, pe de o parte, că oameni care nu s-au întîlnit o viață întreagă pe Calea Victoriei se întînesc aici, la strandul termal din Căciulata sau la izvoarele minerale din Olănești, dacă nu s-au întîlnit în prealabil în noile hoteluri (trei mari construcții de cite 12 nivele, cu 1250 de locuri) care alcătuiesc, de citva timp, ceea ce se cheamă „micro-stațiunea Cozia”. Valea Oltului, altfel spus, a devenit un mare bulevard turistic, pe care anul acesta, decretat după toate semnele „an de vîrf” al vacanțelor, se întînesc vreo 112000 de oameni. Asta, pe de o parte. Pe de alta, continuă M. Sandu, prezența omului, aici, pe Valea Oltului, este marcată mai mult decît edificiorii și prin liniile noii arhitecturi a vacanțelor, prin verticalele modernelor hoteluri sanatoriale (cele mai noi, inaugurate în actualul sezon, sînt hotelul „Comanca” din Olănești și „Oltul” din Cozia, care au sporit cu aproape 500 numărul locurilor oferite vacanțelor, locuri ajunse azi la vreo 7000), prin luminozitatea și coloritul lor, care scriu pe fundalul Oltului o altă priveliște. Pictorii de odinioară, vechii pasteliști, ca și poezii, observau natura, o vinau. Expedițiile lor pretindeau liniște și singurătate, ca și expedițiile pescarilor și vîntătorilor. (Remarca aceasta, conținînd ideea tovarășului M. Sandu, aparține șefului Agenției de turism Vilcea, Nicolae Secară, un expert al turismului dublat de un fin degustător de literatură și de frumos: l-a cunoscut, ne povestește, și pe Mihail Sadoveanu, a participat alături de maestrul la citeva expediții cinetice, încheiate nu doar cu festinuri, ci și cu festinuri de artă... Dar asta e o altă poveste, pe care, poate, o vom spune cîndva, ca simbolică pentru modul suprem cultural în care se pot petrece vacanțele.) Vilegiaturii de azi, continuă tov. M. Secară, preferă altceva. Preferă peisajul atrînat pe peretele apartamentului, în schimb aici, în miracolul natural al Văii Oltului, vor confort, vor condiții bogate de recreere și de distracție, deci un element de civilizație și cultură, deci un element uman. Nimic mai firesc, de fapt.

Ce li se oferă?

Fiindcă discuția are loc la Rm. Vilcea, începem de-aici, de la modernul hotel „Alutus” al O.J.T. (7 nivele, 300 de locuri, restaurant, grădina de vară, baruri de zi, braserie etc.), unde gazda, Ion Georgescu, ne propune, aproape de pictori și pasteliști, un dialog despre culori. Nu unul de natură plastică, ci ergonomică. E o mai veche pasiune a gazdei noastre, care, într-o foaie volantă editată anul acesta de O.J.T.-Vilcea, a și comunicat niște observații deopotrivă picante și pline de interes pe o astfel de temă, adică pe tema influenței culorilor asupra bucătăriei și a activității turistice, remarcînd printre altele (și procedînd în consecință asupra bucătăriei hotelului) că alimentele verzi creează senzații de prospețime și de răcoare, cele roșii măresc apetitul, cele albe îl scad. Friptura ideală, adaugă, citîndu-l pe un psihiatru „al cărui nume îl scapă”, ar trebui să fie

„de culoarea bronzului, într-un sos albastru cum e cerul”, ceea ce la „Alutus” încă nu s-a făcut, căci mai sînt multe altele de făcut înainte de asta. Ceea ce s-a făcut, cu rezultate care într-adevăr ne-au convins, e armonia cromatică a interioarelor, a camerelor hotelului, dominate suav de albastru sau verde, sub o iluminare albă-pală, într-un decor care nu ostenește spiritul prin grandilocvența podoabelor (cum am văzut la atîtea hoteluri „moderne”), ci dimpotrivă.

Continuăm discuția la Cozia, unde Ion Șamandră, directorul stațiunii Călimănești-Căciulata, ne schițează o listă cu totul impresionantă a „condițiilor de tratament și de odihnă” puse la dispoziția oaspeților celor trei mari hoteluri amintite mai sus, începînd cu o bază terapeutică ultramodernă (aproape 5000 de proceduri pe zi), continuînd cu restaurante și baruri climatizate, cu piscine, saune, ștrand termal, club, bibliotecă, terenuri de volei, de tenis, de golf, săli de jocuri mecanice, de bowling, de biliard, săli de coctail, de conferințe, de corespondență, de cinema, de TV, sală polyvalentă de peste 200 de locuri, o stufoasă rețea de servicii, de la librărie la florărie, de la artizanat la cosmetice, de la spălătorie chimică la frizerie și coafură etc., etc. Ne reține atenția un lucru „mic”, o nuanță, una din acele nuanțe care, într-un registru savant, dau tonus și vibrație aparte unei compoziții, fac uneori chiar atîtu de rafinament sau de căldură. O bătrînă pădure din fața celor trei mari hoteluri, întinsă pe 10 hectare, s-a transformat într-un parc cu alei și bănci, printr-un gest edel inspirat, romantic i-am zice, care a fost primit, și nu respins de natură, fiindcă nu i-a știrbit nimic din sălbăciea-i mărățea, pîndînd doar ici-colo niște purificatoare accente. Sigur, vocațiile retragerii în natură sînt astăzi rare, cei ce le poartă sînt niște oameni rari, dar, iată, factorii de răspundere ai turismului de pe Valea Oltului s-au gîndit și la ei, oferindu-le niște compensații la larma strălucirii, a mașinilor, a ringurilor de dans, a plajelor sufocate de trupuri. E o nuanță, dar ea ne face să vibrăm. Așa cum într-o stațiune micuță ca Oțelea Mari (responsabil, Gheorghe Sima), ea însăși o „nuanță” între coloșii de străluciri și culori ai Oltului, tot o nuanță, cel puțin în raport cu mari și presante probleme (cazare, cură, alimentație), este ordinea, este buna gospodărire ce tronează atît de frumos aici. Așa cum tot o nuanță ar putea fi, raportate la aceleași probleme „mari”, manifestările culturale și distractive organizate în stațiuni, de la concerte la seri la teatru, de la concursuri sportive la expoziții de artă, de la spectacole folclorice la reuniuni dansante, de la conferințe pe varii teme la întîlniri cu artiști, scriitori și savanți. În caietul program al lunii iulie editat de Comitetul de cultură și educație socialistă al Govorei am numărat 57 de asemenea manifestări, în cel al Călimăneștilor 66. Am văzut citeva dintre ele și, dacă nu întotdeauna inspirația, cel puțin agreabilul și acuratețea ni s-au impus. Sînt, repetăm, nuanțe, sînt, repetăm, lucruri mici, dar din cite astfel de nuanțe și lucruri mici nu se alcătuiește de fapt vacanța noastră? Lucrul mic e esențial în expedițiile colosale, iar a construi o vacanță, deci a reface forțele unor oameni, redîndu-i dorinței și capacității de muncă, este colosal.

Sau, cum ne spune în încheiere M. Sandu, important este ca zestrea materială în continuă extindere, această mare avuție a noului, să se echilibreze prin avuția vie a preocupărilor pentru însorirea deplină a fiecărui ceas de vacanță. Ceea ce — s-o mai zicem? — este și bine spus, și adevărat.

P. ILIE

Omul care joacă Legiitorul și dresorul

Ochii spectatorilor așezați în noapte în fața micilor ecrane ce au transmis imaginile de excepție ale Jocurilor Olimpice au sedimentat, paradoxal, mai bine de o zi de muncă, adevărată frumusețe ce naște pasiune pentru unele sporturi, din atâtea care acaparează parcă sfera imaginativă a mișcării umane la patru ani o dată. Poate și pentru că după trecerea prin zi, oboseala adunată se cere risipită cu divertismente autentice ce sînt alese și în sport de un gust din ce în ce mai pretențios. Astfel, deși pot fi acuzat de subiectivism, puținele momente ale semifinalei la fotbal U.R.S.S.—R.D.G. mi s-au părut — și nu numai mie — mult mai interesante și mai compensatorii decît foarte multe secvențe din alte sporturi prezentate cu prea multă dărnicie. Chiar și de handbal, oricît de spectaculos ar părea, în care se merge destul, schimbările sînt mai rapide decît la hochei, iar brutalitățile sînt mult mai vinovate decît cele din rugbi. E drept că prin finalul curios al partidei U.R.S.S.—Iugoslavia și prin eliminările discreționare ale arbitrilor ce schimbă scorul, poate concura nefericit fotbalul. Jocurile Olimpice, indiferent de loviturile istoriei, vor continua îmbogățindu-se cu noile jocuri ale urmașilor noștri și aducîndu-și aminte cu nostalgie de cele ale strămoșilor porniți de la aruncarea pietrei.

Intr-o atmosferă caldă, campionatul a început. Jocul acesta, fiind neasemuit de frumos, a debutat cu o floare rară, Steaua a surclasat echipa de club actuală a profesorului Angelo Niculescu, S.C. Bacău, în propria iarbă cu 4-0! Momentul pare pentru toți prielnic. Ne putem repezi în liniște să-l devorăm pe acela care conducea oricum

noaptea albe ale Mexicului, unice pentru epoca cit de cit modernă a fotbalului nostru. Pentru mine profesorul a fost în ultimul an de lucru, zi de zi, o mare decepție dar și o superbă constatare. Unic în logică și neasemuit de realist în încapăținare, omul acesta știe cum pot juca românii un fotbal care poate învinge, dar, pe care, fiind ca și prea mulți „atît de profesor“, nu-l poate antrena. Or, ce poate fi mai de neajuns decît ceea ce simți că poți să faci, dar nu poți să crezi... Drumul spre „Dealul Spirii“, unde este sediul „școlii“ de profesori de fotbal, este lung și revoluționar. Se scriu prea multe diplome de minge lovită din știința cu piciorul, acum, și în „Vasile Conta“. Fotbalul antrenat adevărat presupune valori incontestabile totale, ce trebuie să știe cit mai mult, simțind jocul. Fotbalul nostru, sub replica unică de „cărători și privitori“ a persiflatului Virgil Economu, se împarte prea des în construcție, în „preparatori“ și... „concepționali“. Prea mulți fiind „atît de profesori“, știu cite ceva, aparent le știu pe toate, dar antrenează foarte puțin, apelînd chiar la mișcări în sufragerie sub titlu de antrenament.

Ultimele luni ale fotbalului nostru au „antrenat“ dilema antrenor-jucător. Sigur, dualism de personalitate. Se pot rosti opinii, sintem inventatori de formule, ele prind chiar viață cînd mediul puțin știutor se lasă „furat“ și interesele domină dar, cînd ne întrebăm cu ce pot ele ajuta real, găsim un singur răspuns. Acela al eșecului. Am făcut mult zgomot pentru foarte puțin.

Peste ape, într-un vestiar al fotbalului am citit că „problema este să cîștigi“. Mai aproape de noi, tot într-un vestiar, se pun pentru jucători obligatorii două articole:

1. Antrenorul are întotdeauna dreptate.
2. Cînd jucătorul are dreptate, se aplică Articolul 1...

Ca în orice, depinde cine-i „Legiitorul“ și ce predă „dresorul“...

CORNEL DINU ■

Ion Ionescu: „Promit fotbalului românesc un dublu reviriment: al lui Dumitru și al Politehnicii!“

Ion Ionescu: 44 de ani; conf. univ. la catedra de educație fizică a Institutului politehnic „Traian Vuia“ din Timișoara; antrenor principal al echipei de fotbal Politehnică; autor al volumelor „Fotbalul — metode și mijloace“ (1972, cu Angelo Niculescu) și „Tactica, astăzi“ (1977, cu Cornel Dinu).

— Tovarășe Ion Ionescu, în sezonul trecut ați reușit, surprinzător, cîștigarea Cupei cu o echipă abia scăpată de retrogradare!

— Șansa a fost de partea noastră, ea numindu-se Marcel Răducanu, care l-a lovit cu pumnul pe Manea. Pînă în acel minut 30, „Poli“ era considerată un fel de sparring-partner, deși, dacă ar fi să revedem partida, în joc se instalase un oarecare echilibru. Eram conduși cu 1-0, după aceea pasă senzațională lobată de Dumitru. Oricum, eu, ca antrenor, pot motiva — și Constantin însuși a făcut-o — pe indelele cheia succesului nostru, începînd cu aceea că Steaua își cam încheiase socotelile după dublul succes cu Craiova.

— Acum Cupa e la Timișoara și, odată cu ea, o sumedenie de griji. Și bucurii?!

— Și. Pentru că orașul acesta merita de mult un asemenea triumf. De aceea am pornit să construim o echipă solidă, aptă să înfrunte orice adversar. Plus că Timișoara oferă un climat competitiv cu totul special; vedeți exemplul lui Dembrowschi care, la 36 de ani, rămîne un sportiv util, de mare valoare și finețe. Și, din vara aceasta, promit solemn fotbalului românesc că una din gloriile sale, Dumitru, va reintra în drepturile cuvenite, adică în națională.

— Care sînt temeiurile unei asemenea afirmații?

— Dumitru e un fotbalist de excepție prin valoarea sa intrinsecă, dovedită ani de-a rîndul. Acum e un om copt; s-a pregătit fără menajamente; e modest, tenace, ambițios, e hotărît să demonstreze că, la 30 de ani, cariera sa rămîne deschisă performanței. Aștept mult de la el și de la Dembrowschi.

— Ce alte noutăți prezintă „Poli“?

— Portarul Moise, fost la „Jiul“, venit pe un post deficitar la „Poli“, fundașul Murar, venit de la „Aurul“ Brad, și Dogan, care a jucat înainte la Reșița. Am fi avut nevoie și de consolidarea altor compartimente, dar aceasta este situația.

— Bănuiesc că nu e ușor de lucrat cu o echipă studentească?

— Noi am luat-o metodic. Fiecare jucător are un program riguros de pregătire universitară, fiindu-i desemnat cite un cadru didactic-tutore, iubitor de fotbal și exigent la carte. Cei care nu acceptă disciplina o pătesc și la școală și în arenă, precum Nucă, actualmente la C.F.R., deși mi-am pus mari speranțe în talentul său. Cu regret, adaug că Dumitru n-a putut promova examenul de admitere, deși s-a pregătit temeinic, avînd însă un cert handicap față de proaspeții absolvenți de liceu. Vom proceda în continuare la fel, dîndu-i un tutore și ocupîndu-ne serios ca randamentul său în teren să fie similar cu cel la învățură.

Fotografie de VUIN BRANCO ■

— E și Dumitru de acord?

— Întrebați-l. Da, urmăriți-i jocul, ca să-i puteți detecta ambițiile. Haideti să discutăm omeneste: nu credeți că, după 8 ani la aceeași echipă, Dumitru nu avea dreptul să schimbe mediul, să găsească un public nou, o altă echipă, alți prieteni?!

— Ba da, avea. Îi dorim și vă dorim mult succes!

TEODOR BULZA ■

Scurt, foarte scurt

Judecînd după calitatea jocurilor etapei inaugurale, noul campionat n-a început rău. Din păcate, nervii i-au lăsat pe jucători încă din primele 90 de minute, 21 de cartonașe galbene și 3 roșii fiind de acum prea mult! Pînă și un portar a fost eliminat. Moraru, de la „Sportul studentesc“, vinovat de lovire intenționată a lui Nedelcu. ● Proaspetele divizionare au obținut un punctaj multumitor, 5 din 6. Numai „Progresul Vulcan“ n-a reușit victoria, bucreștenii egalînd pe „F.C. Olt“ abia în ultimul minut. ● Pentru prima dată la cîrma unei formații de A. Constantin Ardeleanu („F.C. Olt“) a pășit cu dreptul. ● „Steaua“ a învins cu 4-0 la Bacău, dar martorii oculari susțin că gazdele au scăpat ușor! ● Dintre debutanți, o figură aparte a făcut Preda, venit la Vileca de la Giurgiu.

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

Păziți recolta de șobolanii cu chip de oameni!

Sîntem solidari cu toții — un popor întreg — în lupta pentru pîinea noastră, a tuturor, în lupta pentru recolta acestui an, din care vrem să nu se piardă nici un sac, nici un bob! Este splendidă și pilduitoare această campanie a întregii țări. Dar iată că pe ici, pe colo, mai apare cite un șobolan cu chip de om care atentează la munca noastră, la roadele ei, la recoltă.

I. C., pădurar în Vidra, a confundat lanul cu pădurea și a sustras exact 1320 kg de griu. Furt ca, în codru! Dar l-au dibuit oamenii și a dat înapoi tot ce a luat. Și primește și cota-parte de răsplată care i se cuvine după fapta sa.

Mecanicul S. G., mecanic de... S.M.A., împreună cu lăcătușul P. H. au intrat ca hoții, în noaptea de 23/24 iulie, pe tarlalele fermei nr. 2 din Sînnicolau Mare, unde se odihneau, după o zi intensă de muncă, combinele. Au tăbărit pe ele ca piratii și au furat 2274 kg griu, 186 kg orz și 159 kg soia!

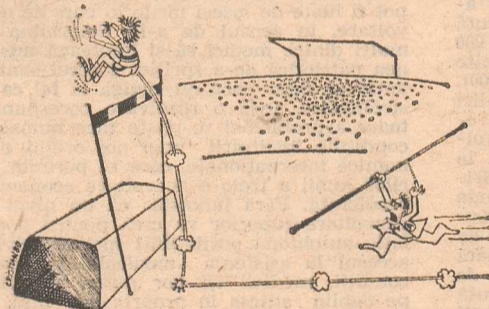
Un mecanic de S.M.A. și un lăcătuș, tocmai ei, doi oameni care ziua întretin și repară combinele, doi oameni care ziua par alături de noi toți și muncesc cot la cot cu toți trîndătorii ogoarelor, iar noaptea vin tîlhărește și le fură munca, și ne fură pîinea!

Rîndurile de față se vor un semn al împotriva tuturor dăunătorilor tarlalelor, a tuturor șobolanilor, inclusiv a acelor cu chip de oameni.

Este munca noastră.
Este recolta noastră.
Este pîinea noastră.
S-o apărăm cu toții!

MARIUS POPESCU ■

CRISTIAN MIHĂILESCU

DRAGOȘ

Omul nu-i mașină

Multe roșii, castraveți și alte legume de toată frumusețea s-au irosit pe șosele în aceste luni, paradoxal, din pricina celor care, după ce le-au răsădit, le-au plivit și le-au udat, le-au risipit apoi pe asfaltul drumurilor.

Dar să clarificăm lucrurile. Despre ce este vorba? Cultivatorii în cauză au încărcat cu grijă lăzile cu tomate, castraveți etc. în mașinile proprii, și le-au aranjat atît de bine în portbagaje și pe canapele, de așa natură încît cînd vor ajunge la destinație sî arate ca și cum ar fi fost culese cu citeva minute mai înainte.

S-au așezat apoi la volan, și la drum... Nu la distanțe de 20-30 km, ci de trei-patru sute de kilometri. De pildă, din județul Teleorman la Sibiu sau din comuna Doljului în cele ale județului Alba.

Pentru a nu sacrifica o zi de muncă, șoferii respectivi au plecat seara în cursă, după ce au trudit o zi întreagă sub razele dogoritoare ale soarelui. Mulți din ei s-au pus în mișcare pe la 19.00-20.00 și au rulat fără întrerupere pînă la 4.00-5.00 dimineața cînd pleoapele le-au acoperit ochii, fiind învinși de Morfeu. Ca niște năluci mașinile au părăsit șoselele, au intrat în pomi, în garduri, în parapeți ori pur și simplu s-au răsturnat pe șosea ca urmare a „innodării“ volanului. Așa au ajuns biete roșii să fie semănate pe drumuri, în curți ori pe ogoare.

Adevărat, e păcat că s-au risipit roșiile și castraveții, din care o anumită cantitate totuși s-a putut recupera, dar și mai păcat e că și-au pierdut viața ori au rămas infirmi oamenii de la volanul mașinilor și ocupanții autovehiculelor respective.

Dumitru Dincă din Castranova, județul Dolj, tehnician silvic în comuna respec-

tivă, era un om care se bucura de toată considerația în localitate cu pricina. Atît el cit și soția sa, educatoare, erau apreciați pentru corectitudinea, cinstea și hărnicia lor.

Intr-una din zilele lui cupor, socrul său, pensionar C.A.P., care se ocupa cu grădinaritul, l-a solicitat să-i transporte o cantitate de roșii și castraveți din comuna respectivă în localitatea Cimpeni — Alba. Încărcarea lăzilor s-a făcut seara, pe răcoare, iar în jurul orei 23.00, mașina era gata de plecare.

Deși nu se odihnise deloc în timpul zilei, D.D. s-a urcat la volan și pe la 6.00 dimineața, cei 300 și ceva de kilometri cit măsoară drumul de la Castranova la Cimpeni erau parcursi.

Și-a ajutat socrul să-și descarce roșiile și să le vîndă în piața Cimpeniului. Prodoșele fiind de foarte bună calitate, s-au vîndut rapid, dar cînd Dumitru s-a uitat la ceas era deja ora 13.00.

Plimbîndu-se prin piață, mulțumiți de prețurile obținute pe legume, ginerele și socrul s-au întîlnit cu Marin Băluță, consătean și vecin cu Dumitru Dincă, care tocmai terminase și el vînzarea legumelor și căuta un mijloc de transport pentru reîntoarcerea acasă.

„Te luăm, Marine, cum să nu, în mașină doar e loc berechet“, a răspuns Dumitru rugămintii lui Nea Marin.

Au mîncat apoi toți trei din proviziile luate de acasă, fără să bea nici un fel de alcool, apoi Dacia de Dolj s-a pus în mișcare spre Otlenia.

Trecuseră mai mult de 36 de ore de cînd Dumitru nu ațipise măcar 15-20 de minute.

Despre tendința șoferilor foarte obosiți de a scurta chinul călătoriei mîrînd viteza, s-a mai scris. Mulți șoferi au trăit

asemenea clipe și ne pot vorbi despre acest lucru din propria lor experiență.

Condițiile de deplasare nu erau strășnice, Plouese, drumul era ud, iar serpentinele, rampele și pantele frecvent speriau dificultățile călătoriei.

În jurul orei 17.30, în apropiere de Zlatna, un agent de circulație l-a oprit pe D.D. „Văd că aveți pe permis două ștampile radar, una de 71 și una de 96 km/h, vreau să vă previn că pe aici sînt multe curbe periculoase și, în afară de aceasta, drumul e umed, așa că vă recomand să conduceți cu grijă“. „Vă mulțumesc, tovarășe milițian“.

Dumitru n-a parcurs însă nici 7 kilometri după discuția avută și într-o curbă destul de largă, la dreapta, din pricina vitezei vîdit prea mari în raport cu condițiile de circulație a trecut pe sensul opus de mers, intrînd în plin într-un autobuz care circula regulamentar. Datorită forței extraordinare a coliziunii, autoturismul a intrat sub puntea autobuzului cu întreaga sa parte din față, împingîndu-l înapoi circa 17 metri.

Ciocnirea a provocat moartea pe loc a celor trei ocupanți.

Șoferului de autobuz nu avem ce să-i imputăm. Vîzînd bolidul ce se îndrepta cu viteză spre el a frînat puternic și a scos autovehiculul greu cu roțile din dreapta pe acostament. Dar în zadar...

Stăpînit de mania vitezei, confirmată după accident și de soția sa, trînd cu falsa impresie că rezistența organismului are limite, Dumitru și-a pierdut toată puterea de muncă, la vîrsta de doar 32 de ani.

Un avertisment pentru sutele de mîile de conducători auto care rulează pe drumuri în aceste zile, care rulează la fel ca D.D., cu convingerea că lor nu li se poate întîmpla nimic, în pofida faptului că n-au dormit nici un minut în 24, 36 sau chiar 48 de ore.

Colonel VICTOR BEDA ■

Lumea în care trăim

Destinul nou al unui fost „butoi cu pulbere“

Balcanii, această regiune, reproduc la dimensiuni reduse trăsăturile întregului nostru continent. Pentru că, la fel ca și în restul Europei, aici se găsesc țări extrem de diferite din punct de vedere al sistemelor sociale și politice, al apartenenței sau neapartenenței la alianțe militare și organizații economice. Faptul că țările balcanice, ca și în general cele europene, sînt atît de diferite nu reprezintă un obstacol de nedepășit în direcția unei conlucrări largi, multilaterale, o conlucrare pe măsura intereselor fiecărui popor din regiune, a regiunii în ansamblul ei. Dimpotrivă, pentru aceasta pledează lecțiile trecutului, învățămintele unor decenii și secole, în care interese străine împiedicau bunele relații, vecinătatea normală, subminau încrederea reciprocă. Cîndva, Balcanii, această zonă a bătrînilui nostru continent, au fost un „butoi cu pulbere“. Nu numai al Europei, ci și al lumii. Bineînțeles, epoca aceasta aparține trecutului, deoarece Balcanii, ca și restul Europei, au cunoscut prefaceri de substanță, schimbări esențiale, care îngăduie ca problemele colaborării dintre aceste state să se abordeze de pe alte poziții — constructive, de bună vecinătate, reciproc avantajoase.

Mai mult decît oricînd astăzi există premise favorabile pentru ca Balcanii să devină o zonă a păcii și colaborării într-o Europă care caută să-și afirme propriul său drum spre securitate și cooperare. Desigur, planeta cunoaște grave tensiuni, există pericole serioase la adresa păcii, însă Balcanii pot să joace un rol pozitiv în Europa și în lume. Nu există, aici, ca de altfel pretutindeni, probleme care să nu poată fi soluționate la masa tratativelor. Sub acest aspect, o evoluție pozitivă în Balcani poate influența într-o direcție favorabilă cursul situației din Europa. Cum tot așa, considerăm că progresele în realizarea securității și cooperării europene pot să stimuleze colaborarea balcanică. Iată de ce, afirmăm că, ținînd seama de această interdependență, de această realitate complexă, sînt necesare noi și viguroase eforturi, atît pentru normalizarea climatului politic pe plan european (avem în vedere necesitatea de a se acționa pentru succesul conferinței din toamnă de la Madrid), cît și spre a îngădui ideii colaborării interbalcanice să cîștige teren, materializîndu-se prin acțiuni concrete, eficiente.

Luînd în considerare realitățile politice, economice și sociale ale spațiului balcanic, România a acționat și acționează constant și perseverent pentru crearea în Balcani a unui climat de bună vecinătate, prietenie și colaborare reciproc avantajoasă, climat propice afirmării depline a aspirațiilor de independență și progres ale popoarelor regiunii noastre. În concepția României, promovarea colaborării interbalcanice trebuie să aibă la bază deplina egalitate și echitate, respectul față de opțiunile politice ale fiecărui stat din regiune și legăturile sale specifice cu statele din afara zonei. De altfel, așa cum demonstrează viața însăși, colaborarea nu e posibilă decît în asemenea condiții, de respect deplin al independenței și suveranității fiecărui stat.

Bunele relații ale României cu toate statele balcanice sînt reflectarea unei orientări caracterizate prin permanența efor-

turilor, prin luciditatea opțiunilor. Țara noastră are meritul de a fi elaborat, cu mult timp în urmă, inițiativa transformării Balcanilor într-o zonă a păcii și bunei vecinătăți. În anii care au urmat, România a acționat eficient avansînd numeroase propuneri pentru consolidarea bunelor relații dintre țările din regiune. După cum se știe, există peste o sută de documente bilaterale politico-juridice, care au stimulat schimburile dintre statele balcanice, mai buna lor cunoaștere reciprocă. România militează neobosit pentru transformarea Balcanilor într-o regiune a păcii și destinderii, lipsită de arme nucleare, în care să nu mai existe trupe militare și baze străine și din care să fie abolită cu desăvîrșire politica de forță și de amenințare cu forța. Credem că Balcanii trebuie să ofere un exemplu constructiv Europei ca și lumii întregi.

Fără îndoială, există încă multe lucruri de făcut în Balcani pentru a conferi conlucrării dimensiunile necesare. Există încă largi resurse ce se cer puse în valoare în acest sens. Țara noastră a prezentat numeroase propuneri concrete privitoare la colaborarea în domenii prioritare, colaborare reciproc avantajoasă, cu scopul de a accelera dezvoltarea forțelor de producție și de a ridica nivelul de bunăstare a popoarelor. Este suficient să amintim, de pildă, construcțiile hidroenergetice de pe Dunăre, realizate sau în curs de realizare, cu Iugoslavia și Bulgaria, rodnică activitate a specialiștilor români în Grecia și Turcia, schimburile comerciale reciproce în continuă creștere cu toate statele din zonă etc. Ideea colaborării balcanice a fost stimulată și prin întîlniri care au dezbătut, într-un cadru multilateral, probleme de interes comun.

Desigur nu pot fi omise nici existența unor probleme ne-rezolvate mai vechi și mai noi, nici persistența unor ne-convergențe de poziii. Dar trebuie să fie limpede că ceea ce unește statele balcanice, ceea ce le este comun are o pondere mult mai mare decît aceste neconvergențe. Colaborarea balcanică își propune să determine un proces care să ducă la depășirea definitivă a opțiiei de bloc, așezînd cooperarea statelor din zonă pe principii de egalitate și respect al independenței. Tocmai prin această prismă, opinia publică din țara noastră constată cu satisfacție faptul că, în ultimul timp, în spațiul balcanic se înmulțesc contactele și se înregistrează acțiuni ce pornesc de la recunoașterea necesității ameliorării climatului politic, a extinderii colaborării pe multiple planuri între țările din zonă.

Prin valențele de care dispune și pe care experiența le-a evidentiat, colaborarea balcanică are o certă importanță pentru reluarea cursului spre destindere în Europa și în lume. Buna vecinătate și înțelegerea popoarelor balcanice — noul destin al unui fost „butoi cu pulbere“ — reprezintă o contribuție de seamă la cauza păcii și colaborării internaționale.

AL. PINTEA

Mondo umano ?

Accidentul
ca fapt divers

Nu este vorba nici pe departe de vreo discuție de specialitate privind teoria și practica presei, în general, sau a unei anume, în special, deși uneori n-ar strica așa ceva. Măcar din simplul, dar întemeiatul motiv al delimitării faptelor.

Există însă situații cînd abia se poate ști — chiar și printre rînduri — dacă o întimplare, așa cum s-a aflat că s-a petrecut ea, este un banal, obișnuit fapt divers, un accident cu urmări mai serioase sau un eveniment cu multiple semnificații, cu legături greu detectabile nu doar la prima vedere. Și, de asemenea, se pare că există uneori situații cînd un banal, obișnuit fapt divers devine un mare eveniment în ochii unei anume lumi iar, în revers, un eveniment sau un accident mai serios, cu multiple semnificații, e trecut în categoria ternelor fapte diverse, obișnuite adică și fără urmări.

Așa să fie ?

La toate astea m-am gîndit zilele trecute, cînd am citit două știri cărora li se acordase însă un spațiu disproporționat. Să exemplific. Prima anunța că „zvonorile privind o posibilă căsătorie între Christina Onassis și avocatul francez Hubert Pellissier par a se confirma datorită cuvintelor pe care fiica fostului armator grec Aristotel Onassis le-a spus la Atena. Christina, în trecere prin capitala greacă, însoțită de o duzină de prieteni, între care și omul de lege francez, a declarat că ea «admira pe Hubert» adăugînd că «dacă Dumnezeu va vrea, lucrurile vor evolua serios între ea și el». Hubert Pellissier, în vîrstă de 33 de ani, este consilierul juridic al Christinei Onassis. În martie a.c., aceasta dezmințise zvonorile privind o idilă cu avocatul francez”. Concomitent cu știrea de mai sus, revista italiană „Gioia” publica un amplu reportaj despre „moștenitoarea marelui armator care nu e doar un frivol personaj al jet-seturilor, cum a fost prezentată adesea, ci o abilă femeie de afaceri chiar și cînd își alege... soții”. După care urmează textul (măricel) și cele șapte fotografii destul de expresive, în culori.

Dar odată cu știrea de mai sus, agențiile de presă au anunțat, pe același spațiu, că, în același timp cu importante cuvinte ale prețioasei moștenitoare a lui Ari, undeva, în Asia, între Filipine și Borneo marele portavion american (64 000 tone) ce poartă numele unor insule situate în partea centrală a Pacificului aproape de paralela de 30° N și de meridianul de 180° (cel de schimbare a datei) — Midway — s-a ciocnit cu un cargou. Lansat în 1945, portavionul „Midway” străbate, de atunci, oceanele și unele mări, e dotat cu tehnica militară modernă, pe el pot ateriza sau decola cîteva sute de avioane de vînătoare servite de 4 500 soldați.

Or, zilele trecute, undeva în Asia, portavionul „Midway”, dotat cu radar ultramodern, s-a ciocnit bine mersi cu un vas. Fapt divers s-a zis. Și totuși, dacă ciocnirea (banală cum i s-a spus) era interpretată altfel, pentru că se putea întimpla și așa ceva? Care era faptul divers (întîlnit a patra oară în viața moștenitoare) și accidentul, cu multiple semnificații greu detectabile la prima vedere? Este una dintre dilemele posibile și adevărate pe marginea știrilor de mai sus.

DUMITRU CONSTANTIN

Toiagul lui Aesculap

„Țările în curs de dezvoltare, care totalizează două treimi din populația globului, nu posedă decît un sfert din corpul medical mondial; și invers, țările dezvoltate, unde trăiește o treime din omenire, posedă trei sferturi din corpul medical mondial” — relevă un raport al Organizației Mondiale a Sănătății. De unde această diferență așa de pronunțată? Nu-și pregătesc și țările lumii a treia medicii și infirmierele lor? Ba da, își pregătesc. Nu mai că odată pregătite, numeroase cadre medicale emigrează și se stabilesc în țările dezvoltate.

Fenomenul „exodului creierelor” în medicină, constată „Le Monde”, nu este de dată recentă. De mai multă vreme medicii și alți specialiști în medicină din Marea Britanie, R.F.G., Franța au emigrat, din motive diferite, în Statele Unite. Acest exod a constituit, desigur, o pierdere importantă, dar n-a afectat în prea mare măsură nivelul asistenței medicale sau puterea economică a țărilor donatoare. Dar situația este cu totul alta astăzi, cînd zonele de unde emigrează medicii și infirmierele sînt esențialmente țările lumii a treia, care formează cu mari cheltuieli și sacrificii intelectuali de aportul cărora ele nu vor beneficia niciodată. Se ajunge la o situație paradoxală, zăgrăvită în a-mintitul raport al O.M.S. astfel: cu cît o țară este mai săracă și are mai puțini medici în raport cu populația, cu atît este mai afectată de exodul medical.

Proporțiile pe care le ia acest fenomen

sînt din cele mai ample. Astăzi, în întreaga lume aproximativ 140 000 de medici lucrează în alte țări decît cele de origine sau de formație profesională. Dintre aceștia — care reprezintă circa 6 la sută din efectivul medical mondial — 120 000 lucrează în numai 5 țări: Statele Unite (77 000), Anglia (21 000), Canada (11 000), R.F.G. (6 000), Australia (4 000). Medicii imigranți lucrează de asemenea în Elveția, Japonia, Franța și în alte țări dezvoltate. Numărul medicilor străini ajunge la un sfert din corpul medical în Marea Britanie și la o treime în Canada. De unde vin acești medici? Între țările „donatoare”, pe primul loc se situează India, de unde au plecat 15 000 de medici, urmată de Filipine, de unde au emigrat 9 500 de medici, cifră care reprezintă 68 la sută din efectivul total al medicilor existenți în țară și este egală cu producția pe 8 ani a școlilor de medicină filipineze. Pierderi importante în acest domeniu au suferit Iranul, Pakistanul, Bangladeshul, Jamaica, Libanul și Tailanda. Irlanda și Haiti numără mai mulți medici emigranți decît cei ce practică în țară. Țările latino-americane și africane dau, de asemenea, un contingent redutabil de medici emigranți, care se îndreaptă în principal către Statele Unite.

Fenomenul „migrației creierelor” în medicină, ca și în oricare alt domeniu, este, firește, păgubitor pentru țările donatoare, în profitul celor care primesc medici imigranți. Așa, de exemplu, se apre-

ciază că pierderea suferită de Filipine de pe urma plecării medicilor din țară echivalează cu două bugete medicale anuale. În același timp, de pe urma „importului” de medici pregătiti de alții, Statele Unite au economisit mai bine de 6 miliarde de dolari.

Ce-l de făcut? Desigur, anumite măsuri pot fi luate de ineseși țările în curs de dezvoltare, în sensul de a-i determina pe mulți dintre medicii să-și înțeleagă misiunea patriotică de-a sprijini frontul sanitar național chiar dacă nu cîștigă la fel ca în străinătate. Însă o rezolvare corespunzătoare a problemei se poate face numai în condițiile instituirii unei noi ordini economice internaționale, care să permită țărilor lumii a treia o dezvoltare economică accelerată. Fără îndoială că un nivel de dezvoltare superior va crea pentru populația autohtonă posibilități sporite privind accesul la asistența medicală. În aceste condiții, medicii își vor putea valorifica pe deplin știința în propria lor țară, cu mai mult folos decît în străinătate. O parte a fondurilor cu care statele dezvoltate sînt chemate să sprijine progresul multilateral al țărilor în curs de dezvoltare ar putea-o constitui și miliardele economisite de primele de pe urma „importului” de cadre medicale.

Cei vechi îl înfățișau pe Aesculap, zeul medicinei, în mină cu un toiag, atribut al înțelepciunii și al destoiniciei. Astăzi însă, pentru numeroși medici din țările lumii a treia toiagul înțelepciunii s-a transformat în toiagul pribegiei. Este de la sine înțeles că trebuie făcut totul pentru ca simbolul lui Aesculap să se întoarcă la rosturile sale cele dintii.

ION D. GOIA

Vandalii anului 2000

La Napoli, 271 de cabine telefonice au suportat, în cursul anului trecut, 2 319 acte de violență. La Stockholm, în noaptea Anului nou 1990, 500 de tineri au distrus firmele și vitrinele tuturor magazinelor de pe strada principală. La Paris stațiile și vagoanele metroului au ajuns într-o stare deplorabilă. În Anglia oamenii își amintesc și acum eu oroare de „primăvara terorii” de la Brighton „instituită” de un grup de „recalcitrați” (umor englezesc). La Londra, în primele luni ale anului 1979, personalul metroului a suferit 43 de atacuri banditești iar pasagerii, 100. La Canberra, în Australia, tinerii demolează sistematic zona de agrement „Baringa Gardens”.

Furturi, acte de vandalism, bestialitate, crimă. În rîndul tinerilor occidentali bîntuie furtuna delincvenței. De ce? „Acești tineri nu disting licitul de ilicit, apreciază Elbyn Altman, psiholog american specializat în studiul vandalismului juvenil. Pentru ei, continuă Altman, totul este permis, totul este firesc. Gestul lor este un mod de a reclama asupra lor atenția

societății, este un fel de invocare în ajutor”. Așa să fie ?

Doar un imens și mîl strigăt de ajutor să se ascundă în spatele acestui „vînt de nebulie care bîntuie printre adolescenți tirîndu-i împotriva ordinii sociale, a bu-nurilor comune”? Într-adevăr, scrie revista italiană „EUROPEO”, violența are în ea atracția prohibitivului. De azi, fenomenul (și este un fenomen dacă s-a ajuns ca de studierea lui să se ocupe specialiști anume) a luat o amploare excesivă, eruptivă, care pune în pericol conviețuirea civilizată. „Violența este acuturală, contestatară noii societăți a capitalismului matur. Ea respinge brutal Constituția, Democrația și Familia” (majusculele aparțin revistei citate).

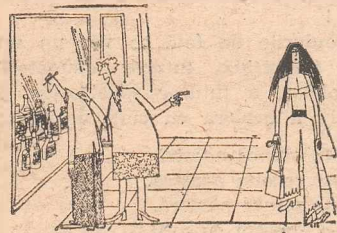
Problema fundamentală, apreciază o altă publicație italiană, „PANORAMA”, nu este pedepsirea infractorilor adolescenți ci prevenirea, intervenția societății ferm dar delicat la rădăcini, acolo de unde izbucnește fenomenul. Pentru a interveni este însă necesar să se înțeleagă cum și de ce prosperă vandalismul, cum se explică non-apartenența puștii violente la

categoriale clasice binecunoscute — șomeri, toxicomani, grupări politice dure, etc. Adolfo Beria D'Argentine, președintele Tribunalului pentru minori din Milano, consideră că „violenta în bandă este tipică unei populații considerate marginale, care-și regăsește propria identitate (sau are impresia că o face) doar în grupuri. Și numai în grupuri se răzvrătește împotriva societății care a îndepărtat-o spre periferie. Acești tineri, exploatați la burza neagră a forței de muncă, frustrați prin inutilitatea timpului lor liber, sînt îndepărtați de societate sub toate aspectele, condamnați să nu aibă nimic în afara bandelor lor violente, în afara bravurii în grup în care găsesc un strop de încredere, de solidaritate. Banda nu este altceva decît refuzul solitudinii impuse de societate, riposta dată lipsei unor stimuli, unor idei mobilizatoare de energie”.

Dezabuzarea, sentimentul acut al inutilității, lipsa unui ideal, fie el limitat la zile sau săptămîni, imposibilitatea de a-și descărca util energiile juvenile, nasc această formă de protest social. Protest care, manifestîndu-se în acțiuni antisociale, este cu atît mai zguduitor, mai tragic și mai simptomatic.

IOAN ROȘCA

Lumea se amuză

(După „Eulenspiegel” — R.D.G.)

Colaborare amplă, România și înfăptuirea securității europene

neîngrădită a țărilor europene în toate domeniile

Pornind de la prevederile Actului final, în dorința de a transpune în viață aceste prevederi, România socialistă s-a numărat, în ultimii cinci ani, printre promotorii cei mai activi ai cooperării economice, culturale, științifice, în toate domeniile, cu toate statele participante la Conferința general-europeană de la Helsinki, indiferent de oriundea social-politică, acționând neobosit pentru extinderea și diversificarea relațiilor cu țările europene, pe baza principiilor de egalitate în drepturi, respect al independenței și suveranității naționale, neamsec în treburile interne, avantaj reciproc, renunțare la forță, și la amenințarea cu forța în soluționarea problemelor dintre state, militând ca aceste relații să servească unei mai bune înțelegeri reciproce, destinderii și păcii.

Promotor neobosit, unanim recunoscut și apreciat în toată lumea, al colaborării neîngrădite a țărilor europene, a tuturor țărilor de pe glob, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „În mod deosebit trebuie să acționăm pentru dezvoltarea unei largi cooperări economice între toate statele continentului, militând cu toată hotărârea în direcția înlăturării diferitelor bariere și restricții în schimbul economic. În actuala situație economică internațională se impun, mai mult ca oricând, înlăturarea acestor bariere și restricții, dezvoltarea unei largi colaborări și cooperări economice și tehnico-științifice”. Președintele României sublinia, de asemenea, necesitatea intensificării, între statele europene, a colaborării și schimburilor în domeniul cultural și în alte sectoare.

O privire asupra perioadei care s-a scurs de la Conferința general-europeană de la Helsinki ne dezvăluie că în ultimii cinci ani volumul comerțului exterior al României cu țările socialiste europene a crescut cu aproape 50 la sută, iar schimburile economice cu țările capitaliste semnate ale Actului final au sporit cu circa 20 la sută. În această perioadă, țara noastră a perfectat cu firme și organizații economice din țările semnate, aproape 100 de acțiuni de cooperare. În colaborare cu parteneri din țările occidentale, au fost înființate 40 de societăți mixte de producție și comerciale. De curând a fost semnat Acordul între România și Comunitatea Economică Europeană privind comerțul cu produse industriale și Acordul privind crearea Comisiei mixte. Pe planul științei și culturii, România dezvoltă relații de colaborare cu toate statele semnate ale Actului de la Helsinki. Această colaborare cuprinde, printre altele, traducerea și publicarea a numeroase titluri de autori din țările europene în România și a unor lucrări românești în țările semnate; prezentarea de către formații românești a numeroase spectacole în țări aderente la Actul final și, reciproc, vizitarea României de către formații artistice din aceste țări. După cum se știe, la București s-au organizat ample manifestări culturale artistice, între care Festivalul european al prieteniei, Festivalul de folclor din țările balcanice ș.a. De asemenea, este demnă de remarcă activitatea consecventă, susținută a țării noastre în foruri și în cadrul unor reuniuni economice, științifice și culturale internaționale, în cadrul organizațiilor specializate ale O.N.U., în favoarea dezvoltării între țările europene, ca și între toate statele lumii, a unor largi relații în toate domeniile, fără nici un fel de restricții și discriminări.

În prezent, pornind de la situația încordată, complexă, existentă în lume, țara noastră consideră că nu trebuie preocupată nici un efort pentru asigurarea continuității procesului de edificare a unei rețele de legături tot mai dense, pe toate planurile, între statele semnate ale Actului final de la Helsinki. În lumina acestei cerințe, viitoarea reuniune de la Madrid este chemată să deschidă noi perspective eforturilor statelor pentru asigurarea unui teren cât mai fertil colaborării și destinderii pe continent. Acestui țel îi este destinată și chemarea cuprinsă în Declarația-apel:

„În spiritul înțelegerilor de la Helsinki, să acționăm pentru intensificarea colaborării și cooperării economice, lichidând orice barieră și îngrijiri artificiale, pentru trecerea la soluționarea cu forțe comune a unor probleme esențiale ale dezvoltării economico-sociale a continentului. De asemenea, să dezvoltăm larg cooperarea pe planul cercetării științifice, al tehnologiei moderne, să lărgim schimburile culturale și contactele între oameni, asigurând o mai profundă cunoaștere reciprocă a popoarelor noastre, a creațiilor lor materiale și spirituale și, pe această bază, întărirea încrederii și prieteniei între națiuni”.

GELU GORUN ■

Împlinirea a 5 ani de la încheierea, prin semnarea Actului final, a Conferinței de la Helsinki pentru securitate și cooperare în Europa, impune evidențierea eforturilor constante, a acțiunilor concrete întreprinse de România, de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru înfăptuirea securității pe continentul nostru. Țara noastră, președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-au dobândit de-a lungul anilor un binemeritat prestigiu pe arena mondială pentru contribuția de însemnătate primordială în definirea și cristalizarea conceptului de securitate europeană, pentru activitatea politică perseverentă în vederea bunei pregătiri și desfășurării a Conferinței general-europene de la Helsinki, pentru eforturile depuse ulterior în vederea transpunerii în viață a prevederilor Actului final.

Însăși ideea conferinței pentru securitate și cooperare în Europa a fost enunțată în București, în iulie 1966. În același an, la inițiativa României, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat rezoluția intitulată „Măsuri pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținând unor sisteme economice și sociale diferite”; conferința de acum cinci ani de la Helsinki a constituit tocmai o astfel de măsură. În rezolvarea tuturor problemelor legate de desfășurarea conferinței, de elaborarea Actului final, România a adus o contribuție de seamă. Astfel, normele democratice adoptate ca modalitate de lucru atât la Helsinki, cât și la reuniunile general-europene ulterioare, sint rodul inițiativei țării noastre. Tot la inițiativa României, în Actul final, au fost incluse mai multe prevederi, dintre care amintim: măsuri de ordin politic, economic, militar, menite să facă efectivă nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forță; măsurile de creștere a încrederii și întărirea stabilității pe continent; ideea continuității procesului început la Helsinki, materializată în capitolul privind „Urmările conferinței”. Este cunoscut că, pornind tocmai de la ideea de continuitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus, de la tribuna celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., organizarea, până în 1984, a unei noi con-

ferințe general-europene la nivelul șefilor de stat și de guvern.

În repetate rânduri, începând chiar de acum cinci ani, țara noastră a subliniat că încheierea Actului de la Helsinki n-a însemnat un punct final, ci, dimpotrivă, începutul unui proces de eforturi laborioase și intense din partea tuturor statelor pentru materializarea principiilor noi de relații dintre ele, pentru înfăptuirea, ca un tot unitar, a hotărârilor adoptate. Acționând, în cei cinci ani care au trecut de la Conferința general-europeană de la Helsinki, potrivit acestei concepții, România, președintele Nicolae Ceaușescu au desfășurat o activitate perseverentă, neabătută pentru transpunerea în viață a Actului final, ale cărui prevederi sint menite să facă din Europa un continent al păcii, destinderii și concurenței dintre toate națiunile. În această perioadă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut, cu prilejul vizitelor efectuate în țări semnate ale Actului final, 41 de întâlniri la nivel înalt. În același interval de timp au vizitat România 25 de șefi de stat din țările semnate. În cadrul convorbirilor purtate cu aceste prilejuri, al documentelor încheiate, al înțelegerilor convenite, un loc central a ocupat problema căilor și mijloacelor pentru materializarea efectivă a Actului final, conceput ca un tot unitar. Cu aceleași țări și în aceleași scopuri a avut loc un mare număr de contacte, în țară și peste hotare, la diferitele alte niveluri — de prim-miniștri, miniștri de externe, pe linia parlamentelor. O contribuție de seamă a adus Partidul Comunist Român la pregătirea temeinică și buna desfășurare a Conferinței de la Berlin, din 1976, a partidelor comuniste și muncitorești din Europa. Partidul nostru a avut multiple contacte și întâlniri cu reprezentanții unui mare număr de alte formațiuni politice din Europa — partide socialiste, social-democrate, liberale, democrat-creștine — ai organizațiilor de masă și obștești. Țara noastră a participat activ la reuniunea general-europeană de la Belgrad, precum și la alte întâlniri continentale: Montreux, La Valletta ș.a. Examinarea acțiunilor și inițiativelor românești întreprinse în ultimii cinci ani pentru transpunerea în viață a Actului

final de la Helsinki duce, fără îndoială, la concluzia că țara noastră poate privi în urmă cu sentimentul datoriei împlinite. Din păcate însă, după cum este știut, speranțele pe care și le-au pus popoarele în hotărârile înscrise în Actul final de la Helsinki nu au fost pe deplin confirmate. Aceasta se datorește faptului că nu s-a acționat de către toate statele cu fermitate, energie și perseverență pentru aplicarea în practică a celor convenite în capitala finlandeză; s-a manifestat o stare de expectativă, de pasivitate care a împiedicat mobilizarea forțelor în acțiuni concrete pentru aplicarea hotărârilor adoptate.

Iată de ce în momentul de față este nevoie mai mult ca oricând să se întreprindă acțiuni energice pentru transpunerea în viață, ca un tot unitar, a prevederilor Actului final, țel căruia trebuie să-i slujească viitoarea reuniune de la Madrid. În acest context, de o mare actualitate și de o valoare și importanță excepționale este Declarația-apel a Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România către toate parlamentele, organele supreme și șefii de stat, către guvernele și șefii de guverne, către toate popoarele țărilor participante la Conferința general-europeană de la Helsinki. Dând o înaltă apreciere contribuției secretarului general al partidului și președintelui republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la eforturile pentru instaurarea pe continent și în lume a unei politici noi, de egalitate în drepturi între state, de respect al independenței tuturor națiunilor, de colaborare, încredere și pace între toate popoarele, Declarația-apel exprimă voința întregului nostru popor de a nu preocupă nimic pentru a contribui la succesul politicii de pace, de colaborare și independență națională. După cum aprecia conducătorul partidului și statului nostru, Declarația „pune din nou, încă o dată, cu putere, în evidență, preocuparea României, a poporului român de a-și aduce contribuția activă la cauza păcii și colaborării internaționale”.

ION CODRU ■

Ochii și urechile lumii

Barca pe valuri

Spune-mi, spune-mi, spune-mi
(cântec de muzică ușoară)
de ce și-e frică, pentru ce tremuri,
și-ți voi spune cine ești, omul e
suma temerilor sale din care se scade
(sau la care se adaugă) curajul,
„Căpitanul Cook” are 5,60 m lungime,
150 de kilograme, cu tot, cu tot
ce pui în interior, n-are voie peste 600,
„Căpitanul Cook” e o balenieră cu care
Gérard d'Aboville vrea să treacă Atlanticul
vislind, el are două perechi de visle
de câte 2,70 m și 2,50 m, un lemn greu
dens, flexibil, asta pe afară,
iar înăuntru un pățut, un colț de
bucătărie și o cămaruță în care
poți stoca alimente, conserve, 250 litri
apă, 50 litri Cabernet, pe urmă aparatul
de radio, radar, magnetoscop, o dotare cum
nu mai există, ca baleniera să nu se scufunde.
„Căpitanul Cook” e insubmersibil, ce mai vreți?
Să tot vislești, să tot dai din coate, să tot
străbăți Atlanticul, Pacificul și lacul Bilea.

Din Newport de unde a plecat, pină-n Franța,
tot drumul a fost calculat pe ordinator,
cu vânturi și curente, cu Labradorul care
trebuie evitat pe la sud, cu mesele
luate la fix, cu somn, cu ore pentru
radio, totul la milimetru, ce mai vreți?
În 80 de zile va fi acasă, Fairfax, în '69,
a făcut din Canare în Florida, 180 zile,
Blyth și Ridgway, în '66, din Terra Nova
pină-n Irlanda, 90, epuizați, fără adăpost,
fără alimente (recordul e de 55 de zile,
stabilit de doi norvegieni, în 1896,
mîncînd numai biscuiți și orez crud,
sosind la Scilly plini de furuncule) și
Gérard a citit cartea lui Blyth și asta-i
frica cea mare: să nu se ramolească la minte
ca Blyth și Ridgway, care ajunseseră ca
ore întregi, unul să nu-i poată răspunde
celuilalt, cînd se punea o întrebare.
Ce mai vreți, ce mai vreți
să știți despre o vislă?

RADU COSAȘU ■

Jurnal african (2)

Un vînt umed, în pale fierbinți, izbucnește deodată și apele estuarului pină atunci netede și somnolente tresălesc bruse, parcă tot peisajul se schimbă și lumetul comprimat pe bacul care se îndreaptă spre Freetown transformă această modificare climatică într-un motiv de formidabilă veselie. Localnicii știu că vîntul este anticiparea ploii și toți îl așteaptă ca un dar binemeritat. Cîțiva copii încep să lovească într-o cadență frenetică în balustradele punții, călătorii prelungesc într-un tango ritmat această expansivitate care pare la prima vedere, bizară. În câteva clipe totul se transformă într-un dans colectiv, de un straniu optimism, în orice caz degajat și sincer ca o teribilă întoarcere în natură. Ploaia nu întîrzie, este una evident tropicală care se abate viguroasă și grăbită asupra estuarului. La cîțiva kilometri Freetown-ul este scaldat în soare, perdeaua acvatică nu-l atinge și pentru europeanul poposit de curînd aici departajările nete între ploaie și uscat par incredibile. Lumea se lasă scâl-

dată de stropii mari și grei, nimănui nu-i trece prin cap să se adaptească deși, printre un comic paradox, unii poartă umbrele sub braț. N-am înțeles nici pină azi la ce folosesc umbrele în această zonă unde plouă des și dur și unde posesorii acestora le țin constant bine închise. Ne apropiem de malul celălalt și după mai puțin de 10 minute ploaia a fugit așa cum a apărut, un soare frenetic incinge din nou apele redomolite ale estuarului și doar sirena bacului, sfîșietoare și prelungă, mai zgîlție imobilismul peisajului.

Ne îndreptăm spre locul de acostare făcînd un slalom plictisit printre epave. Pe o porțiune de câteva sute de metri răsăr din ape, descărnate și moleșite de alge, probe și catarge, coșuri de vase, punți într-o rină, un fel de flotă zăpăcită de scurgerea timpului și lăsată răsturnată cu o nonșalanță veselă la voia întîmplării. Spre epavele cele mai apropiate de mal, copiii se îndreaptă în pirogi mărunte ca spre un fel de insule ale tuturor posibilităților și își fac acolo, într-un decor autentic, un spațiu de robinsoniade deși, probabil, puțini au auzit de avaturile stence ale celebrului personaj.

În sfîrșit, bacul acostează, se reface în sens invers tal-

meș-balmeșul de la pornire și toată lumea se îndreaptă grăbită spre oraș. Dar pină acolo mai este însă mult. Drumul e incolăcit și strimt și traversează, cu un fel de manie a amînării, slums-urile proliferate incredibil. Hectare, multe hectare de cocioabe pitice, dărăpănate și strimte, multicolore și zdreboite de caniculă adună în ele, într-o compresie feroce, o mulțime imensă. Orizontul și se refuză, perspectiva este permanent blocată, te afli într-un spațiu distinct la limita între un bazar în preajma demolării și o periferie blestemată. Printre cocioabe s-au îngheșuit parca într-un definit echilibru instabil tarabe de tot felul și printre ele, deși nu mai e loc, grămezi de gunoale. Miroase a pește prăjit, a sulf, și încă a ceva neclar, dar pertinent, probabil, a mizerie. Bărbați și femei, în cohorte dezordonate, îndeamnă nu se știe pe cine aproape agresiv să cumpere cite ceva din uriașul arsenal de obiecte inutile, vechi și răpănoase, adunate aici, parca dintr-o memorie dezamăgită a tuturor timpurilor. Ca și pe malul celălalt al estuarului, toți vor să vîndă, nimeni nu cumpără și te întrebă care este legea acunsă a acestui comerț ambițios și miriapidic. Printre cocioabe, tarabe

și gunoale, se zbuguie copii, o puzderie de copii, îmbrăcați sumar, vioi și foarte zgomotoși. Copiii năpădesc de peste tot, se urcă pe acoperșurile scunde, alunecă pe ferestre, răsăr de sub tarabe, se agață de picioarele oamenilor, într-o invazie vitală care-ți reglează prudența amară resimțită firesc într-un asemenea peisaj.

La un moment dat, un început de boare de aer curat îți izbește nările, simți parca schimbindu-se lumina și da, într-adevăr, drumul îngust flancat pină atunci de iureșul slums-ului se deschide din ce în ce mai larg ca o revenire în normalitate. La citeva sute de metri începe Freetown-ul propriu-zis, deși adevărul este că el a început de mult, și doar treptele sale în timp și spațiu devin mai netede și mai limpezi de-abia acum. Freetown-ul clădit, mai răsărit și optimist, este doar asediat de Freetown-ul pitic, pauper și înfiorat de mizerie așa cum însăși Africa ridicată la o viață nouă poartă în ea cercurile concentrice, aflate într-o strîngătoare solidă, ale unui trecut îngrozitor. Fără să-și fi eliminat acest trecut, Freetown-ul a pășit însă într-un prezent nou și palpabil care înseamnă o răsruce...

RADU BUDEANU ■

25 de medalii, din care 6 de aur, pentru sportul românesc

Au luat sfârșit Jocurile Olimpice de la Moscova

(Moscova, prin telefon de la trimisul nostru special)

Luind lucrurile de unde le-am lăsat săptămîna trecută și respectînd cronologia, să facem un scurt popas la călărie. În Marele Premiu de dresaj, echipa României, Anghelache Donescu, Petre Roșca și Dumitru Velicu, a terminat a treia, izbutind cea dintîi medalie din istoria participării noastre olimpice în proba respectivă. Chiar dacă nu s-au aliniat la start decît 4 formații, medalia „cavaleriei” pare să aibă o strălucire aparte, căci s-a ajuns la ea nu doar prin migală și perseverență, ci și prin modestie, printr-o modestie, împinsă, adesea, pînă la un anonimat ce-și arată acum, în clipe festive, vinovăția. Să mai adăugăm că, la obstacole, călăreții noștri au ocupat un merituos loc 5, deși Ion Popa a continuat concursul cu o mină fracturată! Tot medalia de bronz au obținut și voleibaliștii, urcați pentru prima oară pe podiumul de premiere al celor 5 cercuri îngemănate. Învinși de polonezi în grupă, băieții antrenorilor Nicolae Sotir și Florin Balaiș și-au luat, în finala mică, o binemeritată revanșă, cîștigînd cu 3-1 după o partidă în care s-au mobilizat exemplar, oferind spectatorilor care au luat cu asalt Malaja sportivă arena de la Lujniki, o adevărată lecție de abnegație și virtuozitate.

Dacă ultimele zile ale Jocurilor ne-au adus medalii și puncte prețioase, ele nu ne-au scutit nici de dezamăgiri. Conform așteptărilor cicliștii s-au prezentat lamentabil. Atît Mircea Romașcanu cît și Teodor Vasile au rămas, cum se zice, de căruță. Pe primul l-a lăsat, la kilometrul 100, o roată, pe celălalt l-au lăsat, 20 de kilometri mai tîrziu, puterile, ambii abandonînd. Cursa a fost rapidă, 39,519 medie orară, arșita a secătuit forțele combatanților, s-au clasat 52 de rutieri din 112, de la sovieticul Suhurucenkov, medalie de aur, la maghiarul Halasz, sosit după 25 de minute, dar asta nu scuză comportarea alergătorilor noștri. Acest nou eșec, colac peste o pupăză pe care ziarul de specialitate n-a conținut să ne-o înfățișeze îmbrăcată în strale de vultur, trebuie să dea serios de gîndit factorilor de decizie din C.N.E.F.S. E clar că, după atîtea și atîtea înfrîngeri, pentru ciclismul românesc a sosit ora scendenței. Cineva trebuie să răspundă, cineva trebuie să plătească. În egală măsură au dezamăgit, vineri, și ultimii noștri atleți rămași în competiție, chiar dacă ștafeta feminină de 4x100 m a ratat, de puțin, medalia de bronz. Florența Țacu s-a clasat, la disc, a șasea (64,38 m), iar săritorii de înălțime Adrian Proteasa și Sorin Matei n-au reușit decît 2,21 m (locul 7) și, respectiv, 2,18 (13) într-o probă în care onorurile s-au împărțit mult mai sus. A cîștigat Wessig, 2,36 m, noul record mondial și olimpic, campionul de la Montreal,

poionezul Wszola, fiind obligat să se mulțumească, 2,31, cu locul 2.

În finala de 1 500 fete am avut, se știe, 3 alergătoare, Maricica Puică, Natalia Mărășescu și Ileana Silai, toate creditate cu performanțe cel puțin promițătoare. Le-am urmărit cu sufletul la gură, dar nădejtile noastre s-au dovedit justificate doar pînă la jumătatea cursei. Natalia a condus o vreme, dar ritmul infernal impus de adversare, de Kazankina indecște, a sufocat-o, aruncînd-o în coada plutonului. Dezbinată de neînțelegeri mai vechi și mai noi, romancele nu și-au unit forțele, n-au colaborat, ele încheind finala pe ultimele locuri, 7 Puică, 8 Silai, 9 Mărășescu, cu timpi modeste, peste 4 minute. Rezumînd, să precizăm că atletismul n-a îndeplinit nici unul din obiectivele pe care și le-a propus, el arătîndu-se, la Moscova, ieșit din circuitul mării performanțe. Chiar dacă ne-am hotărît să lăsăm analizele pentru mai tîrziu, se cade să notăm surprinzător de firavul aport al atletismului la zestrea de medalii și puncte a delegației noastre, 0 medalii, 5 puncte, inadmisibil de puțin!

Din nou, bucuriile au venit, vineri și sîmbătă, de la Kriľatskoe, loc în care Sanda Toma fusese încoronată, citeva zile mai devreme, drept cea mai rapidă schifistă a lumii. În finalele la 500 m, Ivan Patzaichin și Petre Capusta au cucerit argint la canoe dublu, în timp ce caiacul lui Vasile Diba a trecut al treilea linia de sosire. După festivitatea de premiere, întuneacă la față de vînt și, mai ales, de regretul de a nu fi urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, Ivan a promis aur pentru a doua zi, a promis și, așa cum ne-a obișnuit acest mare sportiv, s-a ținut de cuvînt! Sîmbătă, pe ploaie, echipajul tricolor Ivan Patzaichin-Toma Simionov a funcționat ca un ceasornic, adjudecîndu-și titlul olimpic după o cursă infernală, în care adversarii românilor au fost siliți, pe rînd, să se declare învinși. Cum remarcă un confrate, finala s-a compus, de fapt, din două curse. Una a românilor în luptă cu cronometrul și cu ei înșiși, dezlănțuiți de parcă pagaele lor ar fi vrut să golească, la fiecare opînteală, apa canalului Kriľatskoe, o alta a celorlalți concurenți, străduindu-se să ocupe celelalte locuri fruntașe. La 30 de ani, acest minunat fiu al Deltei care e Ivan Patzaichin și-a trecut în palmares cea de a treia medalie olimpică de aur, pe care ne permitem s-o socotim cea mai prețioasă tocmai pentru că a fost obținută la capătul unei cariere de o tulburătoare frumusețe și modestie. Pe cartea de vizită a acestui sportiv excepțional, legendă vie a disciplinei, capitul aparține în istoria canoelor românești și mondiale, s-au adunat, iată 22 de medalii dobîndite în cele mai mari competiții. Să le numărăm încă o dată, cu respect și sfi-

ciune, să ne gîndim cîte vagoane de sudoare stau în spatiele lor și să-i mulțumim lui Ivan pentru tot ceea ce, muncitor, ambițios, reticent, a făcut pentru gloria sportului nostru. Oricît l-am copleși cu laude, tot n-ar ajunge!

Cu medalii amintite pînă acum, la care trebuie adăugate cele ale lui Ion Birlădeanu, bronz la caiac simplu, și ale lui Mihai Zafiu, Vasile Diba, Ion Geantă și Nicușor Eșcanu, argint la caiac 4, școala românească de caiac-canoe și-a reconfirmat renumele și clasa, rotunjind un bilanț fără egal la ultimele 6 ediții ale Jocurilor Olimpice. Într-o întrecere care a adus la start întreaga elită a caiacului și canoiei, tricolorii s-au bătut exemplar pînă la ultima picătură de energie, aliniînd în finale toate cele 11 echipaje, cucerind 5 medalii, 37 de puncte, recoltă care situează această disciplină pe locul 2 în bilanțul general al delegației noastre, în imediata apropiere a gimnasticii. „Flotila” românească, neobol-el însuși cîndva „amiral” al acestui minisport ei dascăli Radu Huțan, Nicolae Navasart, Stavru Todorov și Aurel Vernescu, nat convoi de bărci aducătoare de medalii și satisfacții, merită cele mai fierbinți felicitări.

Duminică seara, după o festivitate de închidere ritmată, gîndită pînă la ultimul detaliu, flacăra olimpică s-a stins, tinerețului sportiv al lumii zicîndu-și doar la revedere, urmînd să se reintîlnească peste 4 ani, la Los Angeles. Cea de a XXII-a ediție a Olimpiadei de vară a fost, din toate punctele de vedere, o reușită, ea depășind ca organizare și performanțe ceea ce s-a realizat la Montreal, în 1976. Cifrele vorbesc, ele singure, convingător. S-au doborât, la Moscova, 73 de recorduri olimpice, 36 mondiale și 39 europene, la succesul Jocurilor contribuind și reprezentanții României socialiste. Chiar dacă, față de Montreal, sportivii noștri au obținut mai puține medalii, 27 în 1976, 25 în 1980, chiar dacă în clasamentul neoficial tricolorii au ocupat acum locul 6, față de 5 la Montreal, bilanțul poate fi apreciat drept multumitor. Nu mai mult pentru că, să nu uităm, delegația noastră a fost, acum, cu 100 de persoane mai numeroasă decît în urmă cu 4 ani, sportivii români luînd parte la 18 discipline, față de 11 în 1976. În schimb, a fost depășită granița celor 200 de puncte, iar recordul de medalii de aur, 5 medalii dobîndite în 1956, la Melbourne, a fost întrecut la Moscova. Din păcate, o serie de sporturi, atletismul, boxul, luptele libere, scrima, atele nu și-au realizat obiectivele, explicațiile date de responsabilității lor fiind, din cîte ne-am lămurit la fața locului, greu de acceptat. Subliniînd încă o dată bilanțul, în general, satisfăcător al sportului românesc, promitem să revenim.

VIDIU IOANIȚOIA ■

SPORTIVI ROMÂNI PE PODIUMUL DE PREMIERE AL OLIMPIADEI 1980

AUR : 6 medalii

- Nadia Comăneci (2), gimnastică, birnă sol ;
- Sanda Toma, canotaj, schif simplu ;
- Ștefan Rusu, lupte greco-romane 68 kg ;
- Corneliu Ion, tir, pistol viteză ;
- Ivan Patzaichin, Toma Simionov, canoe 2, 1 000 m.

ARGINT : 6 medalii

- Echipa feminină de gimnastică ;
- Nadia Comăneci, gimnastică, individual compus ;
- Emília Eberle, gimnastică, paralele inegale ;
- Constantin Alexandru, lupte greco-romane, 48 kg ;
- Ivan Patzaichin, Petre Capusta, canoe, 2, 500 m ;
- Mihai Zafiu, Vasile Diba, Ion Geantă, Nicușor Eșcanu caiac, 4, 1 000 m.

BRONZ : 13 medalii

- Melita Ruhn (2), gimnastică, sărituri și paralele inegale ;
- Olga Homeghi, Valeria Roșca, canotaj, schif 2 vîșle ;
- Petre Dicu, lupte greco-romane, 90 kg ;
- Vasile Andrei, lupte greco-romane, 100 kg ;
- Echipa de handbal masculin ;
- Echipa de volei masculin ;
- Echipajul de schif 8+1, canotaj ;
- Vasile Diba, caiac 1, 500 m ;
- Ion Birlădeanu, caiac 1, 1 000 m ;
- Echipa de călărie în Marele Premiu de dresaj ;
- Dumitru Cipere, box, categoria cocos ;
- Valentin Silaghi, box, categoria locie.

Au mai fost ocupate 16 locuri IV, 11 locuri V și 13 locuri VI.

BILANȚ OLIMPIC ROMÂNESC PE DISCIPLINE

1. Gimnastică	44,50	7 medalii (2, 3, 2)
2. Caiac-canoe	37	5 (1, 2, 2)
3. Lupte	34,50	4 (1, 1, 2)
4. Canotaj	32	3 (1, 0, 2)
5. Scrimă	12	0
6. Tir	7	1 (1, 0, 0)
7. Călărie	7	1 (0, 0, 1)
8. Box	7	2 (0, 0, 2)
9. Inot	6	0
10. Atletism	5	0
11. Handbal	4	1 (0, 0, 1)
12. Volei	4	1 (0, 0, 1)
13. Haltere	3	0

La ciclism, judo, pentatlon, polo, sărituri, tir cu arcul și lachting, sportivii români n-au cucerit nici puncte, nici medalii.

În clasamentul neoficial, România a ocupat următoarele locuri:
Pe puncte : 7 (203) ;
Pe medalii de aur : 7 (6) ;
Pe total medalii : 6 (25).

DIN NOU ACASĂ, PRINTRE CEI DRAGI

Luni la prînz, un avion special al Taronului a adus de la Moscova cea mai mare parte a sportivilor români care au luat startul la J.O. Prezentă la datorie, fotoreportera noastră Elena Ghera n-a scăpat ocazia de a surprinde pe peliculă, în holul aeroportului Otopeni, sosirea campionilor olimpici Sanda Toma și Ion Corneliu. Judecînd după căldura primirii, e limpede că bucuria de a fi din nou acasă, printre cei dragi, poate rivaliza cu aceea de a urca pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere. Încă o dată, sincere felicitări proaspetților laureați!

rtivilor români care au luat startul la J.O. Prezentă la datorie, fotoreportera noastră Elena Ghera n-a scăpat ocazia de a surprinde pe peliculă, în holul aeroportului Otopeni, sosirea campionilor olimpici Sanda Toma și Ion Corneliu. Judecînd după căldura primirii, e limpede că bucuria de a fi din nou acasă, printre cei dragi, poate rivaliza cu aceea de a urca pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere. Încă o dată, sincere felicitări proaspetților laureați!

Flacăra. Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) - 1 617, 1 623 ; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) - 1 623 ; Secția cultură-cenaclu (George Arion) - 1 619 ; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) - 1 618 ; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanițoia) - 1 606 ; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) - 1 618 ; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) - 1 787 ; Sector fotoreportaj - 1 595 ; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 1 782, 1 621, 1 744 ; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10 - interior 1 783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN - 17 60 10 interior 1 611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE - 17 60 10 interior 1 786) ; redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137. telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU